

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

ĮSAKYMAS DĖL VIETOS PROJEKTŲ, ĮGYVENDINAMŲ BENDRUOMENIŲ INICIJUOTOS VIETOS PLĖTROS BŪDU, ADMINISTRAVIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2016 m. rugsėjo 21 d. Nr. 3D-544
Vilnius

Vadovaudamasi 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013 L 347, p. 320), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. spalio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2015/1839 (OL 2015 L 270, p. 1), 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 (OL 2013 L 347, p. 487), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. gruodžio 2 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2016/142 (OL 2015 L 28, p. 8), 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės (OL 2014 L 227, p. 18), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2016 m. balandžio 28 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2016/669 (OL 2016 L 115, p. 33), 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 (OL 2013 L 347, p. 549), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/791 (OL 2016 L 135, p. 1), 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 508/2014 dėl Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo ir kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2328/2003, (EB) Nr. 861/2006, (EB) Nr. 1198/2006 bei (EB) Nr. 791/2007 ir

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas Nr. 1255/2011 (OL 2014 L 149, p. 1), Lietuvos Respublikos partnerystės sutartimi, patvirtinta Europos Komisijos 2014 m. birželio 20 d. sprendimu Nr. C(2014)4234, Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programa, patvirtinta 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842, Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 m. veiksmų programa, patvirtinta 2015 m. rugpjūčio 17 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)5897, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimą, paskyrimo“ ir atsižvelgdama į Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“,

t v i r t i n u Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisykles (pridedama).

Žemės ūkio ministrė

Virginija Baltraitienė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2016 m. rugsėjo 21 d. įsakymu Nr. 3D-544

VIETOS PROJEKTŲ, ĮGYVENDINAMŲ BENDRUOMENIŲ INICIJUOTOS VIETOS PLĖTROS BŪDU, ADMINISTRAVIMO TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis:

1.1. 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL 2004 L 312, p. 1);

1.2. 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES, Euratomas), Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL 2012 L 298, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. spalio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) 2015/1929 (OL 2015 L 286, p. 1) (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 966/2012);

1.3. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013 L 347, p. 320), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. spalio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2015/1839 (OL 2015 L 270, p. 1) (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013);

1.4. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 (OL 2013 L 347, p. 487), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. gruodžio 2 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2016/142 (OL 2015 L 28, p. 8) (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 1305/2013);

1.5. 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės (OL 2014 L 227, p. 18), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2016 m. balandžio 28 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2016/669 (OL 2016 L 115, p. 33);

1.6. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 (OL 2013 L 347, p. 549), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/791 (OL 2016 L 135, p. 1);

1.7. 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 809/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 nuostatų dėl integruotos administravimo ir kontrolės sistemos, kaimo plėtros priemonių ir kompleksinės paramos taikymo taisyklės (OL 2014 L 227, p. 69), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. gruodžio 14 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2015/2333 (OL 2015 L 329, p. 1) (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 809/2014);

1.8. 2014 m. kovo 11 d. Komisijos deleguotoju reglamentu (ES) Nr. 640/2014, kuriuo papildomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 nuostatos dėl integruotos administravimo ir kontrolės sistemos ir dėl išmokų neskyrimo arba atšaukimo sąlygų bei administracinių nuobaudų, taikomų tiesioginėms išmokoms, paramai kaimo plėtrai ir kompleksinei paramai (OL 2014 L 181, p. 48) (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 640/2014);

1.9. 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 508/2014 dėl Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo ir kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2328/2003, (EB) Nr. 861/2006, (EB) Nr. 1198/2006 bei (EB) Nr. 791/2007 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas Nr. 1255/2011 (OL 2014 L 149, p. 1);

1.10. 2013 m. rugsėjo 12 d. Europos Teisingumo Teismo sprendimu byloje Nr. C-434/12 (ECLI:EU:C:2013:546);

1.11. 2014 m. vasario 27 d. Europos Teisingumo Teismo sprendimu byloje Nr. C-110/13 (ECLI:EU:C:2014:114);

1.12. Lietuvos Respublikos partnerystės sutartimi, patvirtinta Europos Komisijos 2014 m. birželio 20 d. sprendimu Nr. C(2014)4234;

1.13. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programa, patvirtinta 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842 (toliau – KPP);

1.14. Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 m. veiksmų programa, patvirtinta 2015 m. rugpjūčio 17 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)5897 (toliau – ŽVP);

1.15. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimą, paskyrimo“;

1.16. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – KPP administravimo taisyklės).

2. Taisyklės reglamentuoja viensektorių kaimo vietovių vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų pagal KPP priemonę „LEADER“ (kaimo vietovių VPS), ir dvisektorių kaimo vietovių, žvejybos ir akvakultūros vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų pagal KPP priemonę „LEADER“ ir ŽVP priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ (dvisektorių VPS) įgyvendinimo – vietos projektų teikimo, vertinimo, tvirtinimo, jų įgyvendinimo valdymo ir kontrolės – tvarką. Šiomis Taisyklėmis įgyvendinama KPP priemonės „LEADER“ veiklos sritis „Parama vietos projektams įgyvendinti pagal VPS“ (kodas 19.2) ir ŽVP priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ dalis, susijusi su dvisektorių VPS įgyvendinimu.

3. Taisyklės taikomos kaimo vietovių VVG, įgyvendinančioms kaimo vietovių VPS, dvisektorėms VVG, įgyvendinančioms dvisektores VPS, ir vietos projektų vykdytojams, įgyvendinantiems patvirtintus vietos projektus.

4. Kaimo vietovių VPS ir dvisektorių VPS atrankos ir tvirtinimo tvarką nustato Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, atrankos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. gegužės 4 d. įsakymu Nr. 3D-343 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, atrankos taisyklių patvirtinimo“ (toliau – VPS atrankos taisyklės). Kaimo vietovių VPS ir dvisektorių VPS (kai dvisektorių VPS administravimo išlaidos apmokamos iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų) administravimo tvarką pagal KPP priemonės „LEADER“ veiklos sritį „Parama VVG veiklai ir gyventojų aktyvinimui“ (kodas 19.4) nustato Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2016 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. 3D-8 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenės inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – VPS administravimo taisyklės).

II SKYRIUS

SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

5. Taisyklėse vartojami sutrumpinimai:

- 5.1. **Agentūra** – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos;
- 5.2. **CVP IS** – Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema;
- 5.3. **CPO** – Centrinė perkančioji organizacija;
- 5.4. **EJRŽF** – Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas;
- 5.5. **EK** – Europos Komisija;
- 5.6. **ES** – Europos Sąjunga;
- 5.7. **ESIF** – Europos struktūriniai ir investavimo fondai;
- 5.8. **EŽŪFKP** – Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai;
- 5.9. **KPP** – Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa;
- 5.10. **Ministerija** – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija;
- 5.11. **TERPAS** – Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento teritorinis paramos administravimo skyrius;
- 5.12. **VPS** – vietos plėtros strategija;
- 5.13. **VVG** – vietos veiklos grupė;
- 5.14. **ŽVP** – Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programa.

6. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

- 6.1. **akvakultūra** – vandens organizmų auginimas ir (arba) veisimas taikant metodus, kuriais siekiama gauti didesnę nei natūraliomis sąlygomis produkciją;
- 6.2. **dvisektorė vietos plėtros strategija** (toliau – dvisektorė VPS) – iš EŽŪFKP, EJŖŽF ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto finansuojama VPS, kurioje nustatomi kaimo vietovių, žvejybos ir akvakultūros regiono plėtros prioritetai, tikslai ir priemonės jiems pasiekti;
- 6.3. **dvisektorė vietos veiklos grupė** (toliau – dvisektorė VVG) – VVG, įgyvendinanti dvisektorę VPS;
- 6.4. **dvisektorės vietos veiklos grupės teritorija** (toliau – dvisektorės VVG teritorija) – kaimo vietovės, žvejybos ir akvakultūros regionas, kurių bendras gyventojų skaičius yra nuo 10 tūkst. iki 150 tūkst.;
- 6.5. **dvisektoris vietos projektas** – pagal dvisektorę VPS įgyvendinamas vietos projektas, kuriuo siekiama kaimo vietovių, taip pat žvejybos ir akvakultūros regiono plėtros tikslų;
- 6.6. **jauni žmonės** – rengiant ir įgyvendinant VPS dalyvaujantys asmenys nuo 14 iki 40 metų (imtinai), įskaitant VVG kolegialaus valdymo organo narius nuo 18 iki 40 metų (imtinai);
- 6.7. **kaimo bendruomenė** – kaimo vietovės gyventojai, siejami bendrų gyvenimo kaimynystėje poreikių ir interesų. Kaimo bendruomenė, siekianti gauti finansinę paramą, turi Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo arba Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo nustatyta tvarka įsteigti bendruomeninę organizaciją, kurios paskirtis – per inicijuotus projektus įgyvendinti viešuosius interesus, susijusius su gyvenimu kaimynystėje;
- 6.8. **kaimo vietovė** – viensėdis, kaimas, miestelis, miestas ar kita gyvenamoji vietovė, kurios gyventojų skaičius neviršija 6 tūkst. Savivaldybių centrai, nepriklausomai nuo gyventojų skaičiaus, nelaikomi kaimo vietovėmis;
- 6.9. **kaimo vietovių vietos plėtros strategija** (toliau – kaimo vietovių VPS) – iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų finansuojama viensektorė VPS, kurioje nustatomi kaimo vietovių plėtros prioritetai, tikslai ir priemonės jiems pasiekti;
- 6.10. **kaimo vietovių vietos projektas** – pagal kaimo vietovių VPS arba dvisektorę VPS įgyvendinamas vietos projektas, kuriuo siekiama kaimo vietovių plėtros tikslų;
- 6.11. **kaimo vietovių vietos veiklos grupė** (toliau – kaimo vietovių VVG) – VVG, įgyvendinanti kaimo vietovių VPS;
- 6.12. **kaimo vietovių vietos veiklos grupės teritorija** (toliau – kaimo vietovių VVG teritorija) – kaimo vietovės, kurių bendras gyventojų skaičius yra nuo 6 tūkst. iki 150 tūkst.;

6.13. **mažas vietos projektas** – vietos projektas, kuriam įgyvendinti prašoma paramos suma neviršija 10 000 (dešimties tūkstančių) eurų;

6.14. **nevyriausybinių organizacija** (toliau – NVO) – nuo valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų nepriklausomas savanoriškumo pagrindais visuomenės ar jos grupės naudai veikiantis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas nėra politinės valdžios siekimas arba vien tik religijos tikslų įgyvendinimas. Valstybė ar savivaldybė, juridinis asmuo, kurio visuotiniame dalyvių susirinkime valstybė ar savivaldybė turi daugiau kaip 1/3 balsų, negali turėti daugiau kaip 1/3 balsų NVO visuotiniame dalyvių susirinkime;

6.15. **parama dvisektorei vietos plėtros strategijai įgyvendinti** (toliau – parama dvisektorei VPS įgyvendinti) – EŽŪFKP, EJŖŽF ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos, skirtos dvisektorei VPS administruoti ir įgyvendinti;

6.16. **parama dvisektoriui vietos projektui įgyvendinti** – paramos dvisektorei VPS įgyvendinti dalis, skiriama dvisektoriui vietos projektui įgyvendinti;

6.17. **parama kaimo vietovių vietos plėtros strategijai įgyvendinti** (toliau – parama kaimo vietovių VPS įgyvendinti) – EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos, skirtos kaimo vietovių VPS administruoti ir įgyvendinti;

6.18. **parama kaimo vietovių vietos projektui** – paramos kaimo vietovių VPS arba dvisektorei VPS įgyvendinti dalis, skiriama kaimo vietovių vietos projektui įgyvendinti;

6.19. **parama žvejybos ir akvakultūros vietos projektui** – paramos dvisektorei VPS įgyvendinti dalis, skiriama žvejybos ir akvakultūros vietos projektui įgyvendinti;

6.20. **pareiškėjas** – fizinis arba juridinis asmuo, teikiantis vietos projekto paraišką VPS vykdytojai;

6.21. **verslinė žvejyba** – žvejyba verslinės žvejybos įrankiais Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;

6.22. **vietos plėtros strategijos vykdytoja** (toliau – VPS vykdytoja) – VVG, gavusi paramą VPS įgyvendinti;

6.23. **vietos projekto bendrosios išlaidos** – atlyginimas architektams, inžinieriams ir konsultantams už konsultacijas, susijusias su aplinkosauginiu ir ekonominiu tvarumu, įskaitant galimybių studijų, verslo planų (veiklos ir (arba) projekto aprašų) ir kitų su jais susijusių dokumentų rengimą, kai šios išlaidos, susijusios su nekilnojamojo turto statyba ir (arba) įsigijimu, įskaitant ilgalaikę nuomą, ir gerinimu, naujų įrenginių ir įrangos, įskaitant techniką, pirkimu ir (arba) išperkamąja nuoma, taip pat vietos projekto viešinimo išlaidos;

6.24. **vietos projekto kontrolė** – VPS vykdytojos ir Agentūros veiksmai, kuriuos atlikus nustatoma, ar vietos projekto vykdytojas įgyvendindamas vietos projektą ir jį įgyvendinęs nustatytą laiką laikosi tinkamumo sąlygų, atrankos kriterijų ir kitų įsipareigojimų;

6.25. **vietos projekto kontrolės laikotarpis** – penkerių metų laikotarpis nuo vietos projekto, susijusio su investicijomis į infrastruktūrą, verslą, prekių gamybą, paslaugų teikimą, vykdytojo galutinio mokėjimo prašymo apmokėjimo dienos;

6.26. **vietos projekto paraiška** – dokumentas, kurį turi užpildyti ir VPS vykdytojai pateikti pareiškėjas, siekiantis gauti paramą vietos projektui įgyvendinti;

6.27. **vietos projekto verslo planas** – dokumentas, kuriame techniniu, finansiniu, ekonominiu, socialiniu ir aplinkosaugos atžvilgiu pagrindžiami investavimo tikslai, nurodomi vietos projekte numatytoms investicijoms atlikti reikalingi ištekliai ir terminai;

6.28. **vietos projekto vykdymo sutartis** – VPS vykdytojos ir vietos projekto vykdytojo sudaroma sutartis, kurioje nurodomos vietos projekto finansavimo sąlygos;

6.29. **vietos projekto vykdytojas** – pareiškėjas, gavęs paramą vietos projektui įgyvendinti;

6.30. **vietos veiklos grupė** (toliau – VVG) – trims sektoriams: pilietinei visuomenei, verslui ir vietos valdžiai, atstovaujantis viešasis juridinis asmuo, savo veikla siekiantis įgyvendinti tam tikros teritorijos plėtros tikslus ir tenkinti tos teritorijos gyventojų bei jų bendruomenių poreikius;

6.31. **Žemės ūkio ministerijos informacinė sistema** (toliau – ŽŪMIS) – prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos reguliavimo srities priskirtų institucijų ir įstaigų teikiamų paslaugų informacinė sistema;

6.32. **žemės ūkio veikla** – veikla, apimanti žemės ūkio produktų gamybą, savos gamybos žemės ūkio produktų perdirbimą ir iš jų pagamintų maisto ar ne maisto produktų realizavimą ir (arba) geros agrarinės ir aplinkosauginės žemės būklės palaikymą;

6.33. **žvejybos ir akvakultūros regionas** – nustatytus atrankos kriterijus atitinkantis geografiškai, ekonomiškai ir socialiniu požiūriu vientisas regionas, kurio teritorija prieina prie jūros, upės ar ežero pakrantės, įskaitant tvenkinius ar upės baseiną, ir kuriame daug darbuotojų dirba žvejybos ir (arba) akvakultūros sektoriuje;

6.34. **žvejybos ir akvakultūros vietos projektas** – pagal dvisektorę VPS įgyvendinamas vietos projektas, kuriuo siekiama žvejybos ir akvakultūros regiono plėtros tikslų.

7. Kitos šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos KPP, KPP administravimo taisyklėse, VPS atrankos taisyklėse, VPS administravimo taisyklėse, kituose KPP „LEADER“ priemonės įgyvendinimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

III SKYRIUS REMIAMA VEIKLA

8. Įgyvendinant KPP priemonės „LEADER“ veiklos sritį „Parama vietos projektams įgyvendinti pagal VPS“ (kodas 19.2) pagal kaimo vietovių VPS numatytas priemones remiamas kaimo vietovių vietos projektų įgyvendinimas.

9. Įgyvendinant KPP priemonės „LEADER“ veiklos sritį „Parama vietos projektams įgyvendinti pagal VPS“ (kodas 19.2) ir ŽVP priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ pagal dvisektorėse VPS numatytas priemones remiamas kaimo vietovių vietos projektų, žvejybos ir akvakultūros vietos projektų ir dvisektorių vietos projektų įgyvendinimas.

10. Remiamų vietos projektų rūšys:

10.1. kaimo vietovių vietos projektas. Kaimo vietovių vietos projekto porūšiai: paprastas (prisidedantis prie vieno ES kaimo plėtros prioriteto tikslinės srities įgyvendinimo) ir integruotas (prisidedantis prie daugiau negu vienos ES kaimo plėtros prioriteto (-ų) tikslinės srities įgyvendinimo). Kaimo vietovių vietos projektas gali būti įgyvendinamas ir pagal kaimo vietovių VPS, ir pagal dvisektorę VPS. Kaimo vietovių vietos projektas remiamas iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, skiriamų iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto;

10.2. žvejybos ir akvakultūros vietos projektas. Žvejybos ir akvakultūros vietos projekto porūšiai: paprastas (prisidedantis prie vieno ES žvejybos ir akvakultūros prioriteto konkretaus tikslo ir uždavinio įgyvendinimo) ir integruotas (prisidedantis prie daugiau negu vieno ES žvejybos ir akvakultūros prioriteto konkretaus tikslo ir uždavinio įgyvendinimo). Žvejybos ir akvakultūros vietos projektas gali būti įgyvendinamas tik pagal dvisektorę VPS. Žvejybos ir akvakultūros vietos projektas remiamas iš EJRŽF ir bendrojo finansavimo lėšų, skiriamų iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto;

10.3. dvisektoris vietos projektas. Dvisektorio vietos projekto porūšiai: paprastas (prisidedantis prie vienos ES kaimo plėtros prioriteto tikslinės srities ir prie vieno ES žvejybos ir akvakultūros prioriteto konkretaus tikslo ir uždavinio įgyvendinimo) ir integruotas (prisidedantis prie daugiau negu vienos ES kaimo plėtros prioriteto tikslinės srities ir daugiau negu vieno ES žvejybos ir akvakultūros prioriteto konkretaus tikslo ir uždavinio įgyvendinimo; arba prisidedantis prie daugiau negu vienos ES kaimo plėtros prioriteto tikslinės srities ir vieno ES žvejybos ir akvakultūros prioriteto konkretaus tikslo ir uždavinio įgyvendinimo; arba prisidedantis prie vienos ES kaimo plėtros prioriteto tikslinės srities ir daugiau negu vieno ES žvejybos ir akvakultūros prioriteto konkretaus tikslo ir uždavinio įgyvendinimo). Dvisektoris vietos projektas gali būti įgyvendinamas tik pagal dvisektorę VPS. Dvisektoris vietos projektas remiamas iš dviejų ESIF

(EŽŪFKP ir EJRŽF), taip pat bendrojo finansavimo lėšų, skiriamų iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto.

IV SKYRIUS

VIETOS PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGOS

11. Vietos projektų finansavimo sąlygos – reikalavimai, kurie taikomi pareiškėjui, siekiančiam gauti paramą vietos projektui įgyvendinti, ir vietos projektų vykdytojui, įgyvendinančiam vietos projektą. Vietos projektų finansavimo sąlygas sudaro:

11.1. tinkamumo finansuoti sąlygos;

11.2. vietos projektų vykdytojų įsipareigojimai;

11.3. vietos projektų atrankos kriterijai;

11.4. kiti vietos projektų vykdytojams taikomi reikalavimai, nustatyti šiose Taisyklėse ir VPS.

12. Vietos projektų finansavimo sąlygos nustatomos Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše, kurį rengia VPS vykdytoja ir derina su Agentūra šių Taisyklių 48–54 punktų nustatyta tvarka (Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašo forma pateikiama šių Taisyklių 1 priede).

13. Vietos projektų finansavimo sąlygos turi būti nustatytos taip, kad (turi būti išpildyti visi reikalavimai):

13.1. būtų tiesiogiai susijusios su VVG teritorijos plėtros poreikiais ir VPS priemonės aprašyme nurodyta informacija (tikslais, apibūdinimu, tinkamais paramos gavėjais ir kt.);

13.2. būtų įmanoma atitiktį joms patikrinti vadovaujantis dokumentiniais įrodymais;

13.3. būtų įmanoma jų laikymosi kontrolė vietos projekto įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpiu. Finansavimo sąlygos turi būti nustatytos taip, kad jų laikymasis vietos projekto įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpiu priklausytų nuo pareiškėjo, o ne nuo trečiųjų asmenų veikimo arba neveikimo. Jeigu finansavimo sąlygos laikymasis vietos projekto įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpiu gali priklausyti nuo kitų aplinkybių, kurių pareiškėjas vietos projekto paraiškos pateikimo metu nenumatė ir neturėjo galimybės numatyti, rekomenduojama finansavimo sąlygos formuluotėje nurodyti, kuriuo momentu turi būti užtikrinta atitiktis jai (pvz., tinkamas pareiškėjas pagal VPS priemonę yra labai maža įmonė, tačiau ji vietos projekto kontrolės laikotarpiu dėl sėkmingos veiklos taps maža įmone, tokiu atveju rekomenduojama finansavimo sąlygoje nurodyti patikslinančią aplinkybę ir finansavimo sąlygą išdėstyti taip: „paraiškos pateikimo metu pareiškėjas, įskaitant su juo susijusias įmones, – labai maža įmonė“; atrankos kriterijumi siekiama paskatinti jaunų žmonių verslumą, t. y. balai suteikiami, jeigu pareiškėjas yra fizinis asmuo iki 40 m., tokiu atveju rekomenduojama atrankos kriterijuje nurodyti patikslinančią aplinkybę ir jį išdėstyti taip: „vietos projektą teikia fizinis asmuo, kurio amžius paraiškos pateikimo metu yra iki 40 m. (imtinai)“);

13.4. jos būtų aiškios, objektyvios, nediskriminuojančios;

13.5. jomis būtų siekiama skaidraus, efektyvaus ir ekonomiško paramos VPS įgyvendinti panaudojimo finansuojant pakankamą pridėtinę vertę sukuriančius vietos projektus, surinkusius mažiausią privalomą surinkti balų skaičių pagal vietos projektų atrankos kriterijus.

PIRMASIS SKIRSNIS. TINKAMUMO FINANSUOTI SĄLYGOS

14. Tinkamumo finansuoti sąlygos – būtinieji reikalavimai, kurie turi būti iki galo įvykdyti tam, kad vietos projekto paraiška būtų pripažinta tinkama paramai gauti.

15. Tinkamumo finansuoti sąlygos nustatomos Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše vadovaujantis:

15.1. bendrosiomis tinkamumo sąlygomis, nustatytomis šiose Taisyklėse, atsižvelgiant į KPP ir ŽVP išdėstytas tinkamumo sąlygas, kurios horizontaliai taikomos investicinėms KPP priemonėms ir (arba) ŽVP priemonėms. Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše nurodomos tik tos

bendrosios tinkamumo sąlygos, kurios, atsižvelgiant į VPS priemonės aprašymo turinį, yra aktualios ir gali bei turi būti pritaikytos;

15.2. specialiosiomis tinkamumo sąlygomis, nustatytomis VPS. Jeigu VPS priemonės ir (arba) jos veiklos sričių aprašymuose yra nustatyta tokia pat vietos projektų tinkamumo sąlyga, kaip ir šiose Taisyklėse nustatyta bendroji tinkamumo sąlyga, laikoma, kad tai yra bendroji tinkamumo sąlyga;

15.3. papildomomis tinkamumo sąlygomis, kurios nustatomos konkrečiau kvietimo teikti vietos projektus dokumentuose, atsižvelgiant į VPS priemonės specifiką ir šių Taisyklių 41–47 punktus, taip pat suderinamos su Agentūra pagal šių Taisyklių 48–54 punktus.

16. Tinkamumo finansuoti sąlygos turi būti iki galo įvykdytos iki vietos projekto tinkamumo vertinimo pabaigos, išskyrus atvejus, kai šiose Taisyklėse nurodyta kitaip. Atitiktis vietos projekto tinkamumo finansuoti sąlygomis turi būti išlaikoma nuo vietos projekto tinkamumo vertinimo pabaigos iki vietos projekto įgyvendinimo kontrolės laikotarpio pabaigos, išskyrus atvejus, kai šiose Taisyklėse nurodyta kitaip.

17. Tinkamumo finansuoti sąlygos yra susijusios su reikalavimais pareiškėjui, pareiškėjo partneriui, vietos projektui, tinkamoms finansuoti išlaidoms, tinkamam nuosavam indėliui.

Tinkamumo sąlygos, susijusios su pareiškėju

18. Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše turi būti nurodytos:

18.1. šios bendrosios tinkamumo sąlygos, susijusios su pareiškėju, t. y. vietos projekto paraišką teikiantis asmuo turi:

18.1.1. būti tinkamu paramos gavėju, atitinkančiu VPS nurodytą tinkamą paramos gavėją pagal konkrečią VPS priemonę (-es) ar jos veiklos sritį (-is), pagal kurią (-ias) skelbiamas kvietimas teikti vietos projektus;

18.1.2. neturėti nė vieno nepabaigto įgyvendinti vietos projekto arba būti įgyvendinančiam leidžiamą projektų kiekį KPP lygmeniu tuo pat metu. Tuo pat metu KPP lygmeniu leidžiama įgyvendinti ne daugiau kaip (nurodomos alternatyvos):

18.1.2.1. vieną projektą, susijusį su investicijomis į infrastruktūrą, verslą, prekių gamybą, paslaugų teikimą (pvz., verslo kūrimo, verslo plėtros, kaimų atnaujinimo) ir vieną projektą, susijusį su investicijomis į žmogiškąjį kapitalą (pvz., mokymų, kultūros renginių, stovyklų organizavimo);

18.1.2.2. du projektus, susijusius su investicijomis į žmogiškąjį kapitalą;

18.1.3. atsižvelgiant į teisinę formą, būti:

18.1.3.1. registruotu VPS vykdytojos, kuriai teikiama vietos projekto paraiška, teritorijoje arba rajono savivaldybės, kurioje veikia VPS vykdytoja, atstovaujamoje teritorijoje ir vykdyti veiklą VPS vykdytojos teritorijoje (taikoma NVO);

18.1.3.2. registruotu VPS vykdytojos, kuriai teikiama vietos projekto paraiška, teritorijoje (taikoma juridiniams asmenims, išskyrus NVO);

18.1.3.3. deklaravusiu nuolatinę gyvenamąją vietą VPS vykdytojos, kuriai teikiama vietos projekto paraiška, teritorijoje (taikoma fiziniams asmenims, išskyrus ūkininkus);

18.1.3.4. deklaravusiu nuolatinę gyvenamąją vietą ir (arba) įregistravusiu žemės ūkio valdą ir ūkį VPS vykdytojos, kuriai teikiama vietos projekto paraiška, teritorijoje (taikoma ūkininkams). Jeigu pareiškėjas yra ūkininkas, žemės ūkio valda jo vardu (kaip valdos valdytojo) registruojama Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. gegužės 15 d. įsakymo Nr. 3D-278 „Dėl žemės ūkio valdų registravimo Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre“ nustatyta tvarka; ūkis registruojamas Ūkininko ūkių registre Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. liepos 24 d. įsakymo Nr. 3D-298 „Dėl ūkininkų ūkių registravimo ūkininkų ūkių registre tvarkos“ nustatyta tvarka. Papildomi reikalavimai pareiškėjo sąsajoms su kaimo vietovių VVG teritorija arba dvisektorės VVG teritorija (toliau bendrai abi vadinamos – VVG teritorija) gali būti nurodyti VPS;

18.1.4. būti neskolingu Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Valstybiniam socialinio draudimo fondui prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Ši nuostata netaikoma juridiniams asmenims, kurių veikla finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų ir (arba) valstybės piniginių fondų, ir juridiniams asmenims, kuriems Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka yra atidėti mokesčių arba socialinio draudimo įmokų mokėjimo terminai;

18.1.5. tvarkyti buhalterinę apskaitą ir sudaryti finansines ataskaitas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

18.1.6. per paskutinius vienerius metus (skaičiuojama nuo galutinio sprendimo dėl pažeidimo padarymo priėmimo dienos) nebūti padariusiam pažeidimo, susijusio su EŽŪFKP ir EJRŽF paramos, skirtos 2007–2013 metų ir 2014–2020 metų finansavimo laikotarpiams, panaudojimu ar siekiu panaudoti, apie kurį teisės aktų nustatyta tvarka buvo pranešta Europos Komisijai (vadovaujamas Agentūros duomenimis);

18.1.7. būti ne jaunesniu negu 18 metų (taikoma, kai VPS numatytas tinkamas paramos gavėjas – fizinis asmuo);

18.1.8. neturėti finansinių sunkumų, t. y. neturėti iškeltos bylos dėl bankroto, nebūti likviduojamu;

18.1.9. veikti sąžiningai, t. y.:

18.1.9.1. savo veiksmais ar neveikimu nebūti sukūrusiu neteisėtų sąlygų gauti paramą. Galimai neteisėtų sąlygų gauti paramą nustatoma pagal Galimai neteisėtų sąlygų gauti paramą nustatymo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. 3D-889 „Dėl Galimai neteisėtų sąlygų gauti paramą nustatymo metodikos patvirtinimo“;

18.1.9.2. pateikti rašytinį prašymą nušalinti nuo vietos projektų atrankos (rašytinis prašymas nušalinti turi apimti vietos projektų finansavimo sąlygų rengimo, vietos projektų paraiškų vertinimo, vietos projektų tvirtinimo etapus), jeigu vietos projekto paraišką teikia VPS vykdytojos kolegialaus valdymo organo narys, VPS vykdytojos darbuotojas arba šiems išvardintiems asmenims artimi asmenys ir dėl to kyla interesų konfliktas ir (arba) atsiranda asmeninis suinteresuotumas, kaip tai apibrėžia Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje įstatymo (toliau – Interesų derinimo įstatymas) 2 str. ir Reglamento (ES) Nr. 966/2012 57 str. Interesų konflikto, viešųjų interesų, privačių interesų, asmeninio intereso, artimų asmenų terminų apibrėžtis pateikiamos Interesų derinimo įstatymo 2 str. Nusišalinimo procedūra nurodyta Interesų derinimo įstatymo 11 str. 2 d. VPS vykdytojos kolegialaus valdymo organas (taikoma, kai rašytinį prašymą nušalinti pateikė VPS vykdytojos darbuotojas arba atskiras VPS vykdytojos kolegialaus organo narys (-iai) ir be prašančių nušalinti asmenų balsavimo užtenka kvorumo sprendimui priimti), VPS vadovas (taikoma, kai rašytinį prašymą nušalinti pateikė atskiri VPS vykdytojos kolegialaus organo nariai ir be prašančių nušalinti asmenų balsavimo neužtenka kvorumo sprendimui priimti), gavęs rašytinį prašymą nušalinti nuo vietos projektų atrankos gali vadovautis Interesų derinimo įstatymo 11 str. 3 d. ir Reglamento (ES) Nr. 966/2012 57 str. 1 d. ir motyvuotu rašytiniu sprendimu prašymo nušalinti nepriimti (duomenys apie sprendimą nepriimti pareikšto nusišalinimo per 5 (penkias) darbo dienas pateikiama Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai elektroniniu būdu – per Interesų deklaracijų informacinę sistemą (IDIS, www.vtek.lt/idis/). Nusišalinimas gali būti nepriimtas esant šioms dviem sąlygoms:

18.1.9.2.1. aplinkybės, susijusios su nušalinimo prašančiu asmeniu įrodo, kad yra tenkinamas bent vienas Vyriausios tarnybinės etikos komisijos patvirtintas kriterijus, leidžiantis nepriimti nusišalinimo. Pareikšto nusišalinimo nepriėmimo kriterijai nustatyti Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2016 m. sausio 27 d. sprendimu Nr. KS-8 „Dėl kriterijų valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens pareikštam nusišalinimui nepriimti patvirtinimo“;

18.1.9.2.2. aplinkybės, susijusios su nušalinimo prašančiu asmeniu įrodo, kad prašantis nušalinti asmuo galės nešališkai ir objektyviai (kaip to reikalauja Reglamento (ES) Nr. 966/2012 57 str.), atlikti savo pareigas, susijusias su vietos projektų atranka;

18.1.9.3. vietos projekto paraiškoje, prie jos pridedamuose ar pagal VPS vykdytojos ir (arba) Agentūros paklausimą pateiktuose dokumentuose būti pateikusi teisingą informaciją. Preziumuojama, kad pareiškėjas teikia teisingą informaciją, kol vietos projekto paraiškos vertinimo, o skyrus paramą ir vietos projekto įgyvendinimo bei vietos projekto kontrolės laikotarpiu nustatoma priešingai. Jeigu bet kuriuo vietos projekto administravimo metu nustatoma, kad pareiškėjas pateikė melagingą informaciją arba dėl aplaidumo nepateikė būtinos informacijos, taikoma Reglamento (ES) Nr. 640/2014 35 str. 6 d. – parama vietos projektui įgyvendinti neskiriama, o tuo atveju, jeigu pažeidimas paaiškėjo po paramos vietos projektui įgyvendinti skyrimo, visa išmokėta parama vietos projektui įgyvendinti susigrąžinama ir vietos projekto vykdymo sutartis nutraukiama, taip pat neskiriama EŽŪFKP ir EJRŽF parama du metus nuo galutinio sprendimo dėl šio pažeidimo nustatymo priėmimo dienos;

18.2. specialiosios tinkamumo sąlygos, susijusios su pareiškėju, nustatytos VPS priemonės ir (arba) jos veiklos sričių, pagal kurias yra kviečiama teikti vietos projektus, aprašymuose (VPS 9 dalyje „VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas“) (taikoma, jeigu tokių sąlygų yra);

18.3. papildomos tinkamumo sąlygos, susijusios su pareiškėju, nustatytos konkrečiam kvietimui teikti vietos projektus, turi būti parengtos atsižvelgiant į šių Taisyklių 41–47 punktus ir suderintos su Agentūra pagal šių Taisyklių 48–54 punktus.

Tinkamumo sąlygos, susijusios su pareiškėjo partneriu

19. VPS vykdytojos sprendimu vietos projekto paraiška gali būti teikiama kartu su vietos projekto partneriu (-iais) (pvz., kviečiama teikti vietos projektus pagal VPS priemonę, susijusią su kelių juridinių ir fizinių asmenų, vykdančių ekonominę veiklą, bendradarbiavimu). Tokiu atveju, pareiškėju paskiriamas vienas iš bendradarbiaujančių asmenų, kiti bendradarbiaujantys asmenys laikomi pareiškėjo partneriais.

20. Jeigu vietos projektas įgyvendinamas kartu su vietos projekto partneriu (-iais), vietos projekto vykdytojas atstovauja visiems vietos projekto partneriams vietos projekto įgyvendinimo klausimais ir privalo užtikrinti, kad vietos projekto partneris (-iai) būtų tinkamai informuotas (-i) apie jo (jų) pareigas, susijusias su vietos projekto vykdymo sutarties vykdymu ir vietos projekto įgyvendinimu, taip pat laikytusi visų su vietos projekto įgyvendinimu susijusių įsipareigojimų, nustatytų jungtinės veiklos sutartyje ir šiose Taisyklėse.

21. Jeigu vietos projekto įgyvendinimo metu dėl vietos projekto vykdytojo partnerio neveikimo arba netinkamo veikimo vietos projekto vykdytojui tampa neįmanoma įgyvendinti vietos projekto arba laikytis prisiimtų įsipareigojimų vietos projekto kontrolės laikotarpiu, vietos projekto vykdytojas turi nedelsdamas (per 5 (penkias) darbo dienas nuo tos dienos, kai sužinojo arba turėjo sužinoti apie tokius vietos projekto vykdytojo partnerio veiksmus arba neveikimą) imtis aktyvių veiksmų, kad vietos projekto partnerio neveikimo arba netinkamo veikimo pasekmės būtų ištaisytos. Jeigu vietos projekto vykdytojo partnerio neveikimo arba netinkamo veikimo pasekmių per 1 (vieną) mėnesį neįmanoma ištaisyti ir dėl to vietos projektas negali būti įgyvendintas arba negali būti užtikrinta vietos projekto kontrolė vietos projekto kontrolės laikotarpiu, taikoma Reglamento (ES) Nr. 640/2014 35 str. 1 d. – už tinkamumo sąlygų nesilaikymą turi būti grąžinta visa skirta parama vietos projektui įgyvendinti. Patvirtinto vietos projekto partnerio keitimas nauju vietos projekto partneriu galimas tik išimtiniais atvejais, kai tam pritaria VPS vykdytoja ir Agentūra. VPS vykdytojos ir Agentūros pritarimas galimas tik tuomet, kai jos įsitikina, kad naujasis vietos projekto partneris atitinka tinkamumo sąlygas, kurios buvo taikytos ankstesniajam vietos projekto partneriui, ir pakeitus vietos projekto partnerį vietos projektas bus iki galo įgyvendintas, ir bus galima vietos projekto kontrolė vietos projekto kontrolės laikotarpiu.

22. Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše turi būti nurodytos:

22.1. šios bendrosios tinkamumo sąlygos, t. y. tinkamas vietos projekto partneris turi:

22.1.1. pagal analogiją atitikti šių Taisyklių 18.1.2–18.1.4, 18.1.6–18.1.9 papunkčiuose nurodytas tinkamumo sąlygas, susijusias su pareiškėju;

22.1.2. pateikti jungtinės veiklos sutartį, kurioje, be kita ko, būtų patvirtinimas, kad partneris yra susipažinęs su teikiamu vietos projektu, savo teisėmis ir pareigomis įgyvendinant jį. Jeigu vietos projekte numatytos vietos projekto partnerio pareigos, susijusios su finansiniais išsipareigojimais, vietos projekto paraiškoje ir jungtinės veiklos sutartyje finansiniai išsipareigojimai turi būti aiškiai įvardyti (pavyzdžiui, vietos projekto partneriu yra VVG teritorijoje veikianti rajono savivaldybė arba jos įstaiga, kuri išsipareigoja įdarbinti darbuotojus ir jų darbo vietas išlaikyti po vietos projekto įgyvendinimo ir visu vietos projekto kontrolės laikotarpiu; tokiu atveju vietos projekte ir jungtinės veiklos sutartyje turi būti aiškiai nurodytas šis išsipareigojimas). Prie jungtinės veiklos sutarties turi būti pridėti pasirašiusio asmens teisę prisiimti išsipareigojimus įrodantys dokumentai (jeigu įgaliojimai suteikiami norminiu teisės aktu, skelbiamu Teisės aktų registre, pakanka pateikti nuorodą į to teisės akto pavadinimą ir straipsnio arba punkto Nr.). Pavyzdinę Jungtinės veiklos sutarties formą rengia Agentūra;

22.2. specialiosios tinkamumo sąlygos, susijusios su vietos projekto partneriu, nustatytos VPS priemonės ir (arba) jos veiklos sričių, pagal kurias yra kviečiama teikti vietos projektus, aprašymuose (taikoma, jeigu tokių sąlygų yra);

22.3. papildomos tinkamumo sąlygos, susijusios su vietos projekto partneriu, nustatytos konkrečiam kvietimui teikti vietos projektus, turi atitikti šių Taisyklių 41–47 punktus ir būti suderintos su Agentūra pagal šių Taisyklių 48–54 punktus.

Tinkamumo sąlygos, susijusios su vietos projektu

23. Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše turi būti nurodyta:

23.1. šios bendrosios tinkamumo sąlygos, susijusios su vietos projektu:

23.1.1. vietos projektas turi būti parengtas pagal nustatytą Vietos projekto paraiškos formą. Vietos projekto paraiškos forma yra sudėtinė Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašo dalis. Pavyzdinė Pirminės vietos projekto paraiškos, teikiamos pagal kaimo vietovių VPS, forma pateikiama šių Taisyklių 2 priede. Pavyzdinė Galutinės vietos projekto paraiškos, teikiamos pagal kaimo vietovių VPS, forma pateikiama šių Taisyklių 3 priede. Pavyzdinė Pirminės vietos projekto paraiškos, teikiamos pagal dvisektorę VPS, forma pateikiama šių Taisyklių 4 priede. Pavyzdinė Galutinės vietos projekto paraiškos, teikiamos pagal dvisektorę VPS forma pateikiama šių Taisyklių 5 priede;

23.1.2. vietos projekto tikslai turi atitikti VPS priemonės (-ių), pagal kurią (-ias) teikiamas vietos projektas, tikslus ir prisidėti prie jų įgyvendinimo;

23.1.3. jeigu teikiamas integruotas arba dvisektoris vietos projektas, atskiros jos dalys, rengiamos pagal atskirus Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašus, turi sietis tarpusavyje ir papildyti viena kitą;

23.1.4. vietos projektas turi būti įgyvendinamas:

23.1.4.1. VVG teritorijoje, jeigu vietos projekte numatyta ekonominė veikla, susijusi su prekių ir (arba) produktų gamyba, perdirbimu, rinkodara (paruošimu pardavimui, sandėliavimu). Iš paramos lėšų įrengtos gamybinės patalpos, sandėliai, įsigyta technika, įranga turi būti vietos projekto paraiškoje nurodytoje vietoje, kuri turi būti VVG teritorijoje. VVG teritorijoje pagamintų prekių ir produktų pardavimas galimas VVG teritorijoje ir už jos ribų;

23.1.4.2. VVG teritorijoje ir (arba) už jos ribų, jeigu vietos projekte numatyta ekonominė veikla, susijusi su mobiliąja prekyba, paslaugų teikimu. Iš paramos lėšų paslaugų teikimui įrengtos patalpos, įsigyta įranga turi būti vietos projekto paraiškoje nurodytoje vietoje, kuri turi būti VVG teritorijoje. Iš paramos lėšų įgyta technika ir įranga, būtina mobiliąjai prekybai ir mobilių paslaugų teikimui, šios veiklos vykdymo laikotarpiu gali būti VVG teritorijoje ir už jos ribų, šios veiklos nevykdymo laikotarpiu turi būti saugoma vietos projekto paraiškoje nurodytoje vietoje, kuri turi būti VVG teritorijoje;

23.1.4.3. jeigu vietos projekte numatyta veikla, susijusi su investicijomis į nekilnojamąjį turtą, nekilnojamojo turto registracijos vieta turi būti VVG teritorijoje;

23.1.4.4. VVG teritorijoje, jeigu vietos projekte numatyta neekonominė, socialinio pobūdžio veikla, o įgyvendinamas vietos projektas yra didesnis už mažą vietos projektą;

23.1.4.5. VVG teritorijoje ir (arba) kitų Lietuvos Respublikos savivaldybių teritorijose, jeigu vietos projekte numatyta neekonominė, socialinio pobūdžio veikla, kurios tikslinė grupė – VVG teritorijos gyventojų grupės arba NVO ir įgyvendinamas mažas vietos projektas;

23.1.5. jeigu vietos projekte numatytos investicijos naujo verslo kūrimui arba esamo verslo plėtrai (įskaitant socialinį verslą), prie vietos projekto paraiškos turi būti pateikiamas vietos projekto verslo planas, įrodantis, kad būsimas naujas verslas arba esamo verslo plėtra yra ekonomiškai gyvybingi, t. y. vietos projekto verslo planas turi atitikti ekonominio gyvybingumo kriterijus ir jų reikšmes, nustatytas Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. liepos 28 d. įsakymu Nr. 3D-440 „Dėl Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklių patvirtinimo“;

23.1.6. jei vietos projekte numatyti statybos (naujo statinio statyba, statinio rekonstravimas, statinio kapitalinis remontas) ar infrastruktūros įrengimo, atnaujinimo darbai, iki galutinės vietos projekto paraiškos administracinės atitikties vertinimo pabaigos turi būti pateiktas statinio techninis projektas arba projektiniai pasiūlymai su statybos, rekonstravimo ar kapitalinio remonto vertės skaičiavimais. Statinių techninis projektas (pateikiamos statinio techninio projekto, bendroji, sklypo sutvarkymo (sklypo plano), architektūros, technologijos, aplinkos apsaugos, statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalys) ir statybą, rekonstravimą ar kapitalinį remontą leidžiantis dokumentas turi būti pateikti iki pirmojo mokėjimo prašymo pateikimo dienos. Statybos užbaigimo dokumentai, įrodantys, kad galima teisėtai naudotis statiniu (vykdyti vietos projekte numatytą veiklą), turi būti pateikti ne vėliau kaip su galutiniu mokėjimo prašymu. Paprastasis remontas nėra finansuojamas paramos lėšomis, išskyrus statybos darbus, nurodytus Statybos techninio reglamento STR 1.01.08:2002 „Statinio statybos rūšys“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. 622 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.01.08:2002 „Statinio statybos rūšys“ patvirtinimo“ 12.1.–12.11 papunkčiuose. Jeigu vietos projekte atliekami statybos darbai, apdailos darbai yra leidžiami tik statybos darbų metu atsiradusiems statinio sienų, kitų konstrukcijų pažeidimams ištaisyti;

23.1.7. jei vietos projekte numatyta nesudėtingų statinių (Statybos techninis reglamentas STR 1.01.07:2010 „Nesudėtingi statiniai“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. D1-812 „Dėl Statybos techninio reglamento STR 1.01.07:2010 „Nesudėtingi statiniai“, patvirtinimo“) statyba, rekonstravimas ar kapitalinis remontas, iki galutinės vietos projekto paraiškos administracinės atitikties vertinimo pabaigos pareiškėjas turi pateikti nustatyta tvarka atsakingų institucijų suderintą supaprastintą statybos, rekonstravimo ar kapitalinio remonto projektą (kai jis privalomas pagal teisės aktų reikalavimus) arba kitus bendruosius projektinius dokumentus (sklypo planą su pažymėtais esamais ir projektuojamais statiniais, jų eksplicaciją ir aiškinamąjį raštą), kai supaprastintas statybos, rekonstravimo ar kapitalinio remonto projektas neprivalomas;

23.1.8. jeigu vietos projekte numatytos investicijos pagal šių Taisyklių 23.1.6 ir (arba) 23.1.7 papunkčius, turi būti atlikta statinio techninio projekto statybos skaičiuojamosios kainos dalies ekspertizė, vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR.1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 214 „Dėl Statybos techninio reglamento STR.1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“ patvirtinimo“, nuostatomis. Ekspertizės išvada turi būti parengta įstaigos, turinčios teisę užsiimti šia veikla, ir turi būti pateikta iki pirmojo mokėjimo prašymo pateikimo dienos;

23.1.9. jeigu vietos projekte numatytos investicijos į nekilnojamąjį turtą ir jis:

23.1.9.1. nuosavybės teise priklauso fiziniam asmeniui ir (arba) privačiam juridiniam asmeniui, ir (arba) viešajam juridiniam asmeniui (išskyrus valstybės institucijas, įstaigas ir

savivaldybes), jos yra tinkamos finansuoti iš paramos VPS įgyvendinti lėšų, jeigu vietos projekto paraišką teikia ir vietos projektą įgyvendina asmuo, valdantis tą nekilnojamąjį turtą nuosavybės, nuomos ar kito teisėto naudojimosi pagrindais (netaikoma, kai numatytos investicijos į naujų pastatų ir statinių statybą); teisėtą nekilnojamojo turto valdymą, naudojimą ir disponavimą įrodančios daiktinės teisės, juridiniai faktai turi būti įregistruoti VĮ Registrų centre ne trumpesniam kaip 10 (dešimt) metų laikotarpiui nuo vietos projekto paraiškos pateikimo dienos. Jeigu vietos projekte numatytos investicijos į naujų pastatų ir (ar) statinių statybą, o žemė po naujai statomais pastatais ir (ar) statiniais nuosavybės teise priklauso fiziniam asmeniui ir (arba) privačiam juridiniam asmeniui, ir (arba) viešajam juridiniam asmeniui (išskyrus valstybės institucijas, įstaigas ir savivaldybes), žemė turi priklausyti pareiškėjui nuosavybės teise;

23.1.9.2. nuosavybės teise priklauso valstybei arba savivaldybei, jos yra tinkamos finansuoti iš paramos VPS įgyvendinti lėšų, jeigu vietos projekto paraišką teikia ir vietos projektą įgyvendina asmuo, kuriam suteikta teisė valdyti, naudoti nekilnojamąjį turtą ir disponuoti juo pagal nuomos, panaudos, patikėjimo sutartis arba kitus teisėtą valdymą, naudojimą ir disponavimą nekilnojamuoju turtu įrodančius dokumentus, kuriuose, be kita ko, nurodytas leidimas atlikti vietos projekte numatytas investicijas. Teisėtą nekilnojamojo turto valdymą, naudojimą ir disponavimą įrodančios daiktinės teisės, juridiniai faktai turi būti įregistruoti VĮ Registrų centre ne trumpesniam kaip 7 (septynerių) metų laikotarpiui nuo vietos projekto paraiškos pateikimo dienos;

23.1.9.3. nuosavybės teise priklauso keliems bendraturčiams (įskaitant bendrosios jungtinės nuosavybės teise valdomą nekilnojamąjį turtą, priklausantį sutuoktiniams), prie vietos projekto paraiškos turi būti pridėti visų nekilnojamojo turto savininkų sutikimai dėl vietos projekte numatytų investicijų;

23.1.10. jei vietos projekte numatytos investicijos, susijusios su licencijuojama veikla arba veikla, kuriai vykdyti turi būti išduotas leidimas, ne vėliau kaip kartu su galutiniu mokėjimo prašymu turi būti pateikta licencijos arba leidimo kopija;

23.1.11. vietos projekto turinys turi būti nesusijęs su šiomis veiklos sritimis:

23.1.11.1. alkoholinių gėrimų gamyba;

23.1.11.2. tabako gaminių gamyba;

23.1.11.3. ginklų, šaudmenų ir jų dalių gamyba;

23.1.11.4. azartinių lošimų, lažybų, loterijų organizavimu;

23.1.11.5. finansiniu tarpininkavimu, pagalbine finansinio tarpininkavimo veikla;

23.1.11.6. draudimo, perdraudimo ir pensijų lėšų kaupimo veikla;

23.1.11.7. nekilnojamojo turto operacijomis, t. y. nekilnojamojo turto pirkimu ir pardavimu;

23.1.11.8. teisinės veiklos organizavimu;

23.1.11.9. medžiokle, gyvūnų gaudymu spąstais ir kitais įrankiais, medžioklės ir brakonieravimo patirties sklaida ir su tuo susijusiomis paslaugomis;

23.1.11.10. farmacinė veikla;

23.2. specialiosios tinkamumo sąlygos, susijusios su vietos projektu, nustatytos VPS priemonės ir (arba) jos veiklos sričių, pagal kurias yra kviečiama teikti vietos projektus, aprašymuose (taikoma, jeigu tokių sąlygų yra);

23.3. papildomos tinkamumo sąlygos, susijusios su vietos projekto turiniu, nustatytos VPS vykdytojos iniciatyva konkrečiam kvietimui teikti vietos projektus, turi atitikti šių Taisyklių 41–47 punktus ir būti suderintos su Agentūra pagal šių Taisyklių 48–54 punktus.

Tinkamumo sąlygos, susijusios su tinkamomis finansuoti išlaidomis

24. Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše turi būti nurodytos šios bendrosios tinkamumo sąlygos, susijusios su tinkamomis finansuoti išlaidomis, t. y. tinkamos finansuoti vietos projektų įgyvendinimo išlaidos turi:

24.1. būti aiškiai nurodytos Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašo dalyje, skirtoje tinkamų finansuoti išlaidų sąrašui;

24.2. būti detaliai išdėstytos pirminėje vietos projekto paraiškoje;

24.3. būti tiesiogiai susijusios su vietos projekto įgyvendinimu ir būtinos (vietos projekto tikslai nebūtų pasiekti be vietos projekto finansiniame plane numatytų ir iš paramos VPS įgyvendinti prašomų finansuoti išlaidų);

24.4. būti patikrinamos vietos projekto įgyvendinimo ir jo kontrolės laikotarpiu (pvz., patikrų vietoje, auditų metu įmanoma įsitikinti, kad tokios išlaidos buvo faktiškai patirtos);

24.5. būti nekeičiamos vietos projekto įgyvendinimo metu, t. y. vietos projekto išlaidos, numatytos vietos projekto paraiškoje ir patvirtintame vietos projekte, jo įgyvendinimo metu negali būti keičiamos arba papildomos naujomis;

24.6. neviršyti rinkos kainų. Laikoma, kad iš paramos VPS įgyvendinti prašomos finansuoti išlaidos neviršija rinkos kainų, jeigu vietos projekto išlaidų pagrįstumo vertinimo metu planuojamos išlaidos pagrindžiamos (nurodomi alternatyvūs būdai):

24.6.1. bent 3 (trimis) skirtingų prekių tiekėjų ir (arba) paslaugų teikėjų, prekiaujančių panašiomis prekėmis ir (arba) teikiančių panašias paslaugas (panašumo požymį apibūdinantys elementai: ta pati paskirtis, funkcijos, komplektacija, techninė specifikacija) ir kuriems tai yra įprasta komercinė-ūkinė veikla, komerciniais pasiūlymais arba jų interneto tinklalapiuose esančiomis kainomis kompiuterio ekrano nuotraukų forma (anglų k. „Print Screen“), arba kitu būdu, leidžiančiu objektyviai palyginti bent 3 (trijų) skirtingų prekių tiekėjų ir (arba) paslaugų teikėjų, prekiaujančių panašiomis prekėmis ir (arba) teikiančių panašias paslaugas ir kuriems tai yra įprasta komercinė-ūkinė veikla, siūlomas kainas. Bent 1 (vienas) rinkos kainą įrodantis dokumentas (komercinis pasiūlymas arba kompiuterio ekrano nuotrauka) turi būti pateiktas iš prekių ar paslaugų tiekėjo, kurio buveinės registracijos vieta yra ne VVG teritorijoje;

24.6.2. Ministerijos, Agentūros ar kitų ESIF administruojančių institucijų patvirtintais fiksuotaisiais arba didžiausiais tokių pat prekių ir (arba) paslaugų vienetų įkainiais, taikomais panašaus pobūdžio projektams ir paramos gavėjams (šią informaciją kaupia ir metodinę pagalbą VPS vykdytojai dėl esamų galiojančių įkainių teikia Agentūra šių Taisyklių 138.4 papunkčio nustatyta tvarka);

24.6.3. Ministerijos, Agentūros arba nepriklausomų ekspertų atliktuose, viešai ESIF administruojančių institucijų interneto svetainėse skelbiamuose prekių ir (arba) paslaugų kainų rinkos tyrimuose nustatytais įkainiais, kurie taikomi tokioms pat išlaidoms įgyvendinant panašaus pobūdžio projektus ir panašioms paramos gavėjams. Europos Sąjungos struktūriniais fondams (Europos socialiniam fondui, Europos regioninės plėtros fondui, Europos sanglaudos fondui) taikomi rinkos kainų tyrimai (supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai) skelbiami interneto tinklalapyje www.esinvesticijos.lt nuorodos „Dokumentai“ skyriaus „Tyrimai“ poskyryje „Supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai“);

24.6.4. jeigu vietos projekte numatyta kurti naują (-as) darbo vietą (-as), planuojamos vienos darbo vietos (vieno etato) sukūrimo kaina (vertinama paramos lėšų dalis be nuosavo indėlio) negali būti didesnė už VPS suplanuotą naujos darbo vietos sukūrimo kainą VPS priemonės arba jos veiklos srities, pagal kurią yra skelbiamas kvietimas teikti vietos projektus, lygmeniu (vertinamas santykis tarp VPS priemonei arba jos veiklos sričiai, pagal kurią planuojama kurti darbo vietas, numatyto biudžeto ir planuojamo VPS darbo vietų sukūrimo rodiklio pagal atitinkamą VPS priemonę ar jos veiklos sritį reikšmės); jeigu vietos projektu kuriama mažiau arba daugiau kaip viena darbo vieta, planuojamos darbo vietos kainos pagrįstumui įrodyti taikomas *pro rata* principas (pvz., jeigu pagal VPS priemonę apskaičiuojama, kad planuojama vienos naujos darbo vietos (etato) kaina yra 50 000 Eur, o vietos projekte numatoma sukurti ir išlaikyti 0,5 naujos darbo vietos (etato), laikoma, kad didžiausia galima parama 0,5 naujos darbo vietos (etato) sukurti gali siekti iki 25 000 Eur; jeigu pagal VPS priemonę numatyta, kad planuojama vienos naujos darbo vietos (etato) kaina yra 50 000 Eur, o vietos projekte numatoma sukurti ir išlaikyti 1,5 naujos darbo vietos (etato), laikoma, kad didžiausia galima parama 1,5 naujos darbo vietos (etato) sukurti gali siekti iki 75 000 Eur);

24.7. neviršyti didžiausios paramos vietos projektui įgyvendinti dydžio ir didžiausios galimos paramos vietos projektui įgyvendinti lyginamosios dalies, nurodytų VPS ir Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše. Jeigu vietos projektas yra integruotas arba dvisektoris (kai vietos projektas pateikiamas pagal kelias VPS priemones ar jų veiklos sritis), didžiausia paramos suma ir paramos lyginamoji dalis atskiroms vietos projekto dalims nustatoma pagal Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše (-uose) nurodytą informaciją, taikomą atskiroms VPS priemonėms ar jų veiklos sritims;

24.8. būti tinkamai susietos su ES kaimo plėtros politikos (kaimo vietovių VPS ir dvisektorių VPS atveju) ir ES kaimo plėtros bei ES žvejybos ir akvakultūros politikų (dvisektorių VPS atveju) remiamomis sritimis (VPS vykdytoja, vadovaudamasi VPS nustatytais VPS priemonių sąsajomis su minėtų ES politikų remiamomis sritimis, pareiškėjams teikia konsultacijas ir užtikrina, kad sąsajos vietos projekto paraiškoje būtų nurodytos tinkamai – atitiktų VPS nurodytus kodus), t. y.:

24.8.1. jeigu pateiktas paprastas kaimo vietovių vietos projektas (taikoma kaimo vietovių VPS ir dvisektorėms VPS), turi būti aiškiai nurodyta, prie kurios vienos ES kaimo plėtros prioriteto tikslinės srities įgyvendinimo priskiriamos išlaidos. Pavyzdžiui, teikiamas ne žemės ūkio verslo įkūrimo vietos projektas, visos išlaidos susiejamos su ES kaimo plėtros prioriteto tikslinės srities 6A kodu;

24.8.2. jeigu pateiktas integruotas kaimo vietovių vietos projektas (taikoma kaimo vietovių VPS ir dvisektorėms VPS), turi būti aiškiai nurodyta, prie kurių ES kaimo plėtros prioriteto tikslinių sričių įgyvendinimo priskiriama kiekviena atskira išlaida ar išlaidų grupė. Pavyzdžiui, teikiamas integruotas vietos projektas, apimantis socialinio verslo įkūrimo ir socialinio verslumo mokymų vedimo išlaidas, tuomet išlaidos, skirtos socialinio verslo įkūrimui (pvz., įrangos, įrenginių įsigijimo išlaidos), susiejamos su ES kaimo plėtros prioriteto tikslinės srities 6B kodu, o išlaidos, skirtos socialinio verslumo mokymams (pvz., atlyginimas lektoriui), susiejamos su ES kaimo plėtros prioriteto tikslinės srities 1C kodu;

24.8.3. jeigu pateiktas paprastas žvejybos ir akvakultūros vietos projektas (taikoma dvisektorėms VPS), turi būti aiškiai nurodyta, prie kurio vieno ES žvejybos ir akvakultūros prioriteto konkretaus tikslo ir uždavinio įgyvendinimo priskiriamos išlaidos;

24.8.4. jeigu pateiktas integruotas žvejybos ir akvakultūros vietos projektas (taikoma dvisektorėms VPS), turi būti aiškiai nurodyta, prie kurių ES žvejybos ir akvakultūros prioritetų konkrečių tikslų ir uždavinių įgyvendinimo priskiriama kiekviena atskira išlaida ar išlaidų grupė;

24.8.5. jeigu pateiktas dvisektoris vietos projektas (taikoma dvisektorėms VPS), turi būti aiškiai nurodyta, prie kurio vieno ESIF (EŽŪFKP arba EJŪŽF) yra priskiriamos atskiros išlaidos ar jų grupės, taip pat šalia kiekvienos atskiros išlaidos arba jų grupės nurodomas vienas ES kaimo plėtros prioriteto tikslinės srities kodas arba vienas ES žvejybos ir akvakultūros prioriteto konkretaus tikslo ir uždavinio kodas;

24.9. atitikti taikytinus ES ir nacionalinius standartus. Laikoma, kad įsigytos prekės atitinka ES ir nacionalinius standartus, jeigu jos pažymėtos ženklu „CE“ (ženklas „CE“ – tai įrodymas, kad įsigytas produktas buvo įvertintas ir atitinka ES saugos, sveikatos ir aplinkos apsaugos reikalavimus) arba jomis viešai ir laisvai prekiaujama Lietuvos Respublikoje (įsigijus išrašomi visi pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus privalomi pirkimo–pardavimo faktą patvirtinantys dokumentai, pateikiami atitiktį standartams įrodantys dokumentai ar jų kopijos, jeigu pardavėjas tokius dokumentus privalo turėti);

24.10. būti patirtos nepažeidžiant pirkimų tvarkos, nurodytos šių Taisyklių 189–194 punktuose;

24.11. būti pagrįstos išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentais. Išlaidų pagrindimo dokumentai – rangovų, paslaugų teikėjų ar prekių tiekėjų pateiktos sąskaitos, priėmimo–perdavimo aktai ar kiti dokumentai, kuriais pagrindžiamos patirtos išlaidos. Išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentai – banko sąskaitos išrašai, interneto bankininkyste besinaudojančių vietos projektų vykdytojų pateikti išrašai, patvirtinti vietos projekto vykdytojo (taikoma fiziniams asmenims), vietos projekto vykdytojo vadovo ar kito įgalioto asmens parašu ir

antspaudu, jeigu jis antspaudą privalo turėti (taikoma juridiniams asmenims). Visos išlaidos turi būti apmokamos per banko atsiskaitomąją sąskaitą, kuri yra skirta paramos vietos projektui įgyvendinti lėšoms;

24.12. būti patirtos nuo vietos projekto patvirtinimo dienos iki vietos projekto įgyvendinimo tinkamo laikotarpio pabaigos, išskyrus vietos projekto bendrąsias išlaidas. Vietos projekto bendrosios išlaidos gali būti patirtos ne anksčiau kaip 1 (vienis) metai iki vietos projekto paraiškos pateikimo dienos. Vietos projekto tinkamas įgyvendinimo laikotarpis – iki 36 mėn. nuo vietos projekto vykdymo sutarties sudarymo dienos. Visos vietos projektų įgyvendinimo išlaidos pagal KPP priemonės „LEADER“ veiklos sritį „Parama vietos projektams įgyvendinti pagal VPS“ (kodas 19.2) turi būti patirtos ir pagrįstos išlaidų pagrindimo bei išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentais ne vėliau kaip iki 2023 m. liepos 1 d. Visais atvejais vietos projektų įgyvendinimo išlaidos turi būti patirtos ne vėliau kaip 1 (vienas) mėnuo iki konkrečios VPS įgyvendinimo pabaigos.

25. Tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos nurodomos šių Taisyklių 27 punkte. Detalus tinkamų finansuoti išlaidų sąrašas pagal tinkamų finansuoti išlaidų kategorijas turi būti nurodytas Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše ir suderintas su Agentūra šių Taisyklių 48–54 punktų nustatyta tvarka.

26. Nustatydamą detalų tinkamų finansuoti išlaidų sąrašą VPS vykdytoja turi vadovautis VPS prioritetais ir VPS priemonės ir (arba) VPS priemonės veiklos srities turinio (jeigu kviečiama teikti vietos projektus pagal atskirą VPS priemonės veiklos sritį) aprašymu. Visos tinkamų finansuoti išlaidų eilutės turi būti tiesiogiai susijusios su VPS priemonės turiniu ir būtinos VPS priemonei įgyvendinti. Jeigu pagal VPS priemonę ar jos veiklos sritį remiama veikla pagal turinį atitinka veiklą, remiamą pagal KPP priemonę, ŽVP priemonę ar jų veiklos sritis, VPS vykdytoja, sudarydamą tinkamų finansuoti išlaidų sąrašą, turi vadovautis tos KPP priemonės, ŽVP priemonės ar jų veiklos sričių įgyvendinimo taisyklėse nustatytu tinkamų finansuoti išlaidų sąrašu (vadovaujamas KPP priemonės, ŽVP priemonės ar jų veiklos sričių įgyvendinimo taisyklėmis, kurios taikomos paskutinio kvietimo metu gautoms paraiškoms pagal KPP ar ŽVP priemonę).

27. Tinkamų finansuoti vietos projektų išlaidų kategorijos:

27.1. naujų prekių įsigijimas. Motorinės transporto priemonės įsigijimas yra tinkama finansuoti išlaida tik tuo atveju, jeigu vietos projekto pagrindinė idėja – mobilioji prekyba VVG teritorijoje pagaminta produkcija arba pavėžėjimo paslaugos teikimas socialiai pažeidžiamiesiems ir socialiai atskirtiems asmenims, gyvenantiems VVG teritorijoje. Socialiai pažeidžiamais asmenimis laikomi: našlaičiai vaikai ir paaugliai iki 18 m.; socialinės rizikos šeimose augantys vaikai ir paaugliai iki 18 m.; skurdą ir skurdo riziką patiriantys vieniši asmenys ir šeimos; negalią turintys asmenys; senyvo amžiaus (daugiau negu 65 m.) žmonės; vienišos mamos ar tėvai, auginantys vaikus iki 18 m.; daugiavaikės (turinčios daugiau negu 3 vaikus) šeimos; niekur nesimokantis ir nedirbantis jaunimas iki 29 m.; bedarbiai. Socialiai atskirtais asmenimis laikomi socialiai pažeidžiami asmenys ir mokyklinio amžiaus vaikai, gyvenantys kaimo vietovėse ir lankantys formaliojo ir neformaliojo ugdymo įstaigas, nutolusias nuo jų gyvenamosios vietos daugiau kaip 3 km. Motorinių transporto priemonių klasifikavimas pagal kategorijas ir klases nustatytas Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimuose, patvirtintuose Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2008 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 2B-479 „Dėl Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimų patvirtinimo“. Neremiamas transporto priemonių įsigijimas, kurios priskiriamos prie L ar jai prilygintos kategorijos (mopedai, motociklai, triračiai, keturračiai motociklai, bagiai, kt.), M kategorijos (lengvieji automobiliai ir autobusai) ir jai priskiriamų kėbulų tipų (išskyrus aštuonių sėdimų vietų transporto priemones, skirtas keleiviams vežti); N kategorijai priskiriamų kėbulų tipų, kurių kodai – N₁, BAE, BAF, BAG, BAH, BAM, BC, BD, BAN, BAR, BAS; G kategorijai (visureigiai) ir jai priskiriamų kėbulų tipų; O kategorijai (priekabos ir puspriekabės) priskiriamų transporto priemonių, kurių kodas – DD (L kategorijos transporto priemonės priekaba); specialiosios paskirties transporto priemonių, kurių kodai – SA, SB, SC, SE, SJ, SN, SR, ST, SV ir SZ (pvz., gyvenamieji automobiliai, kempingai);

27.2. darbų ir paslaugų įsigijimas;

27.3. vietos projekto bendrosios išlaidos, įskaitant vietos projekto viešinimo priemonių, nurodytų šių Taisyklių 211–216 punktuose, įsigijimo, tačiau ne daugiau kaip 10 (dešimt) proc. kitų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų (skaičiuojama nuo visų tinkamų finansuoti išlaidų, išskyrus bendrąsias);

27.4. PVM, kurio vietos projekto vykdytojas pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą neturi ar negalėtų turėti galimybės įtraukti į PVM atskaitą, yra tinkamas finansuoti iš paramos lėšų. Kai vietos projekto vykdytojas yra valstybės arba savivaldybės institucija ar įstaiga arba kitas viešasis juridinis asmuo, vykdamas valstybės ar savivaldybių veiklą, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 2 straipsnio 38 dalyje, PVM yra tinkama finansuoti išlaida.

28. Netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos:

28.1. neatitinkančios šių Taisyklių 27 punkte nurodytų tinkamų finansuoti išlaidų kategorijų ir neišvardytos Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše, suderintame su Agentūra ir patvirtintame VPS vykdytojos valdymo organo sprendimu;

28.2. neišvardytos VPS vykdytojos patvirtintoje pirminėje vietos projekto paraiškoje (po pirminės vietos projekto paraiškos patvirtinimo neleidžiama įtraukti naujų išlaidų ar jas keisti kitomis);

28.3. išlaidų dalis, viršijanti tinkamų finansuoti išlaidų įkainį (kai toks yra nustatytas);

28.4. nepagrįstai didelės išlaidos. Kilus įtarimui dėl kainų padidinimo, VPS vykdytoja, nustatydamą tinkamų finansuoti išlaidų dydį, turi palyginti pareiškėjo pateiktus dokumentus, pagrindžiančius konkrečios išlaidos dydį su analogiškų rinkoje egzistuojančių išlaidų dydžiu (taikoma, jeigu Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše nėra nustatyto įkainio tokiai išlaidai). Tuo atveju, kai VPS vykdytoja nustato, kad pareiškėjo pateiktame dokumente, pagrindžiančiame konkrečios išlaidos dydį, konkrečios išlaidos dydis yra didesnis nei analogiškos rinkoje egzistuojančios išlaidos dydis, pareiškėjui VPS vykdytoja turi siųsti paklausimą su prašymu per 5 (penkias) darbo dienas pateikti papildomą konkrečios išlaidos dydžio pagrindimą. Pareiškėjui nepateikus papildomo pagrindimo arba pateikus neišsamų, nemotyvuotą pagrindimą, VPS vykdytoja tinkamomis finansuoti išlaidomis turi pripažinti tą konkrečios išlaidos dydį, kuri yra mažesnė (nustatyta VPS vykdytojos). VPS vykdytoja apie tai informuoja pareiškėją ir suderina su juo, ar jis sutinka su sumažintu tinkamos finansuoti išlaidos dydžiu. Jeigu pareiškėjas nesutinka ar per 5 (penkias) darbo dienas nepateikia jokie atsakymo, laikoma, kad vietos projekto paraiškoje numatytos nepagrįstai didelės išlaidos, neatitinkančios tinkamumo sąlygų, dėl to vietos projekto paraiška pripažįstama netinkama finansuoti ir yra atmetama. Agentūra, vadovaudamasi šių Taisyklių 138 punktu, dalijasi patirtimi dėl šio Taisyklių papunkčio taikymo, taip pat teikia VPS vykdytojais metodines rekomendacijas dėl kitų būdų, susijusių su tinkamų finansuoti išlaidų dydžio pagrįstumo vertinimu;

28.5. vietos projekto administravimo išlaidos;

28.6. nekilnojamojo turto įsigijimo išlaidos;

28.7. naudotų prekių įsigijimo išlaidos;

28.8. baudos, nuobaudos ir bylinėjimosi išlaidos;

28.9. išlaidos, nepagrįstos faktine gautų prekių, atliktų darbų ar suteiktų paslaugų verte;

28.10. išlaidos, kurios anksčiau buvo finansuotos (apmokėtos) iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir (arba) savivaldybių biudžetų, kitų piniginių išteklių, kuriais disponuoja valstybė ir (arba) savivaldybės, ES struktūrinių fondų, kitų ES finansinės paramos priemonių ar kitos tarptautinės paramos lėšų ir kurioms apmokėti skyrus paramos VPS įgyvendinti lėšų jos būtų pripažintos tinkamomis finansuoti ir apmokėtos daugiau nei vieną kartą (jeigu vietos projekto vykdytojo – viešojo juridinio asmens veikla finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų ir jis iki vietos projekto patvirtinimo patiria vietos projekto bendrųjų išlaidų, jos gali būti pripažintos tinkamomis tuomet, jeigu buvo apmokėtos iš Lietuvos Respublikos valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų asignavimų, kurie skirti projektams avansuoti);

28.11. PVM, kurį vietos projekto vykdytojas (išskyrus vietos projektų vykdytojus, nurodytus šių Taisyklių 27.4 papunktyje) pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą turi ar galėtų turėti galimybę įtraukti į PVM atskaitą (net jei tokio PVM vietos projektų vykdytojas į atskaitą neįtraukė), yra netinkamas finansuoti iš paramos lėšų.

Tinkamumo sąlygos, susijusios su horizontaliosiomis ES politikos sritimis

29. Vietos projektas turi būti suderintas su ES horizontaliosiomis politikos sritimis:

29.1. darniu vystymusi, įskaitant aplinkosaugą ir klimato kaitos mažinimo veiksmus (taikomos abi sąlygos):

29.1.1. jeigu vietos projekte numatyta ūkinė veikla, ji turi būti leistina aplinkos apsaugos požiūriu, t. y. Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 3 str. 2 d. nustatytais atvejais turi būti atliktas planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas, kuris turi būti patvirtintas atsakingos institucijos – Aplinkos apsaugos agentūros. Įvertinus planuojamos ūkinės veiklos pobūdį ir poveikį aplinkai, kai tai privaloma, turi būti pripažinta, kad planuojama ūkinė veikla yra leistina pasirinktoje vietoje. Jeigu taikomas šis Taisyklių papunktis, poveikio aplinkai vertinimas dėl vietos projekte numatytos ūkinės veiklos turi būti baigtas iki paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo dienos;

29.1.2. vietos projekte turi būti pagrįsta, kad numatytos investicijos turi teigiamos įtakos darniam vystymuisi arba yra neutralios šiuo aspektu. Pavyzdžiui, teigiama įtaka darniam vystymuisi gali būti įrodoma pagrindžiant, kad vietos projekte numatytos investicijos, susijusios su atsinaujinančiųjų energijos išteklių energijos panaudojimo skatinimu; naujų mažą anglies dioksido kiekį išskiriančių technologijų diegimu, skatinant racionalų išteklių panaudojimą; vietos projektu siekiama mažinti teršalų, atliekų kiekį; vietos projekte numatomos prevencinės biologinės įvairovės nykimo mažinimo priemonės; vietos projektu prisidedama prie žaliųjų technologijų ir gamybos metodų derinimo bei vystymo; vietos projektu prisidedama prie vartojimo būdų kaitos ir vartotojų aplinkosauginio švietimo;

29.2. moterų ir vyrų lygiomis galimybėmis ir nediskriminavimo skatinimu dėl tautinės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus (išskyrus jaunų žmonių iki 40 m. pozityviają diskriminaciją, kuri yra leidžiama įgyvendinant VPS), šeimyninės padėties, lytinės orientacijos, t. y. vietos projekte pagrįsta, kad numatytos investicijos turi teigiamos įtakos moterų ir vyrų lygioms galimybėms, nediskriminavimo skatinimui arba yra neutralios šiuo aspektu;

29.3. konkurencijos teise. Parama vietos projektui įgyvendinti turi būti skiriama nepažeidžiant ES teisės normų, susijusių su nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos teikimu vienam ūkio subjektui, t. y. 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2013 L 352, p. 1) (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 1407/2013). Vadovaujantis EK 2003 m. gegužės 6 d. rekomendacijos Nr. 2003/361/EC „Dėl labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių sampratos“ 1 priedo „Labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių samprata“ 1 str. įmone laikomas bet koks asmuo, užsiimantis ekonomine veikla, nepriklausomai nuo jo teisinės formos; tai apima fizinius asmenis, užsiimančius individualia veikla, ir šeimų verslus amatų ar kitos ekonominės veiklos srityse, taip pat partnerystes ar asociacijas, užsiimančias ekonomine veikla. Susijusių įmonių apibrėžimas ir kitos nuostatos pateikiamos Lietuvos Respublikos smulkaus ir vidutinio verslo plėtros įstatyme. Pareiškėjas, užsiimantis arba ketinantis užsiimti ūkine veikla, turi užpildyti ir pateikti Įmonės susietumo deklaraciją (Pavyzdinę Įmonės susietumo deklaracijos formą rengia Agentūra). Atitiktį šiai tinkamumo sąlygai vertina Agentūra:

29.3.1. po to, kai pareiškėjas pateikia VPS vykdytojui Įmonės susietumo deklaraciją, VPS vykdytoja persiunčia Agentūrai jos kopiją (čia ir toliau Taisyklėse: informacija Agentūrai teikiama paštu arba el. pašto adresu dokumentai@nma.lt, išskyrus šiose Taisyklėse aiškiai nustatytas išimtis);

29.3.2. Agentūra, gavusi VPS vykdytojos persiūtą Įmonės susietumo deklaraciją, per 10 (dešimt) darbo dienų įvertina, ar pareiškėjas atitinka tinkamo pareiškėjo statusą (labai maža, maža

ar vidutinė įmonė), nurodytą Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše, ir turi teisę gauti paramą vietos projektui įgyvendinti pagal Reglamentą (ES) Nr. 1407/2013. Vertinimo metu Agentūra vadovaujasi Smulkiojo ir vidutinio verslo subjekto vidutinio metų sąrašinio darbuotojų skaičiaus nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. 4-126 „Dėl Smulkiojo ir vidutinio verslo subjekto vidutinio metų sąrašinio darbuotojų skaičiaus nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (nustatydamą įmonės dydį), Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registro nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. sausio 19 d. nutarimu Nr. 35 „Dėl suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registro nuostatų patvirtinimo“, ir Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos duomenų tvarkymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2015 m. lapkričio 13 d. nutarimu Nr. 1S-120/2015 „Dėl Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos duomenų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, patikrina informaciją apie visą per tris paskutinius finansinius metus pareiškėjo ir su juo susijusių ūkio subjektų (o pareiškėjo reorganizacijos atveju – taip pat ir iki reorganizacijos buvusių ūkio subjektų) gautą *de minimis* pagalbą ir nustato, ar bendra *de minimis* pagalbos suma neviršija leidžiamo *de minimis* pagalbos dydžio. Jeigu pareiškėjui, įskaitant visus su juo susijusius juridinius ir fizinius asmenis, suteikus paramą vietos projektui įgyvendinti būtų viršijama bendra leistina *de minimis* pagalbos suma, negali būti skirta net ta paramos vietos projektui įgyvendinti dalis, kuri šios sumos neviršija;

29.3.3. Agentūra parengia išvadą dėl pareiškėjo dydžio (nustato, ar tai labai maža, maža ar vidutinė įmonė) ir jo teisės gauti paramą vietos projektui įgyvendinti pagal Reglamentą (ES) Nr. 1407/2013, ir pateikia ją VPS vykdytojais.

Tinkamumo sąlygos, susijusios su nuosavu indėliu

30. Vietos projekto tinkamos finansuoti išlaidos apmokamos taikant ne didesnę negu VPS ir Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše nurodytą paramos lyginamąją dalį (intensyvumą). Pareiškėjas turi įrodyti, kad turi finansinių ir (arba) organizacinių galimybių užtikrinti tinkamą nuosavą indėlį prie vietos projekto įgyvendinimo.

31. Tinkamu nuosavu indėliu yra laikoma:

31.1. pareiškėjo nuosavos piniginės lėšos;

31.2. tinkamo vietos projekto partnerio nuosavos piniginės lėšos;

31.3. pareiškėjo skolintos lėšos;

31.4. pareiškėjo įnašas natūra – savanoriškais darbais;

31.5. tinkamo vietos projekto partnerio įnašas natūra – nekilnojamuoju turtu.

32. Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše turi būti nurodytos šios bendrosios tinkamumo sąlygos, susijusios su pareiškėjo nuosavu indėliu:

32.1. prie vietos projekto galima prisidėti vienos rūšies tinkamu nuosavu indėliu (pvz., pinigėmis lėšomis) arba keliomis tinkamo nuosavo indėlio rūšimis (pvz., pinigėmis lėšomis ir įnašu natūra – savanoriškais darbais);

32.2. jeigu pareiškėjas prie vietos projekto įgyvendinimo prisideda nuosavomis lėšomis, prie vietos projekto paraiškos turi būti pateikti dokumentai, įrodantys, kad pareiškėjas turi pakankamai nuosavų lėšų prisidėti prie vietos projekto įgyvendinimo. Įrodymo dokumentai turi būti išduoti arba sukurti (pvz., naudojant el. bankininkystės sistemą) patikimo subjekto – finansų institucijų (bankų, kredito unijų) ir (arba) viešojo juridinio asmens, kurio veikla finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų (pvz., savivaldybės tarybos sprendimas skirti lėšas vietos projektui įgyvendinti). Dokumentai turi būti pateikti ne vėliau kaip iki galutinės vietos projekto paraiškos administracinės atitikties vertinimo pabaigos;

32.3. jeigu prie vietos projekto pinigėmis lėšomis prisideda tinkamas pareiškėjo partneris, prie vietos projekto paraiškos turi būti pateikti dokumentai, kuriais įrodoma, kad tinkamas vietos projekto partneris turi pakankamai nuosavų lėšų prisidėti prie vietos projekto įgyvendinimo.

Įrodymo dokumentai turi būti išduoti arba sukurti patikimo subjekto – finansinių institucijų (bankų, kredito unijų) ir (arba) viešojo juridinio asmens – pareiškėjo partnerio, kurio veikla finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų (šis įsipareigojimas turi būti aiškiai įvardytas jungtinės veiklos sutartyje). Dokumentai turi būti pateikti ne vėliau kaip iki administracinės atitikties vertinimo pabaigos;

32.4. jeigu pareiškėjas prie vietos projekto įgyvendinimo prisideda skolintomis lėšomis, prie vietos projekto paraiškos pateikiami dokumentai, kuriais įrodoma, kad pareiškėjas (nurodomos alternatyvos):

32.4.1. turi galimybę gauti paskolą. Prie vietos projekto paraiškos turi būti pateikiamas finansinės institucijos (banko, kredito unijos) sprendimas, kuriuo patvirtinama paskolos suteikimo galimybė vietos projekte numatytoms investicijoms. Galimybę gauti paskolą patvirtinantys dokumentai turi būti pateikti ne vėliau kaip iki galutinės vietos projekto paraiškos administracinės atitikties vertinimo pabaigos. Paskolos sutartis turi būti pasirašyta iki vietos projekto vykdymo sutarties pasirašymo. Jeigu finansinė institucija po paramos skyrimo vietos projektui įgyvendinti atsisako suteikti nuosavam indėliui būtiną paskolą ir pasirašyti sutartį, pareiškėjas turi teisę taisyti galutinę vietos projekto paraišką (pakeitimas turi būti daromas raštu) – pakeisti nuosavo indėlio rūšį kita rūšimi ir pateikti dokumentus, kuriais įrodoma, kad jis atitinka reikalavimus, keliamus kitai nuosavo indėlio rūšiai (pvz., jeigu paskola keičiama į nuosavas pareiškėjo pinigines lėšas, turi būti pateikiamas finansinių institucijų išduotas arba sukurtas dokumentas, kad pareiškėjas turi pakankamai nuosavų lėšų);

32.4.2. paskolą gavo. Prie galutinės vietos projekto paraiškos turi būti pateikiama su patikimu subjektu – finansine institucija (banku, kredito unija) pasirašyta paskolos sutartis;

32.5. jeigu pareiškėjas nurodo, kad įgyvendindamas vietos projektą prie jo prisidės įnašu natūra – savanoriškais darbais, turi būti įvykdytos šios sąlygos:

32.5.1. pareiškėjas turi būti viešasis juridinis asmuo;

32.5.2. vietos projekte numatyti savanoriški darbai, kuriuos prašoma pripažinti tinkamu nuosavu indėliu, turi būti aiškiai įvardyti, jie turi būti tiesiogiai susiję su vietos projekto tikslais, būtini jiems pasiekti. VPS vykdytoja pirminės vietos projekto paraiškos vertinimo metu turi įsitikinti, kad deklaruojami būsimi savanoriški darbai nėra faktiškai atlikti, kad numatyta savanoriškų darbų apimtis ir kiekis yra būtinas vietos projekto tikslams pasiekti;

32.5.3. savanoriški darbai, kuriuos prašoma pripažinti tinkamu nuosavu indėliu, turi būti nurodyti tinkamų finansuoti išlaidų sąrašė, pateiktame patvirtintame Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše. Savanoriški darbai, susiję su intelektine veikla, jos rezultatais (intelektinės veiklos rezultatų samprata pateikta Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.111 straipsnyje) ir vietos projekto administravimu, nėra tinkami;

32.5.4. pirminėje vietos projekto paraiškoje įnašas natūra – savanoriškais darbais turi būti išreiškiamas pinigine verte ir įrašytas prie prašomų finansuoti išlaidų sąrašo. Pareiškėjas turi pagrįsti planuojamą savanoriškų darbų vertę, t. y. pateikti planuojamų savanoriškų darbų sąmatą, kurioje turi būti nurodoma ši informacija:

32.5.4.1. savanoriško darbo pavadinimas (aiškiai įvardijama, kokie darbai bus atliekami);

32.5.4.2. vieno savanorio viena savanoriško darbo valandinė vertė (Eur) (turi neviršyti Lietuvos statistikos departamento skelbiamo Lietuvos valandinio *bruto* darbo užmokesčio; naudojami naujausi vietos projektų finansavimo sąlygų aprašo rengimo ir tvirtinimo metu galiojantys Lietuvos statistikos departamento duomenys);

32.5.4.3. mato vienetas, apibrėžiantis savanoriškų darbų apimtis (pvz., m², ha, a);

32.5.4.4. savanoriškų darbų ir mato vieneto sąsaja (pvz., projekto įgyvendinimo vietoje savanoriai atliks valymo darbus po kapitalinio remonto, kuris buvo finansuojamas iš EŽŪFKP, kapitalinio remonto plotas – 100 m²);

32.5.4.5. orientacinė rinkos kaina už vieną mato vienetą arba lygiavertės apimties darbą (tinkami kainos pagrindimo būdai nurodyti šių Taisyklių 24.6 papunktyje);

32.5.5. jeigu pagrįsta savanoriškų darbų vertė (Eur) nesudaro privalomos nuosavo indėlio dalies, vietos projekto vykdytojas prie vietos projekto paraiškos turi pateikti įrodymus, kad turi galimybes prisidėti prie vietos projekto įgyvendinimo kitomis (papildomomis) tinkamomis nuosavo indėlio rūšimis. Dokumentai turi būti pateikti iki pirminės vietos projekto paraiškos vertinimo pabaigos;

32.6. jeigu tinkamas vietos projekto partneris prie vietos projekto įgyvendinimo prisideda įnašu natūra – nekilnojamuoju turtu, turi būti įvykdytos šios sąlygos (šių Taisyklių 32.6.1 ir 32.6.2 papunkčiuose nurodomi alternatyvūs prisidėjimo įnašu natūra – nekilnojamuoju turtu būdai; Taisyklių 32.6.3. ir 32.6.4 papunkčiuose nustatytos sąlygos taikomos nepriklausomai nuo to, kuris prisidėjimo įnašu natūra – nekilnojamuoju turtu būdas pasirinktas):

32.6.1. turi pasikeisti nekilnojamojo turto savininkas. Nuosavybės teisės perleidimas į nekilnojamąjį turtą yra tinkamas, kai:

32.6.1.1. vietos projekto paraiška teikiama su tinkamu vietos projekto partneriu, kuris jungtinės veiklos sutartyje patvirtina, kad skyrus paramą vietos projektui įgyvendinti iki vietos projekto vykdymo sutarties pasirašymo perleis nuosavybės teisę į nekilnojamąjį turtą, į kurį numatytos investicijos pagal vietos projektą, pareiškėjui. Vietos projekto partneris, perleidžiantis nuosavybės teisę į nekilnojamąjį turtą, ir pareiškėjas, priimančias nuosavybės teisę į nekilnojamąjį turtą, negali būti susiję asmenys šiais aspektais: institucinio pavaldumo (taikoma viešiesiems juridiniams asmenims, kurių veikla finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų, ir šių asmenų valdomoms įmonėms), giminystės (taikoma fiziniams asmenims-artimiesiems giminaičiams, kaip tai apibrėžta Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.135 straipsnyje) ir įmonių susietumo (taikoma labai mažoms, mažoms ir vidutinėms įmonėms, kaip numatyta Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo 2 str. 12 d.). Asmenų susietumas vertinamas pagal jungtinės veiklos sutartyje, Įmonių susietumo deklaracijoje ir viešuosiuose registruose esančius bei Agentūrai prieinamus duomenis. Unikalus nekilnojamasis turtas, kuris visas ar jo dalis jau buvo pripažintas tinkamu nuosavu indėliu įgyvendinant vietos projektą, finansuotą 2007–2013 metų ir 2014–2020 metų finansavimo laikotarpiais iš EŽŪFKP arba EJRŽF, yra laikomas netinkamu įnašu natūra;

32.6.1.2. nekilnojamojo turto nuosavybės teisės perleidimo faktas įregistruojamas VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registre ne vėliau kaip iki vietos projekto vykdymo sutarties pasirašymo. Jeigu vietos projekto partneris po vietos projekto patvirtinimo atsisako perleisti nuosavybės teisę pareiškėjui, vietos projekto vykdymo sutartis negali būti sudaroma, kadangi nebelieka esminio vietos projekto elemento – tinkamo objekto, į kurį pagal vietos projektą numatyta investuoti;

32.6.2. įgyvendinus vietos projektą pasikeičia nekilnojamojo turto paskirtis. Nekilnojamojo turto paskirties pasikeitimas yra tinkamas, kai:

32.6.2.1. nekilnojamasis turtas, į kurį vietos projekte numatytos investicijos, yra negyvenamasis pastatas ir nuosavybės teise priklauso valstybei ir (arba) savivaldybėms;

32.6.2.2. vietos projektą teikiantis pareiškėjas – viešasis juridinis asmuo;

32.6.2.3. įgyvendinus vietos projektą pasikeičia negyvenamojo pastato paskirtis negyvenamųjų pastatų klasifikacijos pogrupių lygmeniu. Negyvenamųjų pastatų skirstymas pagal paskirtį nustatytas Statybos techniniame reglamente STR.1.01.09:2003 „Statinių klasifikavimas pagal jų naudojimo paskirtį“, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. birželio 11 d. įsakymu Nr. 289 „Statinių klasifikavimas pagal jų naudojimo paskirtį“ patvirtinimo“. Prie galutinės vietos projekto paraiškos turi būti pateikiamas VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro išrašas, kuriame nurodyta pradinė nekilnojamojo turto paskirtis. Nekilnojamojo turto paskirties pakeitimą įrodantis faktas turi būti įregistruotas VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registre ir šio registro išrašas turi būti pateiktas ne vėliau kaip su galutiniu mokėjimo prašymu;

32.6.3. pirminėje vietos projekto paraiškoje įnašas natūra – nekilnojamuoju turtu turi būti išreiškiamas pinigine verte ir įrašytas prie prašomų finansuoti išlaidų sąrašo. Nekilnojamojo turto vertė turi būti nustatyta pagal VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro duomenis arba

nepriklausomo eksperto, turinčio teisę atlikti ir atlikusio nekilnojamojo turto vertinimą, išvadą (nekilnojamojo turto vertės nustatymo duomenys, atlikti nepriklausomo eksperto, turi būti ne senesni kaip vienerių metų, skaičiuojant nuo pirminės vietos projekto paraiškos pateikimo dienos);

32.6.4. jeigu nekilnojamojo turto vertė rinkoje:

32.6.4.1. viršija privalomą nuosavo indėlio dalį, kaip tinkamas nuosavas indėlis įskaitoma tik ta nekilnojamojo turto vertės dalis, kuri yra lygi privalomai indėlio dydžio daliai, tačiau unikalus nekilnojamas turtas tinkamu nuosavu indėliu gali būti pripažįstamas tik viename vietos projekte per visą VPS įgyvendinimo laikotarpį;

32.6.4.2. nesudaro privalomos nuosavo indėlio dalies, vietos projekto vykdytojas prie vietos projekto paraiškos turi pateikti įrodymus, kad turi galimybes prisidėti prie vietos projekto įgyvendinimo kitomis (papildomomis) tinkamomis nuosavo indėlio rūšimis. Dokumentai turi būti pateikti iki pirminės vietos projekto paraiškos vertinimo pabaigos.

ANTRASIS SKIRSNIS. VIETOS PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ ĮSIPAREIGOJIMAI

33. Vietos projektų vykdytojų įsipareigojimai – vietos projekto vykdytojų sutikimas prisiimti pareigas, susijusias su parama vietos projektui įgyvendinti, ir jų laikytis iki vietos projekto įgyvendinimo kontrolės laikotarpio pabaigos.

34. Vietos projektų vykdytojų įsipareigojimai nustatomi Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše vadovaujantis:

34.1. bendraisiais vietos projektų vykdytojų įsipareigojimais, nustatytais šiose Taisyklėse, atsižvelgiant į KPP ir ŽVP išdėstytus paramos gavėjų įsipareigojimus, kurie taikomi investicinėms KPP priemonėms ir (arba) ŽVP priemonėms;

34.2. specialiaisiais vietos projektų vykdytojų įsipareigojimais, nustatytais VPS;

34.3. papildomais vietos projektų vykdytojų įsipareigojimais, kurie nustatomi konkrečiau kvietimo teikti vietos projektus dokumentuose, atsižvelgiant į VPS priemonės specifiką, ir šių Taisyklių 41–47 punktais.

35. Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše turi būti nurodyti šie bendrieji pareiškėjų, vietos projektų vykdytojų ir jų partnerių (jeigu tokie yra) įsipareigojimai, kurie turi būti taikomi vietos projekto įgyvendinimo metu ir vietos projekto įgyvendinimo kontrolės laikotarpiu:

35.1. nenutraukti gamybinės veiklos ir neperkelti jos už VVG teritorijos ribų (taikoma, jeigu vietos projektas susijęs su investicijomis į infrastruktūrą, verslą);

35.2. nepakeisti nekilnojamojo turto arba jo dalies, į kurią investuojama, nuosavybės teisių (taikoma, jeigu vietos projektas susijęs su investicijomis į infrastruktūrą arba verslą, arba tas nekilnojamas turtas buvo pripažintas tinkamu nuosavu indėliu);

35.3. nepakeisti veiklos pobūdžio, tikslų ar įgyvendinimo sąlygų, kai tokie veiksmai pakenkia pradiniam vietos projekto tikslams (taikoma, jeigu vietos projektas susijęs su investicijomis į infrastruktūrą arba verslą). Jeigu vietos projekto vykdytojas planuoja daryti bet kokius šiame Taisyklių papunktyje minimų vietos projektų pakeitimus, iki vietos projekto pakeitimų pradžios turi apie tai informuoti VPS vykdytoją ir Agentūrą. Galutinį sprendimą dėl planuojamų vietos projekto pakeitimų neigiamos įtakos pradiniam vietos projekto tikslams buvimo arba nebuvimo priima Agentūra;

35.4. viešinti gautą paramą šių Taisyklių 211–216 punktų nustatyta tvarka;

35.5. apdrausti turtą, kuriam įsigyti ar sukurti panaudota parama (vietos projekto įgyvendinimo laikotarpiu didžiausiu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų, o įgyvendinus vietos projektą – likutine verte, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas, esant draudimo paslaugų prieinamumui). Įvykus draudžiamajam įvykiui vietos projekto vykdytojas įsipareigoja kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 5 (penkias) darbo dienas, apie tai raštu pranešti VPS vykdytojui, o ši nedelsdama, bet ne vėliau kaip per 5 (penkias) darbo dienas, apie tai informuoti Agentūrą. Reikalavimas apdrausti turtą gali būti netaikomas, jei vietos projekto vykdytojas įrodo, kad apdrausti paramos lėšomis įgytą ar

sukurta turtą nebuvo galimybių ir kartu su mokėjimo prašymu pateikia bent tris šį faktą patvirtinančius skirtingų draudimo įmonių atsisakymo suteikti draudimo paslaugas raštus;

35.6. su vietos projektu susijusių finansinių operacijų įrašus atskirti nuo kitų vietos projekto vykdytojo vykdomų finansinių operacijų;

35.7. siekiant palankaus sprendimo, nedaryti įtakos vietos projektą vertinantiems VPS vykdytojos darbuotojams, sprendimą dėl vietos projekto finansavimo priimančiam VPS vykdytojos valdymo organui arba atskiriems jo nariams, Agentūrai, Ministerijai;

35.8. sudaryti sąlygas asmenims, turintiems teisę audituoti ir (arba) kontroliuoti vietos projekto įgyvendinimą (VPS vykdytojai, Agentūrai, Ministerijai, Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai prie Vidaus reikalų ministerijos, Viešųjų pirkimų tarnybai, Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai, EK, Europos Audito Rūmams), tikrinti, kaip yra laikomasi tinkamumo sąlygų, atrankos kriterijų ir įsipareigojimų vietos projekto įgyvendinimo metu ir kontrolės laikotarpiu;

35.9. teikti VPS vykdytojai ir (arba) Agentūrai visą informaciją ir duomenis, susijusius su vietos projekto įgyvendinimu, reikalingus vietos projekto įgyvendinimo valdymui, stebėsenai ir vertinimui atlikti.

36. Specialieji vietos projektų vykdytojų įsipareigojimai yra nustatyti VPS – vietos projekto vykdytojas turi raštu įsipareigoti vykdyti visus privalomus įsipareigojimus, nurodytus VPS (jeigu tokie yra numatyti).

37. Papildomi vietos projektų vykdytojų įsipareigojimai, nustatomi VPS vykdytojos iniciatyva konkrečiam kvietimui teikti vietos projektus, turi atitikti šių Taisyklių 41–47 punktus ir būti suderinti su Agentūra pagal šių Taisyklių 48–54 punktus.

TREČIASIS SKIRSNIS. VIETOS PROJEKTŲ ATRANKOS KRITERIJAI

38. Vietos projektų atrankos kriterijai – vietos projektų pridėtinę vertę nustatantys reikalavimai, kurių reikšmė VPS priemonei įgyvendinti įvertinama taikant balų sistemą.

39. Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše turi būti nurodyta, kad vietos projekto paraiškoje deklaruojama atitiktis vietos projektų atrankos kriterijams turi būti išlaikoma viso vietos projekto įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpiu.

40. Vietos projektų atrankos kriterijai nustatomi Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše vadovaujantis šiomis vietos projektų atrankos kriterijų nustatymo taisyklėmis:

40.1. vietos projektų atrankos kriterijus sudaro specialieji vietos projektų atrankos kriterijai, nustatyti patvirtintoje VPS kiekvienai VPS priemonei ir jos veiklos sričiai (jeigu tokių yra) (VPS 9 dalyje „VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas“) ir papildomi vietos projektų atrankos kriterijai, kurie nustatomi konkrečiam kvietimui teikti vietos projektus;

40.2. vietos projektų atrankos kriterijai turi būti aiškūs, objektyvūs, nediskriminaciniai, jais turi būti siekiama geriausios atitikties VPS prioritetams ir VPS priemonės tikslams, jie turi būti patikrinami pagal dokumentinius įrodymus ir turi būti įmanoma jų laikymosi kontrolė vietos projekto įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpiu. Netinkamais vietos projektų atrankos kriterijais laikomi kriterijai, kurių neįmanoma išmatuoti ir patikrinti (pvz., „vietos projektas turi ypatingos reikšmės VVG teritorijai“), taip pat diskriminuojamojo pobūdžio (pvz., „pareiškėjas yra VPS vykdytojos narys“, „pareiškėjas nėra anksčiau gavęs ES paramos“, „pareiškėjas – naujai įsteigtas juridinis asmuo“, „pareiškėjas – bendruomeninė organizacija“ (šis atrankos kriterijus gali būti laikomas tinkamu, jeigu VPS priemonės tikslai tiesiogiai susiję su bendruomeninio sektoriaus plėtra, o VPS priemonės tikslu grupe aiškiai įvardytos bendruomeninės organizacijos), „vietos projektas pateiktas anksčiau“). Laikoma, kad vietos projektų atrankos kriterijaus laikymosi kontrolė yra neįmanoma, jeigu jo laikymasis tiesiogiai priklauso nuo trečiojo asmens veikimo arba neveikimo. Jeigu kviečiama teikti integruotus arba dvisektorius vietos projektus, rekomenduojama numatyti vieną iš atrankos kriterijų „teikiamas integruotas vietos projektas“ (kaimo vietovių VPS

atveju) arba „teikiamas integruotas arba dvisektoris vietos projektas“ (kaimo vietovių VPS arba dvisektorių VPS atveju);

40.3. didžiausia galima surinkti balų suma pagal visus vietos projektų atrankos kriterijus – 100 balų, mažiausias privalomas surinkti balų skaičius pagal vietos projektų atrankos kriterijus – 70 balų;

40.4. turi būti nustatyti ne mažiau kaip 3 (trys) ir ne daugiau kaip 5 (penki) vietos projektų atrankos kriterijai pagal kiekvieną VPS priemonę arba jos veiklos sritį (jeigu VPS priemonė veiklos sritis turi), pagal kurią (-ias) kviečiama teikti vietos projektus;

40.5. vietos projektų atrankos kriterijai turi būti sudaromi ir balai tarp atskirų vietos projektų atrankos kriterijų turi būti paskirstomi logiškai, atsižvelgiant į VPS prioritetus, VPS priemonės tikslus, VPS priemonės įgyvendinimo rodiklius, VPS priemonės tikslines grupes (jeigu tokių yra). Paskirstant balus tarp kriterijų turi būti taikomos šios bendrosios taisyklės: jeigu nustatomi 3 (trys) atrankos kriterijai, nė vienam iš jų negalima suteikti daugiau kaip 40 (keturiasdešimt) balų; jeigu nustatomi 4 (keturi) atrankos kriterijai, nė vienam iš jų negalima suteikti daugiau kaip 30 (trisdešimt) balų; jeigu nustatomi 5 (penki) atrankos kriterijai, nė vienam iš jų negalima suteikti daugiau kaip 25 (dvidešimt penkių) balų;

40.6. atskiri vietos projektų kriterijai ir jiems skiriami balai turi būti detalizuojami nuo didžiausio iki mažiausio galimo surinkti balų skaičiaus pagal atskirą vietos projektų atrankos kriterijų taip, kad būtų užtikrinamas objektyvus ir patikrinamas vietos projekto naudos ir kokybės vertinimas (atitikties vietos projektų atrankos kriterijui nustatymas ir vienareikšmis balų suteikimas), balų suteikimas pagal atskirus vietos projektų atrankos kriterijus turi būti metodiškai aiškus;

40.7. nustatant vietos projektų atrankos kriterijus rekomenduojama naudotis ESIF valdymo institucijų galiojančia praktika, susijusia su projektų atrankos kriterijų nustatymu ir detalizavimu, taip pat Agentūros sudarytu vietos projektų atrankos kriterijų sąvadu (jo sudarymo tvarka nurodyta šių Taisyklių 138.5 papunktyje). ESIF valdymo institucijų patvirtinti teisės aktai, kuriuose nustatomi projektų atrankos kriterijai skelbiami Teisės aktų registre, taip pat tinklalapiuose www.zum.lt ir www.nma.lt (skelbiami EŽŪFKP ir EJŖŽF priemonės įgyvendinantys teisės aktai), www.esinvesticijos.lt (skelbiami kitų ESIF – Europos socialinio fondo (ESF), Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) ir Europos sanglaudos fondo (SaF) – priemonės įgyvendinantys teisės aktai).

KETVIRTASIS SKIRSNIS. PAPILDOMŲ VIETOS PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ NUSTATYMAS ATSIŽVELGIANT Į VPS PRIEMONIŲ YPATUMUS

41. Jeigu pagal VPS priemonę remiama veikla, kuri taip pat remiama nacionaliniu lygmeniu pagal KPP ar ŽVP priemonę, rekomenduojama Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše specialiąsias ir papildomas tinkamumo finansuoti sąlygas ir vietos projektų vykdytojų įsipareigojimus nustatyti atsižvelgiant į KPP ar ŽVP priemonę įgyvendinančias taisykles, taikomas paskutinio kvietimo metu gautoms paraiškoms pagal atitinkamą KPP ar ŽVP priemonę.

42. Jeigu pagal VPS priemonę remiama veikla, kurios vykdymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos teisės aktai, Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše nurodytos specialiosios ir papildomos tinkamumo finansuoti sąlygos, vietos projektų vykdytojų įsipareigojimai ir vietos projektų atrankos kriterijai turi būti nustatyti nepažeidžiant privalomų teisės aktų reikalavimų.

43. Jeigu pagal VPS priemonę numatytoms tinkamų finansuoti išlaidoms galiojančiuose nacionaliniuose teisės aktuose, įskaitant ESIF valdymo institucijų parengtus ESIF priemonės įgyvendinančius teisės aktus, yra nustatyti įkainiai (pvz., didžiausieji įkainiai, fiksuotieji įkainiai, orientacinės kainos) panašaus pobūdžio projektams ir tinkamoms finansuoti išlaidoms, Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše jie turi būti nurodyti kaip didžiausias tinkamų finansuoti išlaidų įkainis.

VPS priemonių ypatumai ir papildomų vietos projektų finansavimo sąlygų nustatymas

44. Jeigu pagal VPS priemonę remiama veikla, susijusi su verslo kūrimu arba plėtra (įskaitant socialinį verslą), Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše turi būti numatyta bent šios papildomos tinkamumo finansuoti sąlygos:

44.1. prie vietos projekto paraiškos turi būti pateiktas vietos projekto verslo planas. Vietos projekto verslo plano forma pateikiama šių Taisyklių 6 priede. Šis reikalavimas VPS vykdytojos sprendimu gali būti netaikomas, kai kviečiama teikti mažus vietos projektus, skirtus verslo plėtrai;

44.2. vietos projekte numatytas verslas turi atitikti ekonomines veiklas, kurios remiamos pagal VPS. Pagal VPS remiamų ekonominės veiklos rūšių sąrašas detalizuojamas Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše, vadovaujantis Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriumi, patvirtintu Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“ (toliau – EVRK) (visais atvejais negali būti pasirenkamos tos ekonominės veiklos rūšys, kurios yra neremiamų veiklų sąrašė, pateikiamame šių Taisyklių 23.1.11 papunktyje):

44.2.1. jeigu kviečiama teikti verslo vietos projektus, susijusius su alternatyvaus žemės ūkiui verslo kūrimu ar plėtra, gali būti pasirenkamos tos ekonominės veiklos rūšys, kurios nepatenka į EVRK A sekcijos „Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė“ 1 ir 3 skyrius (išskyrus veiklą, susijusią su paslaugų žemės ūkiui teikimu), galutinis produktas negali būti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priede nurodytas produktas. Kiekvieno kvietimo teikti vietos projektus, susijusius su alternatyvaus žemės ūkiui verslo kūrimu ar plėtra, metu turi būti nurodoma ne mažiau kaip 10 tinkamų ekonominės veiklos rūšių (EVRK grupės lygmeniu);

44.2.2. jeigu kviečiama teikti verslo vietos projektus, susijusius su žemės ūkio verslo kūrimu ar plėtra, gali būti pasirenkamos ekonominės veiklos rūšys, kurios patenka į EVRK A sekcijos „Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė“ 1 skyrių „Augalininkystė ir gyvulininkystė, medžioklė ir susijusių paslaugų veikla“;

44.2.3. jeigu kviečiama teikti verslo vietos projektus, susijusius su žvejyba ir (arba) akvakultūra, gali būti pasirenkamos ekonominės veiklos rūšys, kurios patenka į EVRK A sekcijos „Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė“ 3 skyrių „Žvejyba ir akvakultūra“ (taikoma tik dvisektorėms VPS);

44.2.4. jeigu kviečiama teikti verslo vietos projektus, susijusius su maisto produktų ar gėrimų gamyba, įskaitant apdorojimą ir perdirbimą, gali būti pasirenkamos ekonominės veiklos rūšys, kurios patenka į EVRK C sekcijos 10 skyrių „Maisto produktų gamyba“ ir 11 skyrių „Gėrimų gamyba“.

45. Jeigu pagal VPS priemonę VPS vykdytoja įsipareigojo kurti naujas darbo vietas, Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašo dalyje, kuri skirta papildomiems vietos projektų vykdytojų įsipareigojimams, turi būti pateikta informacija dėl naujos darbo vietos sukūrimo ir išlaikymo rodiklio vertinimo. Naujos darbo vietos sukūrimo ir išlaikymo pagal KPP rodiklio vertinimo metodika tvirtinama atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu.

46. Jeigu pagal VPS priemonę remiama veikla, susijusi su maisto tvarkymu (maisto tvarkymas – bet koks poveikis maistui arba veiksmai su juo ar atskiriomis jo sudėtinėmis dalimis (įskaitant maisto gaminimą, ruošimą, perdirbimą, pakavimą, laikymą, saugojimą, vežimą, paskirstymą, tiekimą, pateikimą parduoti, pardavimą), galintys turėti įtakos maisto saugai, kokybei ir mitybos vertei), Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašo dalyje, kuri skirta papildomiems vietos projektų vykdytojų įsipareigojimams, turi būti numatytas vietos projekto vykdytojo įsipareigojimas užtikrinti privalomų maisto tvarkymo subjektų pareigų, susijusių su maisto tvarkymo veikla, laikymąsi. Privalomos pareigos nustatytos Lietuvos higienos normoje HN 15:2005 „Maisto higiena“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. V-675 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 15:2005 „Maisto higiena“ patvirtinimo“, Maisto tvarkymo subjektų patvirtinimo ir registravimo reikalavimuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2008 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. B1-527 „Dėl maisto tvarkymo subjektų patvirtinimo ir registravimo reikalavimų patvirtinimo“.

47. Jeigu pagal VPS priemonę remiama veikla, susijusi su mokymais, Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašo dalyje, kuri skirta papildomoms tinkamumo sąlygoms, turi būti numatyta šios mokymų tinkamumo sąlygos:

47.1. mokymai turi būti iš anksto suplanuoti:

47.1.1. jei mokymo vietos projekte numatyta iki 10 mokymų renginių, pirminėje vietos projekto paraiškoje (dalyje, skirtoje vietos projekto idėjai aprašyti) turi būti nurodytos planuojamų mokymų temos, mokymų valandų skaičius, mokymų dalyvių tikslinė grupė (vietos projektų paraiškų teikėjai ir (arba) vietos projektų vykdytojai), planuojamas dalyvių skaičius, mokymų sąsaja su VPS priemonėmis;

47.1.2. jeigu mokymo vietos projekte numatyta daugiau kaip 10 mokymų renginių, pirminėje vietos projekto paraiškoje (dalyje, skirtoje vietos projekto idėjai aprašyti), turi būti nurodyta planuojamas mokymų grafikas (metiniais ketvirčiais), mokymo poreikio nustatymo sistema ir įsipareigojimas iki kiekvienų mokymų pradžios planuojamų mokymų temų, mokymų valandų skaičių, mokymų dalyvių tikslinę grupę, dalyvių skaičių, mokymų sąsają su VPS priemonėmis raštu suderinti su VPS vykdytoja;

47.2. mokymo paslaugų teikimo sąlygos:

47.2.1. mokymo paslaugas gali teikti kvalifikuoti mokymo paslaugų teikėjai (jeigu mokymo vietos projekto vykdytojas yra mokymo paslaugų teikėjas, jis ir jo teikiama vietos projekto paraiška turi atitikti visus šiame skirsnyje nurodytus reikalavimus; jeigu mokymo vietos projekto vykdytojas yra ne mokymo paslaugų teikėjas, o mokymų organizatorius, jis vietos projekto paraiškos dalyje, skirtoje vietos projekto idėjai aprašyti, turi įsipareigoti organizuodamas mokymo paslaugų teikėjo paslaugų pirkimą pirkimo sąlygose nustatyti ne mažesnius reikalavimus, negu nustatyta šiame skirsnyje, ir įsigyti mokymo paslaugų teikėjo paslaugas nepažeidžiant jų) (šiuose Taisyklių papunktyje nurodomos alternatyvos):

47.2.1.1. juridiniai asmenys, kuriems Formaliojo profesinio mokymo licencijavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 822 „Dėl Formaliojo profesinio mokymo licencijavimo taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka yra išduota licencija vykdyti formalųjų profesinį mokymą;

47.2.1.2. juridiniai asmenys, kurie įrašyti į Valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų sąrašą, patvirtintą Valstybės tarnybos departamento direktoriaus 2013 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. 27V-2 „Dėl Valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų sąrašo patvirtinimo“;

47.2.2. mokymus vedantys lektoriai turi turėti tinkamą ir dokumentais įrodomą kvalifikaciją arba kompetenciją, atitinkančią mokymų tematiką. Kvalifikacijos ir kompetencijos įrodymo dokumentai turi būti išduoti patikimų subjektų, t. y. Švietimo ir mokslo institucijų registre (www.aikos.smm.lt) esančių juridinių asmenų, valstybės institucijų, valstybės įsteigtų viešųjų juridinių asmenų, kitų juridinių asmenų, kuriems Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos nustatyta tvarka yra išduota licencija ir (arba) leidimas mokyti pagal mokymų programas, atitinkančias planuojamų mokymų temą. Mokymus vedantys lektoriai negali būti VPS vykdytojos darbuotojai (nei VPS vykdytojos, kuriai teikiama vietos projekto paraiška, nei kitos VPS vykdytojos);

47.3. mokymai turi vykti Lietuvos Respublikos teritorijoje;

47.4. mokymuose turi teisę dalyvauti esami VPS vykdytojos pareiškėjai ir vietos projekto vykdytojai (fiziniai asmenys atveju) arba VPS vykdytojos pareiškėjų ir vietos projekto vykdytojų (juridinių asmenų atveju) raštu deleguoti asmenys, turintys tiesiogines sąsajas su pareiškėju ir vietos projekto vykdytoju (darbuotojai, nariai) ir (arba) vietos projektu (pareiškėjų ir vietos projekto vykdytojų delegavimo rašte turi būti nurodoma, koku būdu mokymų dalyviai prisidės prie konkretaus vietos projekto rezultatų siekimo). Viename mokymų renginyje turi dalyvauti ne mažiau kaip 5 (penki) dalyviai (netaikoma integruotiems vietos projektams);

47.5. apie planuojamus mokymus turi būti tinkamai informuota VPS vykdytoja ir Agentūra, t. y. likus ne mažiau kaip 10 (dešimčiai) darbo dienų iki planuojamų mokymų pradžios mokymo

vietos projekto vykdytojas turi informuoti VPS vykdytoją, o VPS vykdytoja likus ne mažiau kaip 5 (penkioms) darbo dienoms iki planuojamų mokymų pradžios raštu turi informuoti Agentūrą apie planuojamus mokymus. Informacija apie planuojamus mokymus siunčiama el. pašto adresu LEADERmokymai@nma.lt. Informaciniame rašte turi būti pateikta bent ši informacija: planuojamų mokymų tema, data, vieta, mokymų trukmė valandomis, tikslinė grupė, mokymuose planuojančių dalyvauti asmenų skaičius, mokymus teiksiantis mokymų paslaugų teikėjas, lektorių vardai, pavardės, pareigos;

47.6. tinkamos finansuoti išlaidos ir įkainiai: pagal analogiją turi būti taikoma VPS administravimo taisyklių 14 punkte pateikiamos tinkamų finansuoti išlaidų lentelės 1.1.3 ir 2.2.2 eilutėse nurodytos tinkamos finansuoti išlaidos ir įkainiai.

PENKTASIS SKIRSNIS. VIETOS PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ APRAŠŲ RENGIMAS, DERINIMAS SU AGENTŪRA IR TVIRTINIMAS

48. Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašus rengia VPS vykdytoja ir derina juos su Agentūra. Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašo forma pateikiama šių Taisyklių 1 priede. Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašo derinimo su Agentūra pažymos forma pateikiama šių Taisyklių 7 priede.

49. Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašai turi būti suderinti su Agentūra iki kvietimo teikti vietos projektus pradžios.

50. Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašai rengiami ir derinami su Agentūra kiekvienam kvietimui teikti vietos projektus. Ši nuostata netaikoma, jeigu kitas kvietimas teikti vietos projektus skelbiamas pagal vietos projektų finansavimo sąlygas, kurios buvo suderintos su Agentūra ir taikomos ankstesniojo kvietimo teikti vietos projektus metu; iki kvietimo teikti vietos projektus paskelbimo apie tai turi būti informuojama Agentūra.

51. Agentūra, derindama Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašus, ypač vertindama VPS vykdytojos siūlomą tinkamų finansuoti išlaidų sąrašą, turi atsižvelgti į nacionaliniu lygmeniu administruojamų KPP ir ŽVP priemonių įgyvendinimo taisykles, taikomas paskutinio kvietimo metu gautoms paraiškoms pagal atitinkamą KPP ar ŽVP priemonę, ir rekomenduoti jas taikyti.

52. Vietos projektų finansavimo sąlygų derinimo su Agentūra procedūra:

52.1. VPS vykdytoja parengia Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašą ir derinimo pažymą ir su lydraščiu ją teikia Agentūrai likus ne mažiau kaip 30 (trisdešimt) darbo dienų iki planuojamos vietos projektų paraiškų priėmimo pradžios;

52.2. Agentūra, gavusi Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašą ir derinimo pažymą, per 20 (dvidešimt) darbo dienų išnagrinėja ją ir priima vieną iš šių išvadų:

52.2.1. teigiamą – pripažįsta, kad Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše ir derinimo pažymoje nurodytos vietos projektų finansavimo sąlygos yra tinkamos;

52.2.2. neigiamą – pripažįsta, kad Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše ir derinimo pažymoje nurodytos vietos projektų finansavimo sąlygos nustatytos su trūkumais. Neigiama išvada priimama šiais atvejais, kai Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše nurodytos vietos projektų sąlygos:

52.2.2.1. neatitinka bendrųjų vietos projektų tinkamumo sąlygų, nurodytų šio Taisyklių skyriaus pirmajame skirsnyje „Tinkamumo finansuoti sąlygos“;

52.2.2.2. neatitinka bendrųjų vietos projektų vykdytojų išpareigojimų, nurodytų šio Taisyklių skyriaus antrajame skirsnyje „Vietos projektų vykdytojų išpareigojimai“;

52.2.2.3. neatitinka vietos projektų atrankos kriterijų sudarymo tvarkos, nurodytos šio Taisyklių skyriaus trečiajame skirsnyje „Vietos projektų atrankos kriterijai“;

52.2.2.4. neatitinka specialiųjų vietos projektų tinkamumo sąlygų ir vietos projektų atrankos kriterijų, nustatytų VPS. Jeigu konkretaus kvietimo teikti vietos projektus metu yra siaurinamas tinkamų paramos gavėjų ratas ir (arba) remiamos veiklos, turi būti pagrindžiama, kad Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše nurodytas planuojamų remti vietos projektų pobūdis, paramos

gavėjų teisinis statusas (juridinis ar fizinis asmuo) ir pobūdis (pvz., NVO, bendruomeninė organizacija, jaunimo organizacija) leidžia daryti išvadą, kad galėtų būti gauti keli tarpusavyje konkuruojantys vietos projektai iš kelių VVG teritorijoje esančių seniūnijų (kaip administracinių vienetų);

52.2.2.5. neatitinka papildomų vietos projektų tinkamumo sąlygų ir vietos projektų atrankos kriterijų, nustatytų pagal šio Taisyklių skyriaus ketvirtąjį skirsnį „Papildomų vietos projektų finansavimo sąlygų nustatymas, atsižvelgiant į VPS priemonių ypatumus“. Jeigu VPS vykdytoja savo iniciatyva nustato papildomas vietos projektų tinkamumo sąlygas, jos turi būti aiškios, objektyvios, nediskriminacinės, susijusios su VPS prioriteto ir VPS priemonės tikslais, patikrinamos pagal dokumentinius įrodymus ir turi būti įmanoma jų laikymosi kontrolė vietos projekto įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpiu.

53. VPS vykdytoja, gavusi teigiamą išvadą dėl Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašo ir derinimo pažymos tinkamumo, imasi šių veiksmų (turi būti atlikti abu veiksmai):

53.1. teikia Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašą tvirtinti VPS vykdytojos valdymo organui, turinčiam teisę priimti sprendimus dėl VPS įgyvendinimo. VPS vykdytojos valdymo organo, turinčio teisę priimti sprendimus dėl VPS įgyvendinimo, nariai turi būti nešališkais – balsuoti dėl vietos projektų finansavimo sąlygų patvirtinimo tuomet, kai nėra interesų konflikto, užkertančio kelią nešališkai ir objektyviai atlikti savo pareigas. Jeigu VPS vykdytojo valdymo organo nariui (-iams) kyla interesų konfliktas, jis (jie) turi pateikti prašymą (-us) nušalinti. Prašymo nušalinti pateikimo tvarka ir prašymo nušalinti nepriėmimo sąlygos nustatytos šių Taisyklių 18.1.9.2 papunktyje. Jeigu po VPS vykdytojos valdymo organo narių prašymų nušalinti, kuriems yra pritariama, neužtenka VPS vykdytojos įstatuose nurodyto kvorumo sprendimui priimti, Vietos projektų finansavimo sąlygas tvirtina VPS vykdytojos visuotinis narių susirinkimas;

53.2. skelbia kvietimą teikti vietos projektus pagal su Agentūra suderintą ir VPS vykdytojos valdymo organo, turinčio teisę priimti sprendimus dėl VPS įgyvendinimo, sprendimu patvirtintą Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašą.

54. VPS vykdytoja, gavusi neigiamą išvadą dėl Vietos projektų finansavimo sąlygų tinkamumo, per 5 (penkias) darbo dienas patikslina Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašą ir derinimo su Agentūra pažymą pagal Agentūros pastabas ir teikia derinti iš naujo. Agentūra, gavusi patikslintą Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašą per 5 (penkias) darbo dienas jį įvertina ir priima vieną iš šių Taisyklių 52.2 papunktyje nurodytų išvadų.

V SKYRIUS KVIETIMAI TEIKTI VIETOS PROJEKTUS

55. Kvietimą teikti vietos projektus pagal konkrečią VPS priemonę ir (arba) jos veiklos sritį (-is) skelbia VPS vykdytoja po to, kai Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašas suderinamas su Agentūra, patvirtinamas VPS vykdytojos šių Taisyklių 53.1 papunkčio nustatyta tvarka ir kvietimo dokumentai (skelbimas ir patvirtintas Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašas) pateikiamas Agentūrai.

56. Kvietimas teikti vietos projektus turi būti skelbiamas:

56.1. bent viename VVG teritorijoje platinamame rajoniniame ir (arba) regioniniame laikraštyje;

56.2. VPS vykdytojos interneto tinklalapyje;

56.3. Agentūros interneto tinklalapyje www.nma.lt.

PIRMASIS SKIRSNIS. KVIETIMŲ TEIKTI VIETOS PROJEKTUS RŪŠYS IR TURINYS

Kvietimų teikti vietos projektus rūšys

57. Kvietimo teikti vietos projektus rūšys:

57.1. paprastas kaimo vietovių kvietimas (taikoma kaimo vietovių VPS ir dvisektorėms VPS). Kviečiama teikti tik paprastus kaimo vietovių vietos projektus;

57.2. paprastas žvejybos ir akvakultūros kvietimas (taikoma dvisektorėms VPS). Kviečiama teikti tik paprastus žvejybos ir akvakultūros vietos projektus;

57.3. integruotas kaimo vietovių kvietimas (taikoma kaimo vietovių VPS ir dvisektorėms VPS). Kviečiama teikti paprastus kaimo vietovių vietos projektus ir integruotus kaimo vietovių vietos projektus;

57.4. integruotas žvejybos ir akvakultūros kvietimas (taikoma dvisektorėms VPS). Kviečiama teikti paprastus žvejybos ir akvakultūros vietos projektus ir integruotus žvejybos ir akvakultūros vietos projektus;

57.5. dvisektoris-paprastas kvietimas (taikoma tik dvisektorėms VPS). Kviečiama teikti paprastus kaimo vietovių vietos projektus, paprastus žvejybos ir akvakultūros vietos projektus ir dvisektorius-paprastus vietos projektus;

57.6. dvisektoris-integruotas kvietimas (taikoma tik dvisektorėms VPS). Kviečiama teikti paprastus bei integruotus kaimo vietovių vietos projektus, paprastus bei integruotus žvejybos ir akvakultūros vietos projektus, ir dvisektorius-integruotus vietos projektus.

58. Pirmasis kvietimas teikti vietos projektus gali būti tik paprastas kvietimas, nurodytas šių Taisyklių 57.1–57.2 papunkčiuose. Antrasis ir vėlesni kvietimai teikti vietos projektus gali būti integruoti ir dvisektoriai, nurodyti šių Taisyklių 57.3–57.6 papunkčiuose, jeigu vėliausiojo kvietimo metu gautos vietos projektų paraiškos buvo įvertintos be klaidų, t. y. Agentūra vietos projektų paraiškų kontrolinio vertinimo, atliekamo pagal šių Taisyklių 139–145 punktus, metu nenustato nė vienos vietos projektų paraiškų vertinimo klaidos.

59. Vietos projektų, kuriuos gali būti kviečiama teikti, rūšys pateikiamos šių Taisyklių 10 punkte.

60. Kiekvieno kvietimo teikti vietos projektus metu, nepriklausomai nuo jo rūšies, turi būti kviečiama teikti paprastus vietos projektus.

Kvietimo teikti vietos projektus turinys

61. Kvietimo teikti vietos projektus turinys susideda iš:

61.1. kvietimo teikti vietos projektus skelbimo. Kaimo vietovių VPS kvietimo teikti vietos projektus skelbimo formą ir dvisektorių VPS kvietimo teikti vietos projektus skelbimo formą rengia Agentūra;

61.2. Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašo. Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašo forma pateikiama šių Taisyklių 1 priede, rengiama ir tvirtinama šių Taisyklių 48–54 punktuose nustatyta tvarka.

62. Kvietimų teikti vietos projektus skelbimo turinys:

62.1. VPS vykdytojos pavadinimas;

62.2. VPS pavadinimas;

62.3. kvietimo teikti vietos projektus rūšis;

62.4. kviečiamo (-ų) teikti vietos projekto (-ų) rūšis (-ys);

62.5. VPS priemonės (-ių) ir (arba) veiklos srities (-čių) pavadinimas (-ai), pagal kurią (-ias) kviečiama teikti vietos projektus:

62.5.1. remiamos (-ų) veiklos (-ų) apibūdinimas (iki 5 sakinių);

62.5.2. tinkami vietos projektų vykdytojai: teisinis statusas (fizinis ir (arba) juridinis asmuo) ir pobūdis (pvz., NVO, bendruomeninė organizacija, jaunimo organizacija ar pan.);

62.5.3. bendra kvietimui skiriama VPS paramos lėšų suma ir didžiausia galima parama vienam vietos projektui įgyvendinti (Eur);

62.5.4. paramos vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis (proc.);

62.5.5. finansavimo šaltiniai (galimi variantai: EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos; EJŖŽF ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos; EŽŪFKP, EJŖŽF ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos);

62.5.6. kvietimo teikti vietos projektus suma (biudžetas) (Eur) pagal ES fondus (Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto dalis turi būti įskaičiuojama). Jeigu VPS numatyta, kad pagal konkrečią VPS priemonę ar jos veiklos sritį, pagal kurią yra skelbiamas kvietimas teikti vietos projektus, numatyta skirti paramą daugiau kaip 1 (vienam) vietos projektui įgyvendinti, vieno kvietimo teikti vietos projektus metu galima numatyti ne daugiau kaip 50 (penkiasdešimt) procentų tai VPS priemonei ar jos veiklos sričiai VPS suplanuoto biudžeto;

62.6. informacija apie vietos projektų finansavimo sąlygas, t. y. nurodoma, kur galima rasti Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašą. Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašas turi būti skelbiamas bent VPS vykdytojos interneto tinklalapyje, taip pat Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašo popierinis variantas turi būti prieinamas VPS vykdytojos būstinėje darbo dienomis jos darbo laiku;

62.7. kvietimo teikti vietos projektus galiojimo data (nuo „metai–mėnuo–diena ir valanda“ iki „metai–mėnuo–diena ir valanda“). Kvietimas teikti vietos projektus turi galioti ne mažiau kaip 2 savaites ir ne daugiau kaip 1 mėnesį;

62.8. informacija apie tinkamą vietos projektų paraiškų pateikimo būdą ir vietą. Informacija apie tinkamus vietos projektų paraiškų pateikimo būdus ir vietą pateikiama šių Taisyklių VI skyriuje „Vietos projektų paraiškų rengimas, teikimas ir registravimas“;

62.9. informacijos apie kvietimą teikti vietos projektus ir vietos projektų įgyvendinimą teikimo tvarka (kas teikia informaciją ir kokiais būdais).

Kvietimų teikti vietos projektus turinio keitimas

63. Kvietimų teikti vietos projektus galiojimo metu negali būti keičiamas kvietimo teikti vietos projektus skelbimo ir vietos projektų finansavimo sąlygų aprašo turinys, išskyrus akivaizdžias technines klaidas.

64. Jeigu kvietimo teikti vietos projektus galiojimo metu pastebima kvietimo teikti vietos projektus turinio klaida, atsiradusi dėl VPS vykdytojos darbuotojo (-ų), VPS vykdytojos valdymo organo, Agentūros, Ministerijos kaltės, turėsianti esminės neigiamos įtakos vėlesniems vietos projekto vertinimo, įgyvendinimo ir kontrolės etapams, turi būti atšaukiamas kvietimas teikti vietos projektus. Kvietimo teikti vietos projektus atšaukimas turi būti skelbiamas visuose informavimo šaltiniuose, kuriuose jis buvo paskelbtas. Jeigu iki kvietimo teikti vietos projektus atšaukimo VPS vykdytojai buvo pateikta vietos projektų paraiškų, apie tokį faktą bei priežastis turi būti informuojami visi pareiškėjai.

65. Naujas kvietimas teikti vietos projektus galimas po to, kai ištaisomos kvietimo teikti vietos projektus turinio klaidos, ištaisytas Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašas suderinamas su Agentūra ir patvirtinamas VPS vykdytojos. Jeigu iki kvietimo teikti vietos projektus atšaukimo VPS vykdytojai buvo pateikta vietos projektų paraiškų, jos laikomos netinkamomis ir turi būti atmetamos. Apie kvietimo teikti vietos projektus turinio klaidų ištaisymą ir naujo kvietimo teikti vietos projektus paskelbimą turi būti informuojami visi pareiškėjai, pateikę vietos projektų paraiškas ankstesniojo kvietimo teikti vietos projektus metu. Visiems pareiškėjams, pateikusiems vietos projektų paraiškas ankstesniojo kvietimo teikti vietos projektus metu, turi būti pasiūloma pateikti naują vietos projekto paraišką.

66. Jeigu kvietimo teikti vietos projektus galiojimo metu taisomos akivaizdžios techninės klaidos, neturėsiančios įtakos vietos projektų paraiškų vertinimo rezultatams, VPS vykdytoja turi iš anksto gauti Agentūros patvirtinimą, kad ketinamos taisyti klaidos yra akivaizdžios techninės klaidos. Kvietimo teikti vietos projektus skelbimo ir (arba) vietos projektų finansavimo sąlygų turinio techninių klaidų taisymas turi būti skelbiamas visuose informavimo šaltiniuose, kuriuose jis buvo paskelbtas.

ANTRASIS SKIRSNIS. VPS VYKDYTOJOS VIEŠŪJŲ IR PRIVAČIŲ INTERESŲ DERINIMAS VIETOS PROJEKTŲ PARAIŠKŲ PRIĖMIMO LAIKOTARPIU

67. VPS vykdytojos darbuotojai ir valdymo organo nariai vietos projektų paraiškų priėmimo laikotarpiu privalo būti nešališkais bei užtikrinti konfidencialumo principo įgyvendinimą pareiškėjų ir vietos projektų idėjų turinio atžvilgiu.

68. VPS vykdytojos darbuotojai turi konsultuoti pareiškėjus bendraisiais ir techniniais vietos projektų paraiškų pildymo klausimais. Bendraisiais ir techniniais klausimais laikomi klausimai, susiję su vietos projekto paraiškos pildymo dalimi, išskyrus dalį, skirtą vietos projekto idėjai aprašyti, ir vietos projekto paraiškos priedą – vietos projekto verslo planą (jeigu toks pateikiamas).

VI SKYRIUS

VIETOS PROJEKTŲ PARAIŠKŲ RENGIMAS, TEIKIMAS IR REGISTRAVIMAS

69. Šis Taisyklių skyrius reglamentuoja vietos projektų paraiškų rengimo, teikimo ir registravimo tvarką, taip pat funkcijų bei atsakomybės pasiskirstymą tarp pareiškėjų, VPS vykdytojos darbuotojų, VPS vykdytojos valdymo organo ir Agentūros.

PIRMASIS SKIRSNIS. VIETOS PROJEKTŲ PARAIŠKŲ TEIKIMAS

70. Vietos projekto paraiškos forma yra sudėtinė kvietimo teikti vietos projektus dalis. Pavyzdinė Pirminės vietos projekto paraiškos, teikiamos pagal kaimo vietovių VPS, forma pateikiama šių Taisyklių 2 priede, Galutinės vietos projekto paraiškos, teikiamos pagal kaimo vietovių VPS, forma pateikiama šių Taisyklių 3 priede; pavyzdinė Pirminės vietos projekto paraiškos, teikiamos pagal dvisektorę VPS, forma pateikiama šių Taisyklių 4 priede, Galutinės vietos projekto paraiškos, teikiamos pagal dvisektorę VPS, forma pateikiama šių Taisyklių 5 priede.

Vietos projektų paraiškų teikimo etapai ir laikas

71. Vietos projekto paraiška teikiama dviem etapais:

71.1. pirmasis vietos projekto paraiškos teikimo etapas – pirminės vietos projekto paraiškos teikimas, t. y. pareiškėjas turi apibūdinti vietos projekto idėją, įrodyti atitiktį vietos projektų atrankos kriterijams ir planuojamų išlaidų tinkamumui, taip pat pridėti reikalingus Pirminės vietos projekto paraiškos priedus, kuriais įrodoma atitiktis vietos projektų atrankos kriterijams ir planuojamų išlaidų tinkamumui. Pirminė vietos projekto paraiška teikiama nepažeidžiant kvietimo teikti vietos projektus skelbime nurodyto termino;

71.2. antrasis vietos projekto paraiškos teikimo etapas – galutinės vietos projekto paraiškos teikimas: jeigu įvertinus pirminę vietos projekto paraišką pripažįstama, kad vietos projektu bus sukurta pakankama pridėtinė vertė už pagrįstą kainą, VPS vykdytoja pareiškėjui siunčia informacinį pranešimą ir nustato terminą, iki kurio jis turi pateikti galutinę vietos projekto paraišką bei pateikti pirminės vietos projekto paraiškos teikimo metu nepateiktus dokumentus, kurie būtini galutiniam vietos projekto paraiškos tinkamumui įvertinti. Terminas negali būti trumpesnis negu 2 (dvi) savaitės ir ilgesnis negu 1 (vienas) mėnuo nuo informacinio rašto įteikimo dienos (čia ir toliau Taisyklėse: jeigu siunčiama paštu registruotu laišku, jis laikomas įteiktu praėjus 2 (dviem) darbo dienoms po jo išsiuntimo; jeigu siunčiama el. paštu, jis laikomas įteiktu kitą dieną po jo išsiuntimo).

72. Pavėluotai pateiktos pirminės vietos projektų paraiškos ir galutinės vietos projektų paraiškos, yra laikomos pateiktomis netinkamai ir negali būti registruojamos. Pavėluotai pateiktų pirminių ir galutinių vietos projektų paraiškų teikėjai apie tai informuojami per 5 (penkias) darbo dienas.

Tinkami pareiškėjai ir tinkami vietos projekto paraiškų pateikimo būdai

73. Vietos projektų paraiškas rengia ir VPS vykdytojai teikia pareiškėjai.

74. Jeigu tinkamas pareiškėjas yra juridinis asmuo, vietos projekto paraišką turi pasirašyti ir ją pateikti vietos projekto paraišką teikiančio juridinio asmens vadovas arba tinkamai įgaliotas asmuo (juridinio asmens įgaliojimas laikomas tinkamu, jeigu jis pasirašytas juridinio asmens vadovo ir ant jo uždėtas to juridinio asmens antspaudas, jeigu jis antspaudą privalo turėti). Jeigu tinkamas pareiškėjas yra fizinis asmuo, vietos projekto paraišką turi pasirašyti ir pateikti pats arba tinkamai įgaliotas kitas asmuo (fizinio asmens įgaliojimas laikomas tinkamu, jeigu jis patvirtintas notaro). Jeigu vietos projekto paraiška teikiama šių Taisyklių 75.2 papunktyje nustatytu būdu, VPS vykdytoja iki vietos projekto vykdymo sutarties pasirašymo turi įsitikinti, kad pirminę ir galutinę vietos projekto paraišką pasirašė ir pateikė tinkamas asmuo.

75. Tinkamą vietos projektų paraiškų pateikimo būdą nurodo VPS vykdytoja kvietimo teikti vietos projektus skelbime, vadovaudamasi šio skirsnio nuostatomis. Tinkamais vietos projektų paraiškų pateikimo būdais laikoma:

75.1. asmeniškai vietos projekto paraiškos pateikimas, kai vietos projekto paraišką tiesiogiai teikia pareiškėjas ar jo įgaliotas asmuo VPS vykdytojai jos buveinės adresu, nurodytu kvietimo teikti vietos projektus skelbime. Šis tinkamas vietos projektų paraiškų pateikimo būdas turi būti nurodomas visuose kvietimų teikti vietos projektus skelbimuose;

75.2. vietos projekto paraiškos pateikimas el. paštu, kai pasirašyta vietos projekto paraiška nuskenuojama ir siunčiama VPS vykdytojai elektroninio pašto adresu, nurodytu kvietimo teikti vietos projektus skelbime. Šis tinkamas vietos projektų paraiškų pateikimo būdas gali būti nurodomas tik tuose kvietimų teikti vietos projektus skelbimuose, kai kviečiama teikti mažus vietos projektus.

76. Vietos projektų paraiškos, pateiktos kitu būdu (pvz., paštu, per kurjerį) arba ne tuo el. pašto adresu (taikoma, jeigu teikiamas mažas vietos projektas) nei nurodyta kvietimo teikti vietos projektus skelbime, yra laikomos pateiktomis netinkamai ir negali būti registruojamos. Netinkamu būdu pateiktų vietos projektų paraiškų teikėjai per 5 (penkias) darbo dienas turi būti informuojami, kad jų vietos projektų paraiškos buvo pateiktos netinkamu būdu, dėl to neregistruojamos.

ANTRASIS SKIRSNIS. VIETOS PROJEKTŲ PARAIŠKŲ REGISTRAVIMAS

77. Laiku ir tinkamu būdu pateiktas vietos projektų paraiškas registruoja VPS vykdytoja.

78. Vietos projektų paraiškų registravimo metu vietos projekto paraiškai suteikiamas atpažinties kodas, kuris sudaromas iš šių dalių, atskiriamų brūkšneliais (viso atpažinties kodo pavyzdys: JONI-LEADER-3A-JK-2-5):

78.1. vietos projekto įgyvendinimo vietą nurodanti dalis – pirmosios keturios savivaldybės, kurioje veikia VPS vykdytoja, pavadinimo raidės (pvz., ROKI, ŠILU, ZARA, ŠAKI, KUPI, MARI);

78.2. vietos projekto finansavimo šaltinį nurodanti dalis – nurodomas akronimas:

78.2.1. LEADER, jeigu vietos projektas finansuojamas iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų;

78.2.2. AKVA, jeigu vietos projektas finansuojamas iš EJŖŽF ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų;

78.2.3. BIVP, jeigu vietos projektas finansuojamas iš EŽŪFKP, EJŖŽF ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų;

78.3. vietos projekto temą pagal ES prioritetus nurodanti dalis – nurodoma:

78.3.1. ES kaimo plėtros prioritetų tikslinės (-ių) srities (-čių), prie kurios (-ių) prisidedama vietos projekto įgyvendinimu, kodas (-ai) (taikoma, kai vietos projektas finansuojamas iš EŽŪFKP). VPS vykdytoja, suteikdama kodus, vadovaujasi kaimo vietovių VPS 6 dalyje pateikta informacija;

78.3.2. ES žvejybos ir akvakultūros ketvirtojo prioriteto konkretaus (-čių) tikslo (-ų) ir uždavinio (-ių), prie kurio (-ių) prisidedama vietos projekto įgyvendinimu, kodas (-ai) (taikoma, kai vietos projektas finansuojamas iš EJŖŽF). VPS vykdytoja, suteikdama kodus, vadovaujasi dvisektojų VPS 6 dalyje pateikta informacija;

78.4. vietos projekto temą pagal nacionalinius prioritetus, nustatytus 2014–2020 metų nacionalinėje pažangos programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482 „Dėl 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos patvirtinimo“, nurodanti dalis – nurodoma (jeigu prisidedama prie daugiau negu vienos temos, nurodomos visos raidės; raidės neatskiriamos nei tarpu, nei kitais ženklais):

78.4.1. raidė „D“, jeigu vietos projektu kuriamos darbo vietos;

78.4.2. raidė „J“, jeigu vietos projektas skirtas jauniems žmonėms;

78.4.3. raidė „M“, jeigu vietos projektas susijęs su mokymais;

78.4.4. raidė „I“, jeigu vietos projektu investuojama į kaimo vietovių infrastruktūrą;

78.4.5. raidė „K“, jeigu vietos projektas susijęs su kultūrine veikla arba skirtas kultūros įstaigų infrastruktūrai sutvarkyti;

78.4.6. raidė „S“, jeigu vietos projektas skirtas socialiai pažeidžiamų asmenų socialinei įtraukčiai didinti;

78.5. kvietimo eil. Nr. (visos VPS lygmeniu) arabiškais skaitmenimis (pvz., 2, jeigu tai yra antrojo VPS vykdytojos paskelbto kvietimo teikti vietos projektus metu gautas vietos projektas);

78.6. gauto vietos projekto paraiškos registracijos eil. Nr. (konkreto kvietimo teikti vietos projektus lygmeniu).

79. Vietos projekto atpažinties kodas negali būti keičiamas nuo vietos projekto registravimo iki vietos projekto kontrolės pabaigos.

80. VPS vykdytoja, užregistravusi visas gautas pirmines vietos projektų paraiškas, ne vėliau kaip per 5 (penkias) darbo dienas nuo kvietimo teikti vietos projektus skelbimo galiojimo pabaigos, pateikia Agentūrai informaciją apie užregistruotas pirmines vietos projektų paraiškas. Agentūrai turi būti teikiama bent ši informacija apie užregistruotas vietos projektų paraiškas:

80.1. VPS priemonės (-ių), pagal kurią (-ias) buvo kviečiama teikti vietos projektus, pavadinimas (-ai) ir kodas (-ai);

80.2. kvietimo teikti vietos projektus skelbimo galiojimo laikas;

80.3. informacija apie užregistruotas vietos projektų paraiškas:

80.3.1. pareiškėjų pavadinimai ir registracijos VĮ Registrų centro Juridiniame registrų centre kodai (jeigu tai juridiniai asmenys); vardai, pavardės ir asmens kodai (jeigu tai fiziniai asmenys); ūkininkų vardai ir pavardės bei ūkių registracijos kodai (jeigu tai ūkininkai);

80.3.2. vietos projektų pavadinimai;

80.3.3. prašoma paramos suma vietos projektui įgyvendinti;

80.3.4. vietos projektų rūšys;

80.3.5. vietos projektų paraiškų registracijos kodai.

81. VPS vykdytoja, užregistravusi pirmines vietos projektų paraiškas ir pateikusi informaciją apie jas Agentūrai, pradeda šių pirminių vietos projektų paraiškų vertinimą.

VII SKYRIUS VIETOS PROJEKTŲ PARAIŠKŲ VERTINIMAS

82. Šis Taisyklių skyrius nustato užregistruotų vietos projektų paraiškų vertinimo sistemą, vertinimo principus, etapus ir turinį, pareiškėjų, VPS vykdytojos ir Agentūros teises bei pareigas vietos projektų paraiškų vertinimo metu.

PIRMASIS SKIRSNIS. VIETOS PROJEKTŲ PARAIŠKŲ VERTINIMO SISTEMA, ETAPAI IR PRINCIPAI

Vietos projektų vertinimo sistema

83. Vietos projektų paraiškų vertinimas atliekamas taikant vietos projektų idėjų vertinimo sistemą.

84. Vietos projektų idėjų vertinimo sistema – vertinimo schema, kai pirmiausia atliekamas visų užregistruotų pirminių vietos projektų paraiškų vertinimas – vietos projektų idėjų atranka pagal vietos projektų atrankos kriterijus (nustatoma pirmumo eilė pagal vietos projektų atrankos kriterijus – indikatorius, nurodančius didesnę vietos projekto pridėtinę vertę siekiant VPS tikslų) ir planuojamų išlaidų tinkamumo sąlygas (nustatomas kainų pagrįstumas), kai atrenkamos iš paramos VPS įgyvendinti finansuotinos vietos projektų idėjos už pagrįstą kainą. Po šios vietos projektų idėjų atrankos pareiškėjai, kurių vietos projektų idėjos pripažintos finansuotinomis, rengia galutinę vietos projekto paraišką, teikia ją VPS vykdytojai, kuri atlieka vietos projekto paraiškos tinkamumo finansuoti vertinimą.

Vietos projektų vertinimo sistemos etapai

85. Vietos projektų idėjų vertinimo sistemos etapai:

- 85.1. pirminių vietos projektų paraiškų vertinimas;
- 85.2. galutinių vietos projektų paraiškų administracinės atitikties vertinimas;
- 85.3. galutinių vietos projektų paraiškų tinkamumo skirti paramą vertinimas.

Vietos projektų vertinimo principai

86. Vietos projektų paraiškų vertinimą atliekantys VPS vykdytojos darbuotojai turi laikytis šių vietos projektų vertinimo principų:

86.1. nešališkumo – atlikti vietos projektų paraiškų vertinimo funkcijas tuomet, kai nėra interesų konflikto, užkertančio kelią nešališkai ir objektyviai atlikti savo pareigas. Jeigu VPS vykdytojos darbuotojui kyla interesų konfliktas, jis turi pateikti prašymą nušalinti. Prašymo nušalinti pateikimo tvarka ir prašymo nušalinti nepriėmimo sąlygos nustatytos šių Taisyklių 18.1.9.2 papunktyje;

86.2. sąžiningumo ir lygiateisiškumo – nediskriminuoti atskirų pareiškėjų ar teikti jiems privilegijų;

86.3. skaidrumo ir aiškios atsakomybės – pasirašyti vietos projektų paraiškų, kurių vertinimą atliko, vertinimo ataskaitas;

86.4. konfidencialumo principų – neatskleisti vietos projektų paraiškose, vietos projektų vertinimo ataskaitose, kitoje vietos projektų atrankos komiteto posėdžio medžiagoje pateiktos informacijos tretiesiems asmenims, išskyrus informaciją, kuri yra viešai skelbiama VPS vykdytojos interneto tinklalapyje.

ANTRASIS SKIRSNIS. VIETOS PROJEKTŲ PARAIŠKŲ VERTINIMO TURINYS

Pirmasis vietos projektų paraiškų vertinimo etapas – pirminių vietos projektų paraiškų vertinimas

87. Pirminių vietos projektų paraiškų vertinimas – pirmasis vertinimo etapas, kurio metu pagal vietos projektų atrankos kriterijus ir planuojamų išlaidų tinkamumo sąlygas nustatoma, ar vietos projektas sukurs pakankamą pridėtinę vertę siekiant VPS tikslų už pagrįstą kainą.

88. Pirminių vietos projektų paraiškų vertinimo pradžia: vertinimas pradedamas gavus ir užregistravus pirmąją pirminę vietos projekto paraišką.

89. Pirminių vietos projektų paraiškų vertinimo pabaiga: rekomenduojama, kad visų vieno kvietimo teikti vietos projektus metu užregistruotų pirminių vietos projektų paraiškų vertinimas užtruktų ne ilgiau kaip 10 (dešimt) darbo dienų nuo kvietimo teikti pirmines vietos projektų paraiškas pabaigos.

90. Pirminių vietos projektų paraiškų vertinimą atlieka VPS vykdytojos darbuotojai.

91. Kiekvienos pirminės vietos projekto paraiškos vertinimo metu pildoma pirminės vietos projekto paraiškos vertinimo ataskaita, kurios formą rengia Agentūra. Pirminės vietos projekto paraiškos vertinimo ataskaitoje turi būti 2 dalys: vietos projekto pridėtinės vertės (kokybės) vertinimas ir vietos projekto planuojamų išlaidų tinkamumo vertinimas.

92. Pirminių vietos projektų paraiškų vertinimo etapo sudėtinės dalys:

92.1. vietos projektų pridėtinės vertės (kokybės) vertinimas;

92.2. vietos projektų planuojamų išlaidų tinkamumo vertinimas.

93. Visi pirminių vietos projektų paraiškų vertinimo eigos ir rezultatų įrodymo dokumentai turi būti saugomi šių Taisyklių XIV skyriuje „Dokumentų saugojimas“ nustatyta tvarka.

Pirminių vietos projektų paraiškų vertinimo dalis – vietos projektų pridėtinės vertės (kokybės) vertinimas

94. Vietos projektų pridėtinė vertė (kokybė) vertinama pagal patvirtintame Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše nurodytus vietos projektų atrankos kriterijus.

95. Vietos projektų pridėtinė vertė (kokybė) vertinama pagal pareiškėjo pateiktą pirminę vietos projekto paraišką ir prie jos pridėtus dokumentus. Vietos projektų pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo metu papildomi VPS vykdytojos paklausimai dėl vietos projekto pridėtinės vertės (kokybės) nesunčiami ir pirminės vietos projekto paraiškos, kiek tai susiję su vietos projekto pridėtinės vertės (kokybės) vertinimu, taisymai neleidžiami.

96. Vietos projektų pridėtinė vertė (kokybė) vertinama balais. Didžiausia galima surinkti balų suma turi būti 100 (vienas šimtas). Laikoma, kad vietos projektas pakankamai kokybiškas ir sukurs pakankamą pridėtinę vertę siekiant VPS tikslų, jeigu vietos projektų pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo metu jam suteikiama ne mažiau kaip 70 balų.

97. Jeigu pateiktas integruotas arba dvisektoris vietos projektas, kiekviena jo sudėtinė dalis, skirta skirtingoms kvietime teikti vietos projektus nurodytoms VPS priemonėms ar jos veiklos sritims įgyvendinti, vertinama atskirai ir balai suteikiami atskirai (pvz., pateikiamas integruotas kaimo vietovių vietos projektas pagal dvi VPS priemones: „Socialinio verslo kūrimas“ ir „Mokymai“; tokiu atveju, vietos projekto dalis, skirta socialinio verslo kūrimui, turi būti vertinama pagal vietos projektų finansavimo sąlygas, nurodytas socialinio verslo kūrimui; vietos projekto dalis, skirta socialinio verslumo mokymams, turi būti vertinama pagal vietos projektų finansavimo sąlygas, nurodytas mokymams; balai pagal vietos projektų atrankos kriterijus suteikiami atskirai socialinio verslo kūrimo daliai ir mokymų daliai). Laikoma, kad integruotas arba dvisektoris vietos projektas pakankamai kokybiškas ir sukurs pakankamą pridėtinę vertę siekiant VPS tikslų, jeigu vietos projektų pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo metu kiekvienos integruoto arba dvisektorio vietos projekto sudėtinės dalies atžvilgiu suteikiama ne mažiau kaip po 70 balų. Kiekviena integruoto arba dvisektorio vietos projekto sudėtinė dalis, skirta skirtingoms kvietime teikti vietos projektus nurodytoms VPS priemonėms ar jos veiklos sritims įgyvendinti, konkuruoja su visais pagal konkrečią VPS priemonę ar jos veiklos sritį pateiktais vietos projektais (įskaitant paprastus vietos projektus). Sprendimas pripažinti integruotą arba dvisektorių vietos projektą finansuotinu iš VPS įgyvendinti lėšų gali būti priimtas tik tuomet, jeigu kiekvienos integruoto arba dvisektorio vietos projekto sudėtinės dalies atžvilgiu priimamas sprendimas, kad ji yra finansuotina iš paramos VPS įgyvendinti lėšų.

98. Po vietos projektų pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo VPS vykdytoja sudaro du vietos projektų pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo rezultatų sąrašus:

98.1. vietos projektų paraiškų, surinkusių daugiau kaip 70 balų, sąrašą;

98.2. vietos projektų paraiškų, surinkusių mažiau kaip 70 balų, sąrašą.

99. Vietos projektų paraiškų, surinkusių daugiau kaip 70 balų, sąrašas perduodamas į kitą vietos projektų idėjų vertinimo etapo dalį – pradedamas vietos projektų planuojamų išlaidų tinkamumo vertinimas pagal šių Taisyklių 101–108 punktus.

100. Vietos projektų paraiškų, surinkusių mažiau kaip 70 balų, sąraše esantys vietos projektai laikomi nepakankamai kokybiškais ir nesukuriančiais pakankamai pridėtinės vertės siekiant VPS tikslų. Šiame sąraše esančių vietos projektų paraiškų vertinimas laikomas baigtu. Po visų to paties kvietimo metu gautų vietos projektų paraiškų vertinimo VPS vykdytojos darbuotojai siūlo vietos projektų atrankos komitetui išbraukti šiuos vietos projektus iš gautų vietos projektų sąrašo ir toliau neadministruoti. Pareiškėjas apie vietos projektų atrankos komiteto sprendimą ir sprendimo priežastis informuojamas per 5 (penkias) darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.

Pirminių vietos projektų paraiškų vertinimo dalis – vietos projektų planuojamų išlaidų tinkamumo vertinimas

101. Vietos projekto planuojamų išlaidų tinkamumo vertinimas atliekamas pagal išlaidų tinkamumo sąlygas, nurodytas Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše. Vietos projekto planuojamų išlaidų tinkamumo vertinimo rezultatas – galimos didžiausios paramos sumos vietos projektui įgyvendinti nustatymas.

102. Jeigu atliekant planuojamų išlaidų tinkamumo vertinimą yra nustatoma trūkumų (pvz., nepakankamai pagrįstos planuojamos išlaidos pagal atskiras išlaidų eilutes), VPS vykdytoja pasiūlo pareiškėjui pašalinti planuojamų išlaidų pagrįstumo trūkumus:

102.1. prašyme pašalinti trūkumus nurodoma, kokie trūkumai turi būti pašalinti, taip pat nurodomas 5 (penkių) darbo dienų terminas. Prašymas pašalinti planuojamų išlaidų pagrįstumo trūkumus turi būti siunčiamas tokiu būdu, kokį pareiškėjas yra nurodęs vietos projekto paraiškoje;

102.2. jeigu pareiškėjas per VPS vykdytojos nurodytą terminą planuojamų išlaidų pagrįstumo trūkumų nepašalina arba pašalina netinkamai, VPS vykdytoja turi teisę siųsti antrąjį paklausimą (jeigu priimamas sprendimas naudotis antrojo paklausimo teise, jis turi būti taikomas visoms to paties kvietimo teikti vietos projektus gautoms vietos projektų paraiškomis) arba baigia vietos projekto vertinimą – pripažįsta, kad planuojamos išlaidos pagrįstos netinkamai – vietos projekto paraiška pripažįstama netinkama. Po visų to paties kvietimo metu gautų vietos projektų paraiškų vertinimo, VPS vykdytojos darbuotojai siūlo vietos projektų atrankos komitetui išbraukti netinkamą vietos projekto paraišką iš vietos projektų paraiškų sąrašo ir toliau neadministruoti. Pareiškėjas apie vietos projektų atrankos komiteto sprendimą ir sprendimo priežastis informuojamas per 5 (penkias) darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.

103. Pabaigus visų to paties kvietimo metu gautų vietos projektų planuojamų išlaidų tinkamumo vertinimą ir nustačius didžiausias galimas paramos sumas jiems įgyvendinti, nustatoma, ar visiems vietos projektams, kurių planuojamų išlaidų tinkamumas įvertintas teigiamai, užtenka konkretaus kvietimo teikti vietos projektus biudžeto (toliau – kvietimo biudžetas) lėšų.

104. Jeigu visiems vietos projektams, kurių planuojamų išlaidų tinkamumas įvertintas teigiamai, užtenka konkretaus kvietimo biudžeto lėšų, pirminės vietos projektų paraiškų vertinimas laikomas baigtu:

104.1. visiems šiems pareiškėjams siunčiamas informacinis pranešimas, kuriame turi būti bent ši informacija (informacinis pranešimas siunčiamas tokiu el. pašto adresu, kokį pareiškėjas yra nurodęs vietos projekto paraiškoje):

104.1.1. patvirtinimas, kad jų vietos projekto idėja pripažinta sukuriančia pakankamą pridėtinę vertę siekiant VPS tikslų už pagrįstą kainą ir galėtų būti finansuojama iš paramos VPS įgyvendinti, jeigu bus išpildytos visos patvirtintame Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše nurodytos tinkamumo finansuoti sąlygos;

104.1.2. kvietimas pareiškėjui pateikti galutinę vietos projekto paraišką ir pridėti visus patvirtintame Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše nurodytus dokumentus;

104.1.3. kvietimo pateikti galutinę vietos projekto paraišką galiojimo laikas, kuris turi būti ne trumpesnis negu 2 (dvi) savaitės ir ne ilgesnis kaip 1 (vienas) mėnuo nuo informacinio pranešimo įteikimo dienos;

104.2. jeigu pareiškėjas per informaciniame pranešime nurodytą terminą pateikia galutinę vietos projekto paraišką, vietos projekto paraiška perduodama į kitą vietos projekto paraiškos vertinimo etapą – atliekamas galutinės vietos projekto paraiškos administracinės atitikties vertinimas;

104.3. jeigu pareiškėjas per informaciniame pranešime nurodytą terminą nepateikia galutinės vietos projekto paraiškos, jo vietos projekto paraiška pripažįstama netinkama. Pabaigę visų to paties kvietimo metu gautų vietos projektų paraiškų vertinimą, VPS vykdytojos darbuotojai siūlo vietos projektų atrankos komitetui išbraukti vietos projektą iš vietos projektų sąrašo ir toliau neadministruoti. Pareiškėjas apie vietos projektų atrankos komiteto sprendimą ir sprendimo priežastis informuojamas per 5 (penkias) darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.

105. Jeigu visiems vietos projektams, kurių planuojamų išlaidų tinkamumas įvertintas teigiamai, neužtenka konkretaus kvietimo biudžeto lėšų, pirminių vietos projektų paraiškų vertinimas tęsiamas toliau:

105.1. sąraše esančios pirminės vietos projektų paraiškos surikiuojamos į vietos projektų pirmąjį prioritetinį sąrašą pirmumo tvarka pagal surinktą balų skaičių – nuo daugiausiai balų surinkusios vietos projektų paraiškos iki mažiausiai balų (bet ne mažiau kaip 70 (septyniasdešimt) surinkusios pirminės vietos projekto paraiškos;

105.2. vietos projektų pirmajame prioritetiniame sąraše riba tarp finansuotinių ir nefinansuotinių vietos projektų nustatoma įvertinus, kiek iš kvietimo biudžeto lėšų gali būti paremta daugiausiai balų surinkusių pirminių vietos projektų paraiškų, t. y. nustatomas mažiausias vietos projekto pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo metu suteiktas balas, kurį surinkusioms visoms pirminėms vietos projektų paraiškoms užtenka kvietimo biudžeto lėšų (toliau – pereinamasis balas). Vertinimo metu naudojami dviejų šaltinių duomenys: kvietimo biudžeto suma (Eur) pagal atskiras VPS priemonės ar veiklos sritis ir vietos projektų paraiškų tinkamumo vertinimo metu nustatytų galimų didžiausių paramų vietos projektams įgyvendinti sumos (Eur);

105.3. jeigu keliems vietos projektams, pateiktiems to paties kvietimo teikti vietos projektus metu, vietos projektų pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo metu skiriama ta pati balų suma ir ji yra žemiau pereinamojo balo, tačiau daliai vienodą balų skaičių surinkusių vietos projektų užtenka kvietimo biudžeto lėšų, vietos projektų atrankos komitetas turi teisę nuspręsti sudaryti antrąjį prioritetinį sąrašą pagal antrinius prioritetinius kriterijus – sudėlioti pirmumo tvarka visas vietos projekto paraiškas, surinkusias vienodą balų skaičių ir esančias žemiau pereinamojo balo, ir pripažinti dalį (kuriai užtektų kvietimo teikti vietos projektus) vietos projektų finansuotinais iš paramos VPS įgyvendinti lėšų. Pavyzdys: kvietimo teikti vietos projektus metu gauta 100 vietos projektų paraiškų; pagal kvietimo biudžetą pereinamasis balas – 89, tačiau jį pasiekė (gavo 89 arba daugiau) tik 20 pareiškėjų; skyrus paramą šiems 20 pareiškėjų būtų panaudota tik 60 proc. kvietimo biudžeto lėšų; 35 vietos projektų pareiškėjai surinko vienodai – po 88 balus, o jų visų prašomos paramos suma viršija kvietimo biudžetą – sudaro 120 proc. viso kvietimo biudžeto lėšų; VPS vykdytojos valdymo organas nusprendžia sudaryti antrąjį prioritetinį sąrašą – surikiuoti pirmumo tvarka visas vietos projekto paraiškas, surinkusias po 88 balus. Antrasis prioritetinis sąrašas turi būti sudaromas pagal šiuos antrinius prioritetinius kriterijus (reitinguojama pagal vietos projekto paraiškos duomenis, balai netaikomi, paklausimai nesiunčiami):

105.3.1. mažesnė prašoma paramos suma vienai darbo vietai (visam etatui) sukurti. Turi būti vertinamas santykis tarp vertinimo metu nustatytos paramos sumos (tinkamų finansuoti išlaidų) ir planuojamų sukurti darbo vietų skaičiaus. Pavyzdžiui, vertinimo metu nustatyta, kad paramos suma (tinkamos finansuoti išlaidos) sudaro 20 000 Eur, o pareiškėjas įsipareigoja sukurti ir išlaikyti 0,5 darbo vietos (etato); laikoma, kad prašomos paramos suma vienai darbo vietai (visam etatui) sukurti ir išlaikyti sudaro 40 000 Eur (šis antrinis prioritetinis kriterijus netaikomas, jeigu VPS priemone ar jos veiklos sritimi nėra kuriamos darbo vietos);

105.3.2. vietos projekto paraiškoje įsipareigojama sukurti daugiau darbo vietų (vertinama „sijojimo“ būdu, pvz., visuose 35 vietos projektuose, kurie surinko po 88 balus, numatyta kurti darbo vietas: viename įsipareigojama sukurti 4 darbo vietas, trijuose – po 3, dvidešimtyje – po 2 darbo vietas; likusiuose aštuoniuose – po vieną; likusio kvietimo biudžeto lėšų užtenka finansuoti vietos projektą, sukursiantį 4 darbo vietas, ir tris vietos projektus, sukursiančius po 3 darbo vietas; tačiau likusio kvietimo biudžeto lėšų neužtenka visiems po 2 darbo vietas sukuriantiems vietos projektams (tokių yra 20), dėl to jie vertinami pagal žemiau esančius kriterijus, t. y. toliau vertinama, kurių iš 20 vietos projektų tikslinė grupė – jaunimas ir t. t.) (šis antrinis prioritetas kriterijus netaikomas, jeigu VPS priemone ar jos veiklos sritimi nėra kuriamos darbo vietos);

105.3.3. vietos projekto tikslinė grupė – jauni žmonės;

105.3.4. vietos projektas yra dvisektoris (taikoma dvisektorėms VPS);

105.3.5. vietos projektas yra integruotas (šis antrinis prioritetas kriterijus netaikomas, jeigu buvo kviečiama teikti tik paprastus vietos projektus);

105.3.6. pareiškėjas nėra gavęs paramos iš EŽŪFKP 2014–2020 metų finansavimo laikotarpio (taikoma, kai prašoma paramos vietos projektui įgyvendinti iš EŽŪFKP) (siekiama didesnės ES paramos sklaidos);

105.3.7. pareiškėjas nėra gavęs paramos iš EJŖŽF 2014–2020 metų finansavimo laikotarpio (taikoma dvisektorėms VPS, kai prašoma paramos vietos projektui įgyvendinti iš EJŖŽF) (siekiama didesnės ES paramos sklaidos);

105.3.8. pareiškėjas nėra gavęs paramos iš EŽŪFKP ir EJŖŽF 2007–2013 metų finansavimo laikotarpio (siekiama didesnės ES paramos sklaidos);

105.3.9. pareiškėjas nėra gavęs paramos iš EŽŪFKP 2007–2013 metų finansavimo laikotarpio (taikoma, kai prašoma paramos vietos projektui įgyvendinti iš EŽŪFKP) (siekiama didesnės ES paramos sklaidos);

105.3.10. pareiškėjas nėra gavęs paramos iš EJŖŽF 2007–2013 metų finansavimo laikotarpio (taikoma dvisektorėms VPS, kai prašoma paramos vietos projektui įgyvendinti iš EJŖŽF) (siekiama didesnės ES paramos sklaidos);

105.3.11. prašoma mažesnė paramos suma vietos projektui įgyvendinti.

106. Jeigu vietos projektui, surinkusiam ne mažiau kaip 70 balų, po pirmojo prioriteto sąrašo įvertinimo ir antrojo prioriteto sąrašo įvertinimo (jeigu toks buvo atliekamas) užtenka kvietimo biudžeto lėšų, šių Taisyklių 104 punkto nustatyta tvarka siūloma parengti galutinę vietos projekto paraišką ir pateikti ją VPS vykdytojui. Po galutinės vietos projekto paraiškos pateikimo atliekamas galutinės vietos projekto paraiškos administracinės atitikties vertinimas.

107. Jeigu vietos projektui, surinkusiam ne mažiau kaip 70 balų, po pirmojo prioriteto sąrašo įvertinimo ir antrojo prioriteto sąrašo įvertinimo (jeigu toks buvo atliekamas) neužtenka kvietimo biudžeto lėšų, jis įrašomas į rezervinių vietos projektų sąrašą, kuris sudaromas ir administruojamas šių Taisyklių 109–113 punktų nustatyta tvarka.

108. Pirminių vietos projektų paraiškų vertinimo rezultatai turi būti pateikti Agentūrai. Privaloma pateikti informacija: VPS priemonė (-ės) ir (arba) veiklos sritis (-ys), pagal kurią (-as) gautos ir užregistruotos pirminės vietos projektų paraiškos; kvietimo Nr.; pareiškėjai; vietos projektų pavadinimai, vietos projektų paraiškų registracijos kodai; vietos projektų pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo rezultatai: vietos projektų pirmasis prioritetas sąrašas pirmumo tvarka pagal surinktą balų skaičių, nurodant, kuriems pareiškėjams siūloma skirti paramą, o kuriems – ne; taip pat vietos projektų antrasis prioritetas sąrašas (jeigu buvo taikomas) pirmumo tvarka, nurodant, kuriems pareiškėjams siūloma skirti paramą, o kuriems – ne. Privaloma informacija turi būti pateikta Agentūrai per 5 (penkias) darbo dienas nuo visų vietos projektų pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo pabaigos.

Rezervinio vietos projektų sąrašo administravimas

109. Rezervinis vietos projektų sąrašas – pirminės vietos projektų paraiškos, vietos projekto pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo metu surinkusios ne mažiau kaip 70 balų, kurioms neužteko kvietimo biudžeto lėšų.

110. Jeigu galutinių vietos projektų paraiškų vertinimo, atliekamo pagal šių Taisyklių 114–134 punktus, metu bet kuri galutinė vietos projekto paraiška pripažįstama netinkama, iš rezervinio vietos projektų sąrašo perkeliama (-i) aukščiausioje pirmumo vietoje esanti (-čios) vietos projekto (-ų) paraiška (-os), jeigu vertinimo metu nustatyta paramos suma neviršija konkretaus kvietimo biudžeto lėšų. Aukščiausia pirmumo vieta nustatoma pagal vietos projektų pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo metu suteiktus balus; jeigu keliems vietos projektams vietos projektų pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo metu buvo suteikti vienodi balai, vienodus balus surinkusių vietos projektų pirmumas nustatomas taikant antrinius prioritetinius kriterijus, nurodytus šių Taisyklių 105.3 papunktyje. Iš rezervinio vietos projektų sąrašo perkeltos vietos projekto paraiškos teikėjui pasiūloma parengti ir pateikti galutinę vietos projekto paraišką (pagal analogiją vadovaujamosi šių Taisyklių 104 punktu).

111. Jeigu po kvietimo teikti vietos projektus skelbiamas naujas lygiai toks pat kvietimas teikti vietos projektus, t. y. pagal tą pačią VPS priemonę (-es) ar jos (-ų) veiklos sritį (-is), nekeičiant vietos projektų finansavimo sąlygų, nurodytų Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše:

111.1. rezerviniame vietos projektų sąrašė esančius pirminių vietos projektų paraiškų teikėjus VPS vykdytoja apie tai informuoja raštu ir paklausia, ar jų pirmojo kvietimo teikti vietos projektus metu pateiktą pirminę vietos projekto paraišką įtraukti į antrojo kvietimo teikti vietos projektus gautųjų pirminių vietos projektų paraiškų sąrašą (informacinis pranešimas turi būti išsiųstas ne vėliau kaip per 5 (penkias) darbo dienas nuo naujojo kvietimo teikti vietos projektus paskelbimo dienos);

111.2. jeigu pareiškėjas per 5 (penkias) darbo dienas raštu sutinka, jo pateikta pirminė vietos projekto paraiška laikoma pateikta antrojo kvietimo teikti vietos projektus metu ir lygiomis teisėmis konkuruoja su naujomis pirminėmis vietos projektų paraiškomis, pateiktomis antrojo kvietimo metu (pirminės vietos projekto paraiškos vertinimas nekartojamas). Pirminės vietos projekto paraiškos pateikimo diena laikoma faktinė vietos projekto paraiškos pateikimo diena (pirminės vietos projekto paraiškos vertinimo klausimyne turi būti nurodoma, kad vietos projekto paraiška yra įtraukta į gautųjų pirminių vietos projektų paraiškų sąrašą iš rezervinio vietos projektų sąrašo);

111.3. jeigu pareiškėjas per 5 (penkias) darbo dienas raštu sutinka, tačiau nori tikslinti pirminę vietos projekto paraišką, jis turi teikti naują patikslintą pirminę vietos projekto paraišką. Pirmosios vietos projekto paraiškos administravimas laikomas baigtu – VPS vadovo sprendimu (pvz., įsakymu) vietos projekto paraiška išbraukiama iš rezervinio vietos projektų sąrašo ir toliau neadministruojama (apie tai informuojamas pareiškėjas);

111.4. jeigu pareiškėjas raštu nesutinka arba per nustatytą 5 (penkių) darbo dienų terminą neatsiunčia jokie sprendimo, pirminės vietos projekto paraiškos administravimas laikomas baigtu – VPS vadovo sprendimu (pvz., įsakymu) vietos projekto paraiška išbraukiama iš rezervinio vietos projektų sąrašo ir toliau neadministruojama (apie tai informuojamas pareiškėjas).

112. Jeigu po kvietimo teikti vietos projektus skelbiamas kitas kvietimas teikti vietos projektus, tačiau paskesniojo kvietimo teikti vietos projektus metu keičiamos ankstesniojo kvietimo vietos projektų finansavimo sąlygos (pvz., keičiamos vietos projektų paraiškų tinkamumo sąlygos, keičiami vietos projektų atrankos kriterijai), rezerviniame vietos projektų sąrašė esančius pareiškėjus VPS vykdytoja apie tai informuoja raštu, pasiūlo pateikti naują vietos projekto paraišką, parengtą pagal pakeistas vietos projektų finansavimo sąlygas, ir nurodo, kur galima rasti kvietimo teikti vietos projektus skelbimą ir Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašą (informacinis pranešimas turi būti išsiųstas ne vėliau kaip per 5 (penkias) darbo dienas nuo naujojo kvietimo teikti vietos projektus paskelbimo dienos). VPS vadovo sprendimu (pvz., įsakymu) ankstesniojo kvietimo metu gauta vietos projekto paraiška išbraukiama iš rezervinio vietos projektų sąrašo ir toliau neadministruojama (nepriklausomai nuo to, ar paskesniojo kvietimo teikti vietos projektų paraiškas metu pateikiama nauja pirminė vietos projekto paraiška, ar ne; apie tai informuojamas pareiškėjas).

113. Jeigu vietos projektui, surinkusiam ne mažiau kaip 70 balų, neužtenka kvietimo biudžeto lėšų, taip pat nėra numatyta paramos VPS įgyvendinti lėšų naujiems kvietimams pagal tą pačią VPS priemonę arba jos veiklos sritį, pripažįstama, kad vietos projektui įgyvendinti nebus skiriama parama dėl paramos VPS įgyvendinti lėšų trūkumo. Po visų to paties kvietimo metu gautų vietos projektų paraiškų vertinimo VPS vykdytojos darbuotojai siūlo vietos projektų atrankos komitetui išbraukti šiuos vietos projektus iš gautų vietos projektų sąrašo ir toliau neadministruoti. Apie tai informuojami visi pareiškėjai.

Antrasis vietos projektų paraiškų vertinimo etapas – galutinių vietos projektų paraiškų administracinės atitikties vertinimas

114. Galutinių vietos projektų paraiškų administracinės atitikties vertinimas – vietos projektų paraiškų vertinimo etapas, kurio metu nustatoma, ar pateiktoje galutinėje vietos projekto paraiškoje užpildyti visi privalomi pildyti laukai, ar prie galutinės vietos projekto paraiškos pateikti visi privalomi pateikti dokumentai.

115. Galutinių vietos projektų paraiškų administracinės atitikties vertinimo pradžia: vertinimas pradedamas gavus pirmąją galutinę vietos projekto paraišką.

116. Galutinių vietos projektų paraiškų administracinės atitikties vertinimo pabaiga: rekomenduojama, kad visų galutinių vietos projektų paraiškų administracinės atitikties vertinimas užtruktų ne ilgiau kaip 5 (penkias) darbo dienas nuo paskutinės galutinės vietos projekto paraiškos pateikimo dienos.

117. Galutinių vietos projektų paraiškų administracinės atitikties vertinimą atlieka VPS vykdytojos darbuotojas (-ai).

118. Kiekvienos galutinės vietos projekto paraiškos administracinės atitikties vertinimo metu pildoma Galutinės vietos projekto paraiškos administracinės atitikties vertinimo ataskaita, kurios formą rengia Agentūra.

119. Visi galutinių vietos projektų paraiškų administracinės atitikties vertinimo eigos ir rezultatų įrodymo dokumentai turi būti saugomi šių Taisyklių XIV skyriuje „Dokumentų saugojimas“ nustatyta tvarka.

120. Jeigu VPS vykdytoja teigiamai įvertina galutinės vietos projekto paraiškos administracinę atitiktį, apie tai el. paštu informuoja pareiškėją.

121. Jeigu atliekant galutinės vietos projekto paraiškos administracinės atitikties vertinimą yra nustatoma galutinės vietos projekto paraiškos techninių trūkumų (pvz., pateikti ne visi reikalaujami dokumentai), VPS vykdytoja pasiūlo pareiškėjui pašalinti vietos projekto paraiškos trūkumus:

121.1. prašyme pašalinti techninius trūkumus nurodoma, kokie trūkumai turi būti pašalinti, taip pat nurodomas 5 (penkių) darbo dienų terminas. Terminas gali būti pratęstas dar 5 (penkioms) darbo dienoms tik tinkamai pagrįstais atvejais, kai galutinės vietos projekto paraiškos trūkumams pašalinti pareiškėjas turi pasitelkti trečiuosius asmenis, nesusijusius su galutinės vietos projekto paraiškos rengimu. Prašymas pašalinti vietos projekto paraiškos trūkumus turi būti siunčiamas tokiu el. pašto adresu, kokį pareiškėjas yra nurodęs vietos projekto paraiškoje;

121.2. jeigu pareiškėjas per VPS vykdytojos nurodytą terminą galutinės vietos projekto paraiškos techninių trūkumų nepašalina, pašalina netinkamai arba nepagrindžiai, kad terminą būtina pratęsti, VPS vykdytoja raštu informuoja pareiškėją, kad galutinė vietos projekto paraiška yra netinkama. Pabaigę visų to paties kvietimo metu gautų vietos projektų paraiškų vertinimą, VPS vykdytojos darbuotojai siūlo vietos projektų atrankos komitetui išbraukti vietos projektą iš gautų vietos projektų paraiškų sąrašo ir toliau neadministruoti. Vietoj atmestos vietos projekto paraiškos iš rezervinio vietos projektų sąrašo, kuris sudaromas ir administruojamas šių Taisyklių 109–113 punktų nustatyta tvarka, perkeliama (-os) aukščiausioje pirmumo vietoje esanti (-čios) vietos projekto (-ų) paraiška (-os), jeigu vertinimo metu nustatyta paramos suma neviršija konkretaus kvietimo biudžeto lėšų. Iš rezervinio vietos projektų sąrašo perkeltos vietos projekto paraiškos

teikėjui pasiūloma parengti ir pateikti galutinę vietos projekto paraišką (pagal analogiją vadovaujamosi šių Taisyklių 104 punkto nustatyta tvarka).

122. Galutinių vietos projektų paraiškų administracinės atitikties vertinimo rezultatai turi būti pateikti Agentūrai. Privaloma pateikti informacija: VPS priemonė (-ės) ir (arba) veiklos sritis (-ys), pagal kurią (-ias) gautos ir užregistruotos galutinės vietos projektų paraiškos; kvietimo Nr.; pareiškėjai; vietos projektų pavadinimai, vietos projektų paraiškų registracijos kodai; galutinių vietos projektų paraiškų administracinės atitikties vertinimo rezultatai (teigiamai arba neigiamai). Privaloma informacija turi būti pateikta Agentūrai per 5 (penkias) darbo dienas nuo visų konkretaus kvietimo teikti vietos projektus užregistruotų galutinių vietos projektų paraiškų administracinės atitikties vertinimo pabaigos.

123. Po teigiamo galutinės vietos projekto paraiškos administracinės atitikties įvertinimo ji perduodama į kitą vertinimo etapą – atliekamas galutinės vietos projekto paraiškos tinkamumo vertinimas.

Trečiasis etapas – galutinių vietos projektų paraiškų tinkamumo finansuoti vertinimas

124. Galutinių vietos projektų paraiškų tinkamumo finansuoti vertinimas – vietos projektų paraiškų vertinimo etapas, kurio metu nustatoma, ar vietos projekto paraiška (joje esanti informacija ir prie jos pridedami dokumentai) ir kita patikimuose informaciniuose šaltiniuose esanti informacija pagrindžia atitiktį tinkamumo sąlygoms ir vietos projektų vykdytojų išipareigojimams, nurodytiems patvirtintame Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše.

125. Galutinių vietos projektų paraiškų tinkamumo finansuoti vertinimo pradžia: pradedamas po teigiamo pirmosios galutinės vietos projekto paraiškos administracinės atitikties įvertinimo.

126. Galutinių vietos projektų paraiškų tinkamumo finansuoti vertinimo pabaiga: rekomenduojama, kad visų galutinių vietos projektų paraiškų tinkamumo finansuoti vertinimas užtruktų ne ilgiau kaip 20 (dvidešimt) darbo dienų nuo visų galutinių vietos projektų paraiškų administracinės atitikties vertinimo pabaigos.

127. Vietos projektų paraiškų tinkamumo finansuoti vertinimą atlieka VPS vykdytojos darbuotojai, išskyrus išimtis, nurodytas šių Taisyklių 138.1 papunktyje.

128. Kiekvienos vietos projektų paraiškos tinkamumo finansuoti vertinimo metu pildoma Galutinės vietos projekto paraiškos tinkamumo finansuoti vertinimo ataskaita, kurios formą rengia Agentūra.

129. Galutinių vietos projektų paraiškų tinkamumo vertinimo metu neleidžiama keisti, taisyti, tikslinti pirminės vietos projekto paraiškos dalies, skirtos vietos projekto idėjai apibūdinti, taip pat prie galutinės vietos projekto paraiškos pateikto vietos projekto verslo plano (jeigu jis yra pateiktas).

130. Visi galutinių vietos projektų paraiškų tinkamumo vertinimo eigos ir rezultatų įrodymo dokumentai turi būti saugomi šių Taisyklių XIV skyriaus „Dokumentų saugojimas“ nustatyta tvarka.

131. Jeigu VPS vykdytoja teigiamai įvertina galutinės vietos projekto paraiškos tinkamumą finansuoti, apie tai el. paštu informuoja pareiškėją. VPS vykdytoja teigiamai įvertinti galutinės vietos projekto paraiškos tinkamumą finansuoti gali tik tuomet, jeigu galutinė vietos projekto paraiška (joje esanti informacija ir prie jos pridedami dokumentai) ir kita patikimuose informaciniuose šaltiniuose esanti informacija pagrindžia atitiktį visoms tinkamumo sąlygoms ir vietos projektų vykdytojų išipareigojimams, nurodytiems patvirtintame Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše.

132. Jeigu atliekant galutinės vietos projekto paraiškos tinkamumo finansuoti vertinimą yra nustatoma galutinės vietos projekto paraiškos turinio trūkumų (pvz., nepakanka vietos projekto paraiškoje arba prie jos pridedamuose dokumentuose esančių duomenų, kad būtų įvertinta atitiktis tinkamumo sąlygai) (netaikoma atvejams, nurodytiems šių Taisyklių 129 punkte), VPS vykdytoja pasiūlo pareiškėjui pašalinti galutinės vietos projekto paraiškos turinio trūkumus:

132.1. prašyme pašalinti trūkumus nurodoma, kokie trūkumai turi būti pašalinti, taip pat nurodomas 5 (penkių) darbo dienų terminas. Terminas gali būti pratęstas dar 5 (penkioms) darbo dienoms tik tinkamai pagrįstais atvejais, kai vietos projekto paraiškos trūkumams šalinti pareiškėjas turi pasitelkti trečiuosius asmenis, nesusijusius su galutinės vietos projekto paraiškos rengimu. Prašymas pašalinti galutinės vietos projekto paraiškos trūkumus turi būti siunčiamas tokiu būdu, kokį pareiškėjas yra nurodęs vietos projekto paraiškoje;

132.2. jeigu pareiškėjas per VPS vykdytojos nurodytą terminą galutinės vietos projekto paraiškos turinio trūkumų nepašalina, pašalina netinkamai arba nepagrindžiai, kad terminą būtina pratęsti, VPS vykdytoja turi teisę siųsti antrąjį paklausimą (jeigu priimamas sprendimas naudotis antrojo paklausimo teise, jis turi būti taikomas visoms to paties kvietimo teikti vietos projektus gautoms vietos projektų paraiškoms) arba raštu informuoja pareiškėją, kad vietos projekto paraiška netinkama. Pabaigę visų to paties kvietimo metu gautų vietos projektų paraiškų vertinimą, VPS vykdytojos darbuotojai siūlo vietos projektų atrankos komitetui išbraukti vietos projektą iš vietos projektų sąrašo ir toliau neadministruoti. Vietoje atmestos galutinės vietos projekto paraiškos iš rezervinio vietos projektų sąrašo, kuris sudaromas ir administruojamas šių Taisyklių 109–113 punktų nustatyta tvarka, perkeliama (-i) aukščiausioje pirmumo vietoje esanti (-čios) vietos projekto (-ų) paraiška (-os), jeigu vertinimo metu nustatyta paramos suma neviršija konkretaus kvietimo biudžeto lėšų. Iš rezervinio vietos projektų sąrašo perkeltos vietos projekto paraiškos teikėjui pasiūloma parengti ir pateikti galutinę vietos projekto paraišką (pagal analogiją vadovaujamosi šių Taisyklių 104 punkto nustatyta tvarka).

133. Galutinių vietos projektų paraiškų tinkamumo finansuoti vertinimo rezultatai turi būti pateikti Agentūrai. Privaloma pateikti informacija: VPS priemonė (-ės) ir (arba) veiklos sritis (-ys), pagal kurią (-ias) gauti ir užregistruoti vietos projektai; kvietimo Nr.; pareiškėjai; vietos projektų pavadinimai, vietos projektų paraiškų registracijos kodai; galutinių vietos projektų paraiškų tinkamumo finansuoti vertinimo rezultatai (teigiamai arba neigiamai). Privaloma informacija turi būti pateikta Agentūrai per 5 (penkias) darbo dienas nuo visų konkretaus kvietimo teikti vietos projektus užregistruotų galutinių vietos projektų paraiškų tinkamumo finansuoti vertinimo pabaigos.

134. Po teigiamo galutinės vietos projekto paraiškos tinkamumo finansuoti vertinimo laikoma, kad vietos projekto paraiškos vertinimas yra baigtas ir patvirtinama, kad gali būti skiriama parama vietos projektui įgyvendinti.

Galutiniai vietos projektų paraiškų vertinimo rezultatai

135. Galutiniai vietos projektų paraiškų vertinimo rezultatai (įskaitant tas vietos projektų paraiškas, kurios buvo atmestos kaip netinkamos ar įrašytos į rezervinių vietos projektų sąrašą) pagal konkretų kvietimą teikti vietos projektų paraiškas suvedami į Vietos projektų paraiškų galutinių vertinimo rezultatų suvestinę. Vietos projektų paraiškų galutinių vertinimo rezultatų suvestinės formą rengia Agentūra.

136. Galimi galutinio vertinimo rezultatai:

136.1. rekomenduoti skirti paramą. Nurodoma, kiek vietos projekto pridėtinės vertės balų skirta, kokia siūloma paramos suma (apvalinama iki sveikųjų skaičių) nustatyta vietos projekto paraiškos vertinimo metu;

136.2. rekomenduoti neskirti paramos. Nurodoma priežastis, kodėl rekomenduojama neskirti paramos. Galimos priežastys:

136.2.1. vietos projekto paraiška atmesta pirminės vietos projekto paraiškos vertinimo metu dėl to, kad vietos projektų pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo metu nesurinko mažiausio privalomo surinkti balų skaičiaus;

136.2.2. vietos projekto paraiška atmesta pirminės vietos projekto paraiškos vertinimo metu dėl to, kad nebuvo pagrįstas planuojamų išlaidų tinkamumas;

136.2.3. vietos projekto paraiška atmesta galutinės vietos projektų paraiškos vertinimo metu dėl administracinės atitikties trūkumų;

136.2.4. vietos projekto paraiška atmesta galutinės vietos projektų paraiškos vertinimo metu dėl atitikties tinkamumo sąlygoms ir numatytiems įsipareigojimams trūkumų;

136.2.5. vietos projekto paraiška įrašyta į rezervinių vietos projektų sąrašą dėl kvietimo biudžeto lėšų trūkumo;

136.2.6. vietos projekto paraiška atmesta dėl to, kad VPS priemonei įgyvendinti skirtame VPS biudžete nėra likę paramos lėšų.

137. VPS vykdytoja, baigusi visų to paties kvietimo teikti vietos projektus galiojimo metu gautų vietos projektų paraiškų vertinimą, per 5 (penkias) darbo dienas užpildo vietos projektų paraiškų galutinių vertinimo rezultatų suvestinę ir kartu su atskirų vietos projektų paraiškų vertinimo ataskaitomis pateikia Agentūrai. Pavyzdinę Vietos projektų paraiškų vertinimo ataskaitos formą rengia Agentūra.

TREČIASIS SKIRSNIS. AGENTŪROS METODINĖ PAGALBA VIETOS PROJEKTŲ PARAIŠKŲ VERTINIMO METU

138. Agentūra teikia šią metodinę pagalbą VPS vykdytojoms vietos projektų paraiškų vertinimo metu:

138.1. atlieka galutinių vietos projektų paraiškų vertinimą pagal tinkamumo sąlygas, susijusias su galimai neteisėtai sukurtų sąlygų paramai gauti nustatymu, ekonominio gyvybingumo nustatymu, atitikties ES konkurencijos teisei nustatymu, pareiškėjų ir jo partnerių ankstesnių pažeidimų, susijusių su EŽŪFKP ir EJŖŽF, fakto paneigimu arba patvirtinimu. VPS vykdytoja, gavusi galutines vietos projektų paraiškas, registruotu paštu, el. pašto adresu dokumentai@nma.lt arba per Agentūros TERPAS, pasirašant galutinės vietos projekto paraiškos dokumentų priėmimo–perdavimo aktą, perduoda Agentūrai galutinių vietos projektų paraiškų arba jų dalių kopijas, kurios būtinos Agentūrai šiuo Taisyklių papunkčiu pavestoms funkcijoms atlikti. Agentūra, atlikusi šiuo Taisyklių papunkčiu pavestas funkcijas, vertinimo išvadas raštu pateikia VPS vykdytojai. Vertinimo dokumentai saugomi Agentūroje jos vidaus nustatyta tvarka;

138.2. parengia vieningai visoms VPS vykdytojoms taikomą ir privalomą VPS įgyvendinimo procedūros aprašą, reikalingą vieningam vietos projektų administravimui užtikrinti;

138.3. dalijasi gerąja projektų vertinimo patirtimi, susijusia su vietos projektų vertinimu pagal bendrąsias tinkamumo sąlygas, nurodytas šių Taisyklių IV skyriuje;

138.4. sudaro ir atnaujina tinkamų finansuoti išlaidų įkainių pavadinimų sąrašą, vadovaudamasi galiojančiuose, ESIF priemonės įgyvendinančiuose teisės aktuose ar ESIF administruojančių institucijų užsakymu atliktuose rinkos tyrimuose nustatytais tinkamų finansuoti išlaidų įkainiais, kurie taikomi panašioms paramos gavėjams, įgyvendinantiems panašaus pobūdžio projektus. Įkainių pavadinimų sąrašą turi būti pateikiama nuoroda į teisės aktą, kuriuo patvirtintas tinkamos finansuoti išlaidos įkainis (EŽŪFKP ir EJŖŽF priemonės įgyvendinančius teisės aktus tvirtina Ministerija arba Agentūra) arba ESIF administruojančių institucijų ar jų užsakymu atliktą tyrimą (kitiems ESIF – Europos socialiniam fondui, Europos regioninės plėtros fondui, Sanglaudos fondui – taikomi rinkos kainų tyrimai (supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai) skelbiami interneto tinklalapio www.esinvesticijos.lt nuorodos „Dokumentai“ skyriaus „Tyrimai“ poskyryje „Supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai“). Jeigu skirtinguose informacijos šaltiniuose pateikiamas skirtingas tos pačios išlaidos įkainis, vadovaujamasi vėliausiai priimtu teisės aktu, skelbiamu Teisės aktų registre. Jeigu skirtinguose teisės aktuose, skelbiamuose Teisės aktų registre, pateikiamas skirtingas tos pačios išlaidos įkainis, vadovaujamaisi vėliausiai priimtu teisės aktu. Įkainių pavadinimų sąrašas skelbiamas Agentūros interneto tinklalapyje www.nma.lt;

138.5. sudaro ir atnaujina specialiujų ir papildomų vietos projektų tinkamumo sąlygų ir atrankos kriterijų, įskaitant jų detalizavimą, sąvadą, vadovaudamasi specialiosiomis ir papildomomis tinkamumo sąlygomis ir atrankos kriterijais, nurodytais su Agentūra suderintuose Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašuose. Sąvade turi būti nurodomi dokumentų, kuriais gali būti įrodoma atitiktis tinkamumo sąlygoms (tinkamumo sąlygų patikrinamumas), pavadinimai, taip

pat dokumentų, kuriais įrodoma jų laikymasis vietos projekto įgyvendinimo metu ir kontrolės laikotarpiu (tinkamumo sąlygų laikymosi kontroliuojamumas), pavadinimai. Sąvadas skelbiamas Agentūros interneto tinklalapyje www.nma.lt;

138.6. VPS vykdytojos prašymu teikia informaciją apie viešuosiuose registruose esančią informaciją, reikalingą vietos projekto paraiškai įvertinti, prie kurios turi nemokamą prieigą. Jeigu viešuosiuose registruose esanti informacija, reikalinga vietos projektui įvertinti, yra prieinama ribotam naudotojų ratui (pvz., tik valstybės institucijoms) ir Agentūra turi galimybę ja nemokamai naudotis, VPS vykdytojos prašymu Agentūra patikrina viešuosiuose registruose esančią informaciją, pagal ją įvertina vietos projekto paraiškos atitiktį konkrečiai tinkamumo sąlygai ar atrankos kriterijui ir teikia VPS vykdytojai išvadą dėl vietos projekto paraiškos atitikties jai ar jam (vertinimo rezultatų pagrindimo dokumentai saugomi Agentūroje). Jeigu viešuosiuose registruose esanti informacija, reikalinga vietos projektui įvertinti, yra prieinama ribotam naudotojų ratui ir Agentūra turi galimybę ja naudotis mokamai, VPS vykdytojos prašymu Agentūra turi patikrinti viešuosiuose registruose esančią informaciją tik tuo atveju, jeigu vietos projekto paraišką reikia įvertinti pagal bendrąją tinkamumo sąlygą ar atrankos kriterijų, nurodytą šių Taisyklių IV skyriuje, ir pateikti VPS vykdytojai išvadą dėl vietos projekto paraiškos atitikties jai ar jam (vertinimo rezultatų pagrindimo dokumentai saugomi Agentūroje);

138.7. savo iniciatyva, VVG tinklo prašymu arba VPS vykdytojų prašymu, jeigu to prašo ne mažiau kaip 1/3 VPS vykdytojų, organizuoja mokymus, susijusius su vietos projektų vertinimu pagal bendrąsias tinkamumo sąlygas ir bendruosius vietos projektų vykdytojų išpareigojimus, nurodytus šių Taisyklių IV skyriuje.

KETVIRTASIS SKIRSNIS. VIETOS PROJEKTŲ PARAIŠKŲ KONTROLINIS VERTINIMAS

139. Vietos projektų paraiškų kontrolinis vertinimas – Agentūros iš anksto atrinktų vietos projektų paraiškų pakartotinis vertinimas pagal visas vietos projektų finansavimo sąlygas, nurodytas patvirtintame Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše. Vietos projektų paraiškų kontrolinis vertinimas atliekamas po VPS vykdytojos atlikto visų vietos projektų paraiškų vertinimo pabaigos iki jų patvirtinimo vietos projektų atrankos komitete.

140. Vietos projektų paraiškų vertinimo kontrolinį vertinimą atlieka Agentūra vadovaudamasi Reglamento (ES) Nr. 809/2014 60 str., šiomis Taisyklėmis ir Agentūros vidaus procedūromis.

141. Vietos projektų paraiškų kontrolinio vertinimo procesas susideda iš šių etapų:

141.1. vietos projektų paraiškų, kurioms bus atliekamas kontrolinis vertinimas, atrankos;

141.2. kontrolinio vietos projektų paraiškų vertinimo;

141.3. sprendimo dėl VPS vykdytojos atlikto vietos projektų paraiškų vertinimo tinkamumo priėmimo.

142. Vietos projektų paraiškų, kurioms bus atliekamas kontrolinis vertinimas, atrankos metu:

142.1. vietos projektų paraiškų galutinių vertinimo rezultatų suvestinėje nurodytos vietos projektų paraiškos surikiuojamos pirmumo tvarka – sudaromas vietos projektų paraiškų kontrolinio vertinimo pirmumo sąrašas, reiškiantis, kad kontrolinis vertinimas bus atliekamas pirmiausia tos vietos projekto paraiškos, kuri yra aukščiausioje sąrašo vietoje (nustatydama pirmumo vietą, Agentūra turi vidaus darbo procedūrose nustatyti principus, pagal kuriuos sudaroma pirmumo eilė; principai turi būti nustatomi atsižvelgiant į VPS vertinimo ir įgyvendinimo metu nustatytus rizikos veiksnius ir nustatytas vietos projektų paraiškų vertinimo klaidas). Vietos projektų paraiškų kontrolinio vertinimo pirmumo sąrašas turi būti sudarytas ne vėliau kaip per 5 (penkias) darbo dienas nuo Vietos projektų paraiškų galutinės vertinimo rezultatų suvestinės gavimo Agentūroje dienos;

142.2. Agentūra informuoja VPS vykdytoją apie vietos projektų paraiškų kontrolinio vertinimo pirmumo sąrašo sudarymo faktą, paprašo pateikti konkrečių vietos projektų paraiškų bylų kopijas ir nurodo terminą, per kurį jos turi būti pateiktos (vietos projektų paraiškų vertinimo bylų

popierinės kopijos perduodamos Agentūrai per Agentūros TERPAS pasirašant priėmimo–perdavimo aktą arba nuskenuotos el. versijos siunčiamos per ŽŪMIS (jeigu ŽŪMIS neveikia, siunčiama paštu arba el. pašto adresu dokumentai@nma.lt) arba nurodo datą, kada Agentūros atstovai atvyks į VPS vykdytojos buveinę ir atliks vietos projektų paraiškų kontrolinį vertinimą VPS vykdytojos buveinėje;

142.3. pradinė kontrolinio vertinimo imtis – vietos projektų paraiškų skaičius, esantis aukščiausiose vietos projektų paraiškų kontrolinio vertinimo pirmumo sąrašo vietose, atstovaujantis ne mažiau kaip 5 proc. nustatytų tinkamų finansuoti išlaidų pagal konkretų kvietimą teikti vietos projektus vienos VPS priemonės ar jos veiklos srities lygmeniu (pvz., vietos projektų paraiškų, pateiktų pagal tą pačią VPS priemonę, vertinimo metu nustatyta 100 000 Eur tinkamų finansuoti išlaidų, vadinasi pradinio kontrolinio vertinimo imčiai turi būti atrinkta tiek vietos projektų paraiškų, kad jų bendra nustatytų tinkamų finansuoti išlaidų suma pagal tą pačią VPS priemonę siektų ne mažiau kaip 5 000 Eur);

142.4. galutinė kontrolinio vertinimo imtis:

142.4.1. jeigu pirmojo kontrolinio vertinimo metu nenustatoma vietos projektų paraiškų vertinimo klaidų – vietos projektų, kuriuose nerasta vietos projektų paraiškų vertinimo klaidų, skaičius turi atstovauti ne mažiau kaip 5 proc. konkretaus kvietimo teikti vietos projektų vertinimo metu nustatytų tinkamų finansuoti išlaidų;

142.4.2. jeigu vietos projektų paraiškų vertinimo klaidų nenustatoma tik po antrojo kontrolinio vertinimo – vietos projektų, kuriuose nerasta vietos projektų vertinimo klaidų, skaičius turi atstovauti ne mažiau kaip 10 proc. konkretaus kvietimo teikti vietos projektų vertinimo metu nustatytų tinkamų finansuoti išlaidų;

142.4.3. jeigu vietos projektų paraiškų vertinimo klaidų nenustatoma tik po trečiojo ar vėlesnio kontrolinio vertinimo – vietos projektų, kuriuose nerasta vietos projektų vertinimo klaidų, skaičius turi atstovauti ne mažiau kaip 20 proc. konkretaus kvietimo teikti vietos projektų vertinimo metu nustatytų tinkamų finansuoti išlaidų.

143. Kontrolinio vietos projektų paraiškų vertinimo metu Agentūra patikrina, ar VPS vykdytoja tinkamai įvertino vietos projektą pagal visas vietos projektų finansavimo sąlygas (atrankos kriterijus, tinkamumo finansuoti sąlygas, įsipareigojimus), nurodytas Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše. Kontrolinis vietos projektų paraiškų vertinimas dokumentuojamas, dokumentai saugomi Agentūros nustatyta tvarka.

144. Kontrolinio vietos projektų paraiškų vertinimo pabaigoje Agentūra priima vieną iš šių sprendimų:

144.1. leisti VPS vykdytojai tęsti vietos projektų atrankos procedūras. Agentūra patvirtina VPS vykdytojai, kad kontrolinio vertinimo metu nenustatyta vietos projektų vertinimo klaidų, ir pasiūlo VPS vykdytojai pradėti vietos projektų tvirtinimo etapą pagal šių Taisyklių VIII skyrių „Vietos projektų tvirtinimas“;

144.2. neleisti VPS vykdytojai tęsti vietos projektų atrankos procedūrų. Agentūra informuoja VPS vykdytoją, kad kontrolinio vietos projektų vertinimo metu nustatyta vietos projektų vertinimo klaidų ir paprašo VPS vykdytojos jas ištaisyti, t. y. Agentūra nurodo, kokios vietos projektų vertinimo klaidos nustatytos, kuris vietos projekto vertinimo etapas turi būti atnaujinimas, kokių taisomųjų veiksnių turi būti imamasi ir kokia turi būti taisomųjų veiksnių imtis (visų ar dalies vietos projektų paraiškų). Jeigu nustatyta vietos projekto paraiškos klaida yra sisteminė (sistemine laikoma ta klaida, kuri dėl savo pobūdžio gali būti aptikta likusioje vietos projektų paraiškų imtyje, kuriai kontrolinis vertinimas nebuvo taikomas), vietos projektų paraiškų vertinimo klaida turi būti taisoma visų vietos projektų paraiškų atžvilgiu (įskaitant tas, kurias VPS vykdytoja įvertino neigiamai). VPS vykdytoja atlieka vietos projektų paraiškų vertinimo taisomuosius veiksmus, parengia vietos projektų paraiškų galutinių vertinimo rezultatų suvestinę pagal šių Taisyklių 135–137 punktus ir iš naujo ją teikia Agentūrai.

145. Agentūra, siekdama tinkamai įgyvendinti Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 62 str. reikalavimus, nustačiusi vietos projektų vertinimo kontrolės ir patikrinimo sistemos trūkumų,

atsižvelgdama į pasitaikančias VPS vykdytojų vietos projektų vertinimo klaidas, įtariamus ar nustatytus pažeidimus ir piktnaudžiavimo atvejus, rizikų vertinimo rezultatus, imasi veiksmų – nustato papildomas arba keičia esamas vietos projektų vertinimo valdymo ir kontrolės priemones (pvz., sustiprina Agentūros teikiamą metodinę pagalbą vietos projektų paraiškų vertinimo metu) ir apie tai informuoja Ministeriją.

VIII SKYRIUS VIETOS PROJEKTŲ TVIRTINIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS. VIETOS PROJEKTŲ ATRANKOS KOMITETO SUDĖTIS, TEISĖS IR PAREIGOS, VEIKLOS PRINCIPAI, SPRENDIMAI

Vietos projektų atrankos komiteto narių sudėtis ir funkcijos

146. Vietos projektus tvirtina vietos projektų atrankos komitetas.

147. Vietos projektų atrankos komitetą sudaro:

147.1. VPS vykdytojos kolegialaus valdymo organo, priimančio sprendimus dėl vietos projektų finansavimo iš paramos VPS įgyvendinti lėšų, nariai. VPS vykdytojos kolegialus valdymo organas sudaromas pagal VPS atrankos taisyklių 12.4 papunktyje (kaimo vietovių VPS vykdytojų atveju), 13.4 papunktyje (dvisektorių VPS vykdytojų atveju) ir 15.3 papunktyje nustatytus reikalavimus;

147.2. nariai-stebėtojai – Agentūros ir Ministerijos atstovai. Agentūros atstovai turi dalyvauti kiekviename vietos projektų atrankos komiteto posėdyje.

148. Vietos projektų atrankos komitetas savo veikloje vadovaujasi VPS vykdytojos įstatais, patvirtinta VPS, VPS atrankos taisyklėmis, VPS administravimo taisyklėmis, šiomis Taisyklėmis, patvirtintais Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašais, kitais teisės aktais ir vietos projektų atrankos komiteto darbo reglamentu (pavyzdinį Vietos projektų atrankos komiteto darbo reglamentą rengia Agentūra).

149. Vietos projektų atrankos komiteto narių funkcijos:

149.1. svarstyti ir tvirtinti Vietos projektų atrankos komiteto darbo reglamentą;

149.2. svarstyti VPS vykdytojos darbuotojų parengtą Vietos projektų paraiškų galutinių vertinimo rezultatų suvestinę ir atskirų vietos projektų paraiškų vertinimo ataskaitas;

149.3. priimti sprendimus dėl vietos projektų finansavimo arba nefinansavimo iš paramos VPS įgyvendinti lėšų.

150. Vietos projektų atrankos komiteto narių-stebėtojų funkcijos:

150.1. stebėti vietos projektų atrankos komiteto posėdžio eigą ir vietos projektų tvirtinimo procesą bei užtikrinti teisės aktų, reglamentuojančių KPP priemonės „LEADER“ įgyvendinimą, laikymąsi;

150.2. pasinaudoti veto teise, jeigu vietos projektų atrankos komiteto posėdžio metu nustatoma teisės aktų, reglamentuojančių KPP priemonės „LEADER“ įgyvendinimą, laikymosi pažeidimų (veto teisės panaudojimas turi būti įtrauktas į protokolą).

151. Vietos projektų atrankos komiteto detalios teisės ir pareigos nustatomos Vietos projektų atrankos komiteto darbo reglamente, kuris turi būti patvirtintas pirmojo vietos projektų atrankos komiteto posėdžio metu.

Vietos projektų atrankos komiteto veiklos principai

152. Vietos projektų atrankos ir tvirtinimo metu komiteto nariai turi laikytis šių vietos projektų atrankos ir tvirtinimo principų:

152.1. nešališkumo – dalyvauti vietos projektų atrankos komiteto posėdžiuose ir balsuoti dėl vietos projektų paraiškų tik tuomet, kai nėra interesų konflikto, užkertančio kelią nešališkai ir

objektyviai atlikti savo pareigas. Vietos projektų atrankos komiteto nariai, nariai-stebėtojai kiekvieno posėdžio metu pasirašo nešališkumo ir konfidencialumo deklaraciją, kuri yra neatsiejama protokolo dalis (Vietos projektų atrankos komiteto nario ir nario-stebėtojo nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijos formą rengia Agentūra). Jeigu vietos projektų atrankos komiteto nariui kyla interesų konfliktas, jis turi pateikti prašymą nušalinti. Prašymo nušalinti pateikimo tvarka ir prašymo nušalinti nepriėmimo sąlygos nustatytos šių Taisyklių 18.1.9.2 papunktyje. Jeigu vietos projektų atrankos komiteto narys nušalinamas, jis negali dalyvauti vietos projektų atrankos komiteto posėdyje;

152.2. sąžiningumo ir lygiateisiškumo – nediskriminuoti atskirų pareiškėjų ar teikti jiems privilegijų;

152.3. skaidrumo ir aiškios atsakomybės – balsuoti dėl vietos projektų paraiškų tvirtinimo arba atmetimo atviro balsavimo būdu;

152.4. konfidencialumo principų – neatskleisti vietos projektų paraiškose, vietos projektų vertinimo ataskaitose, kitoje vietos projektų atrankos komiteto posėdžio medžiagoje pateiktos informacijos tretiesiems asmenims, išskyrus informaciją, kuri yra viešai skelbiama VPS vykdytojos interneto tinklalapyje.

Vietos projektų atrankos komiteto sprendimai

153. Vietos projektų atrankos komiteto sprendimai dėl paramos vietos projektams įgyvendinti skyrimo yra galutiniai.

154. Vietos projektų atrankos komiteto galimi sprendimai:

154.1. skirti paramą vietos projektui įgyvendinti;

154.2. neskirti paramos vietos projektui įgyvendinti;

154.3. grąžinti vietos projekto paraišką vertinti iš naujo (turi būti nurodomas vietos projekto vertinimo etapas į kurį yra grąžinamas vietos projektas). Turi būti nurodyti argumentai, kodėl vietos projektų atrankos komiteto nariams kyla klausimų dėl VPS vykdytojos darbuotojų atlikto vietos projektų paraiškos vertinimo rezultato. Jeigu vietos projektų atrankos komitetas vietos projekto paraiškas svarsto ir tvirtina posėdyje, argumentai turi būti nurodyti posėdžio protokole. Jeigu vietos projektų paraiškų tvirtinimas vyksta rašytinio proceso būdu, argumentai turi būti išdėstyti vietos projektų atrankos komiteto narių balsavimo dėl vietos projektų paraiškų anketoje (argumentus nurodo kiekvienas šį sprendimą siūlantis vietos projektų atrankos komiteto narys).

155. Vietos projektų atrankos komiteto sprendimų teisinės pasekmės:

155.1. jeigu vietos projektų atrankos komiteto sprendimu nusprendžiama skirti paramą vietos projektui įgyvendinti, jis perduodamas į kitą vietos projekto paraiškos administravimo etapą – sudaroma vietos projekto vykdymo sutartis pagal šių Taisyklių 174–179 punktus;

155.2. jeigu vietos projektų atrankos komiteto sprendimu nusprendžiama neskirti paramos vietos projektui įgyvendinti, vietos projekto paraiškos administravimas laikomas baigtu. Turi būti nurodoma priežastis, kodėl vietos projektų atrankos komitetas nusprendė neskirti paramos vietos projektui įgyvendinti. Galimos priežastys, kodėl neskiriama parama vietos projektui įgyvendinti, nurodytos šių Taisyklių 136.2.1–136.2.6 papunkčiuose (taikomas analogijos principas);

155.3. jeigu vietos projektų atrankos komiteto sprendimu nusprendžiama tinkamą vietos projekto paraišką įrašyti į rezervinių vietos projektų sąrašą, vietos projekto paraiška įrašoma į rezervinių vietos projektų paraiškų sąrašą;

155.4. jeigu vietos projektų atrankos komiteto sprendimu nusprendžiama grąžinti vietos projekto paraišką vertinti iš naujo ir:

155.4.1. toks grąžinimas neturi įtakos kitų to paties kvietimo teikti vietos projektus vietos projektų paraiškų vertinimo rezultatams (pvz., konkretaus kvietimo biudžeto lėšų užteko visoms to paties kvietimo metu pateiktoms vietos projektų paraiškoms), kitų to paties kvietimo teikti vietos projektus vietos projektų paraiškų administravimas tęsiamas toliau, o iš naujo įvertinta vietos projekto paraiška teikiama vietos projektų atrankos komiteto nariams tvirtinti iš naujo;

155.4.2. toks grąžinimas gali turėti įtakos kitų to paties kvietimo teikti vietos projektus vietos projektų paraiškų vertinimo rezultatams (pvz., konkretaus kvietimo teikti vietos projektų paraiškas biudžeto (pagal atskirą VPS priemonę ar jos veiklos sritį) neužteko visoms to paties kvietimo metu pateiktoms vietos projektų paraiškoms; vietos projektų atrankos komitetas abejoja dėl vietos projektų pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo metu suteiktų balų pagrįstumo), kitų to paties kvietimo teikti vietos projektus vietos projektų paraiškų administravimas sustabdomas, vietos projektų atrankos komiteto sprendimas dėl visų kitų vietos projektų paraiškų finansavimo atidedamas, iki bus įvertinta (-os) vietos projekto paraiška (-os) iš naujo ir visos to paties kvietimo teikti vietos projektus vietos projekto paraiškos teikiamos vietos projektų atrankos komitetui tvirtinti iš naujo.

ANTRASIS SKIRSNIS. VIETOS PROJEKTŲ ATRANKOS KOMITETO DARBO ORGANIZAVIMAS

156. Vietos projektų atrankos komiteto darbo formos yra dvi:

156.1. vietos projektų paraiškų svarstymas ir tvirtinimas posėdžiuose;

156.2. vietos projektų paraiškų tvirtinimas rašytinio proceso būdu.

Vietos projektų paraiškų svarstymas ir tvirtinimas posėdžiuose

157. Vietos projektų paraiškos turi būti svarstomos ir tvirtinamos posėdžiuose, jeigu kvietime teikti vietos projektus numatyta didžiausia paramos suma vietos projektui yra didesnė už 10 000 (dešimt tūkstančių) Eur.

158. Vietos projektų atrankos komiteto posėdžius šaukia ir jiems pirmininkauja VPS vykdytojos kolegialaus valdymo organo pirmininkas arba kitas asmuo, nurodytas VPS vykdytojos įstatuose (toliau – Vietos projektų atrankos komiteto pirmininkas). Vietos projektų atrankos komiteto pirmininko pavaduotojui (jeigu toks paskirtas pagal Vietos projektų atrankos komiteto darbo reglamentą) gali būti suteikta teisė pirmininkauti vietos projektų atrankos komiteto posėdžiui, jeigu posėdžio dieną jame dalyvauti negali vietos projektų atrankos komiteto pirmininkas.

159. Į vietos projektų atrankos komiteto posėdžius turi būti kviečiami vietos projektų atrankos komiteto nariai ir nariai-stebėtojai. Į vietos projektų atrankos komiteto posėdžius gali būti kviečiami pareiškėjai (jie gali dalyvauti tik toje posėdžio dalyje, kurioje svarstoma jų vietos projektų paraiška).

160. Kvietimas dalyvauti vietos projektų atrankos komiteto posėdyje ir vietos projektų atrankos komiteto posėdžio medžiaga (vietos projektų paraiškų galutinių vertinimo rezultatų suvestinė ir atskirų vietos projektų paraiškų vertinimo ataskaitos) turi būti išsiųsti vietos projektų atrankos komiteto nariams (paštu) ir nariams-stebėtojams (Agentūrai paštu arba el. pašto adresu dokumentai@nma.lt); Ministerijai – paštu arba el. pašto adresu zum@zum.lt) ne vėliau kaip 5 (penkios) darbo dienos iki vietos projekto atrankos komiteto posėdžio dienos.

161. Vietos projektų atrankos komiteto posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip 2/3 vietos projektų atrankos komiteto narių ir nario-stebėtojo – Agentūros – atstovas.

162. Vietos projektų atrankos komiteto posėdžio procesas:

162.1. posėdžio pradžioje vietos projektų atrankos komiteto pirmininkas turi įsitikinti, kad dalyvaujančių vietos projektų atrankos komiteto narių užtenka kvorumui, nurodytam šių Taisyklių 161 punkte, pasiekti (rezultatai turi būti protokoluojami);

162.2. posėdžio pradžioje vietos projektų atrankos komiteto pirmininkas turi paklausti posėdžio dalyvių dėl jų nešališkumo, galimo privačių ir viešų interesų konflikto (klausias ir atsakymai turi būti protokoluojami);

162.3. visi posėdyje dalyvaujantys vietos projektų atrankos komiteto nariai ir nariai-stebėtojai pasirašo Vietos projektų atrankos komiteto nario ir nario-stebėtojo nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijas (pasirašomos kiekvieno posėdžio metu);

162.4. vietos projektų atrankos komiteto nariai svarsto vietos projektų paraiškų vertinimo rezultatų suvestinę ir atskirų vietos projektų paraiškų vertinimo ataskaitas, taip pat kitą posėdžio medžiagą (svarstymo eiga turi būti protokoluojuama);

162.5. vietos projektų atrankos komiteto nariai balsuoja dėl vietos projektų tvirtinimo arba netvirtinimo, arba kito sprendimo, nurodyto šių Taisyklių 136 punkte. Balso teisę turi tik vietos projektų atrankos komiteto nariai. Balsavimo metu kiekvienas vietos projektų atrankos komiteto narys turi po vieną balsą. Turi būti balsuojama atvirai, „už“ arba „prieš“ VPS vykdytojos darbuotojų, atsakingų už VPS administravimą, siūlomą sprendimą dėl vietos projekto finansavimo. Jeigu vietos projektų atrankos komiteto narys susilaiko arba atsisako balsuoti, laikoma, kad jis balsuoja „prieš“ (balsavimo rezultatai turi būti protokoluojami).

163. Vietos projektų atrankos komiteto posėdžio protokolas susideda iš:

163.1. nutariamosios dalies, kurioje nurodoma informacija apie visas posėdyje svarstytas vietos projektų paraiškas: pareiškėjų pavadinimai, vardai ir pavardės; vietos projektų pavadinimai, vietos projektų paraiškų registracijos kodai, prašytos paramos vietos projektams įgyvendinti sumos, skirtos vietos projektams įgyvendinti sumos ir vietos projektų atrankos komiteto sprendimai (galimų sprendimų rūšys nurodytos šių Taisyklių 136 papunktyje). Vietos projektų atrankos komiteto posėdžio protokolo nutariamąją dalį turi pasirašyti visi posėdyje dalyvavę vietos projektų atrankos komiteto nariai po to, kai jo tekstas suderinamas su vietos projektų atrankos komiteto nariais ir nariais-stebėtojais;

163.2. dėstomosios dalies, kurioje aprašoma vietos projektų atrankos komiteto posėdžio eiga. Vietos projektų atrankos komiteto posėdžio protokolo dėstomąją dalį pasirašo vietos projektų atrankos komiteto pirmininkas ir posėdžio sekretorius po to, kai jo tekstas suderinamas su vietos projektų atrankos komiteto nariais ir nariais-stebėtojais.

164. Protokolo projektas (nutariamoji ir dėstomoji dalys) turi būti parengtas ne vėliau kaip per 5 (penkias) darbo dienas nuo vietos projektų atrankos komiteto posėdžio dienos ir pateiktas posėdyje dalyvavusiems vietos projektų atrankos komiteto nariams ir nariams-stebėtojams derinti. Jeigu vietos projektų atrankos komiteto nariai arba nariai-stebėtojai gavę protokolą per 5 (penkias) darbo dienas pateikia pastabų dėl protokolo projekto, protokolo projektas pataisomas pagal vietos projektų atrankos komiteto narių pastabas ir teikiamas pasirašyti atsakingiems asmenims, nurodytiems šių Taisyklių 163 punkte. Jeigu vietos projektų atrankos komiteto nariai ir (arba) nariai-stebėtojai pastabų dėl protokolo projekto per 5 (penkias) darbo dienas nepateikia, laikoma, kad pastabų dėl protokolo projekto vietos projektų atrankos komiteto nariai ir (arba) nariai-stebėtojai neturi, protokolo projektas teikiamas pasirašyti atsakingiems asmenims, nurodytiems šių Taisyklių 163 punkte. Jeigu vietos projektų atrankos komiteto posėdžio metu nario-stebėtojo – Agentūros atstovas panaudojo veto teisę, veto teisės panaudojimo patvirtinimą Agentūra pateikia VPS vykdytojai raštu per 5 (penkias) darbo dienas nuo protokolo projekto pateikimo derinti dienos. Agentūros veto teisės panaudojimas reiškia, kad visi vietos projektų atrankos komiteto sprendimai, kuriems nepritaria Agentūra, yra negaliojantys. VPS vykdytoja turi teisę skusti Agentūros veto teisės panaudojimą šių Taisyklių XII skyriaus „Skundų nagrinėjimas“ nustatyta tvarka.

165. Vietos projektų atrankos komiteto posėdžio protokolu įforminamas galutinis VPS vykdytojos sprendimas dėl vietos projektų finansavimo iš paramos VPS įgyvendinti lėšų.

166. Vietos projektų atrankos komiteto posėdžio protokolo nutariamoji dalis turi būti viešinama – per 5 (penkias) darbo dienas nuo vietos projektų atrankos komiteto posėdžio protokolo pasirašymo turi būti:

166.1. paskelbta VPS vykdytojos interneto tinklalapyje;

166.2. pateikta Agentūrai. Agentūrai taip pat turi būti siunčiama nuskenuota protokolo dėstomoji dalis. Siunčiami dokumentai turi būti nuskenuoti su visais parašais.

Vietos projektų tvirtinimas taikant rašytinę procedūrą

167. Vietos projektų paraiškos gali būti tvirtinamos taikant rašytinę procedūrą, jeigu buvo kviečiama teikti mažus vietas projektus (mažo vietas projekto sąvoka pateikiama šių Taisyklių 6.13 papunktyje) (vertinama pagal kvietimo teikti vietas projektus skelbimą).

168. Vietos projektų tvirtinimo taikant rašytinę procedūrą dalyviai: VPS vykdytojos darbuotojai, vietas projektų atrankos komiteto nariai, vietas projektų komiteto narys-stebėtojas – Agentūra.

169. Tinkami susirašinėjimo būdai tvirtinant vietas projektus rašytinės procedūros būdu:

169.1. informacijos siuntimas paštu registruotu laišku (visi siunčiami dokumentai turi būti pasirašyti atsakingo asmens), išskyrus informacijos siuntimą vietas projektų atrankos komiteto nariui-stebėtojui – Agentūrai;

169.2. informacijos siuntimas el. paštu, jeigu Vietos projektų atrankos komiteto darbo reglamente šis būdas nurodytas kaip tinkamas (visi siunčiami dokumentai turi būti pasirašyti atsakingo asmens ir nuskenuoti), išskyrus informacijos siuntimą vietas projektų komiteto nariui-stebėtojui – Agentūrai. Tinkami susirašinėjimo el. paštu adresai turi būti nurodyti vietas projektų atrankos komiteto posėdžio protokole;

169.3. informacija vietas projektų atrankos komiteto nariui-stebėtojui – Agentūrai siunčiama paštu arba el. pašto adresu dokumentai@nma.lt.

170. Vietos projektų tvirtinimo taikant rašytinę procedūrą procesas:

170.1. VPS vykdytojos darbuotojai siunčia tinkamu susirašinėjimo būdu, nurodytu šių Taisyklių 169 punkte, vietas projektų atrankos komiteto nariams ir nariui-stebėtojui – Agentūrai (dokumentai turi būti siunčiami su lydraščiu, kuriame turi būti nurodytas 5 (penkių) darbo dienų terminas, per kurį vietas projektų atrankos komiteto narys turi pateikti savo balsavimo rezultatus):

170.1.1. pasirašytą ir nuskenuotą vietas projektų paraiškų galutinių vertinimo rezultatų suvestinę, įskaitant kiekvienos gautos vietas projekto paraiškos galutinį vertinimo rezultatą (galimi galutinio vertinimo rezultatai nurodomi šių Taisyklių 136 punkte) ir atskirų vietas projektų paraiškų vertinimo ataskaitas;

170.1.2. vietas projektų atrankos komiteto narių balsavimo dėl vietas projektų paraiškų anketą, kurioje nurodomi galimi vietas projektų atrankos komiteto sprendimai, nurodyti šių Taisyklių 136 punkte (pavyzdinę Vietos projektų atrankos komiteto narių balsavimo raštu dėl vietas projektų paraiškų anketos formą rengia Agentūra);

170.2. vietas projektų atrankos komiteto nariai per 5 (penkias) darbo dienas įvertina VPS vykdytojos darbuotojų atsiųstą vietas projektų vertinimo medžiagą, užpildo vietas projektų atrankos komiteto narių balsavimo dėl vietas projektų paraiškų anketą ir savo balsavimo rezultatus išsiunčia tuo pačiu tinkamu susirašinėjimo būdu (registruotu laišku arba el. paštu), kuriuo gavo informaciją, arba asmeniškai įteikia juos VPS vykdytojos darbuotojams VPS vykdytojos buveinės adresu. VPS atrankos komiteto narys turi aiškiai pažymėti atsakymą dėl kiekvienos vietas projekto paraiškos. Tuo atveju, jeigu atsakymas nepažymėtas arba pažymėtas neaiškiai, arba pažymėti keli siūlomi atsakymų variantai, laikoma, kad vietas projektų atrankos komiteto narys siūlo neskirti paramos vietas projektui įgyvendinti. Vietos projektų atrankos komiteto narių balsavimo dėl vietas projektų paraiškų anketa turi būti pasirašyta balsavusiojo vietas projektų atrankos komiteto nario (turi būti nurodytas vardas, pavardė, atstovaujama organizacija (jeigu taikoma) ir parašas);

170.3. vietas projektų atrankos komiteto narys-stebėtojas – Agentūra per 5 (penkias) darbo dienas įvertina VPS vykdytojos darbuotojų atsiųstą vietas projektų vertinimo medžiagą, nustato, ar joje pateikta informacija neprieštarauja Agentūrai anksčiau siūstai informacijai ir pateikia VPS vykdytojai vieną iš alternatyvių sprendimų:

170.3.1. patvirtinimą, kad Agentūra neturi pastabų dėl pateiktos vietas projektų vertinimo medžiagos, skirtos vietas projektams tvirtinti taikant rašytinę procedūrą;

170.3.2. informaciją, kad Agentūra naudojasi veto teise, jeigu vietas projektų tvirtinimo taikant rašytinę procedūrą metu nustatoma esminių pažeidimų (pvz., vietas projektų atrankos komitetui pateikta informacija neapima visų kvietimo teikti vietas projektus metu gautų vietas

projektų paraiškų, skiriasi Agentūrai anksčiau pateikti vietos projektų vertinimo rezultatai nuo teikiamų vietos projektų atrankos komiteto nariams).

171. Jeigu Agentūra vietos projektų tvirtinimo taikant rašytinę procedūrą metu pasinaudoja veto teise, ji išsiunčia pranešimą VPS vykdytojai, kuriame turi būti nurodyta bent:

171.1. įpareigojimas VPS vykdytojai sustabdyti vietos projektų tvirtinimą taikant rašytinę procedūrą dėl įtariamų pažeidimų;

171.2. informavimas, kad VPS vykdytojai nesustabdžius vietos projektų tvirtinimo dėl įtariamo pažeidimo, visi vietos projektų atrankos komiteto sprendimai bus laikomi negaliojančiais;

171.3. pasiūlymas VPS vykdytojai per 5 (penkias) darbo dienas pateikti dokumentus, kuriais įrodoma, kad Agentūros įtariamo pažeidimo nėra;

171.4. informavimas, kad VPS vykdytoja turi teisę skusti Agentūros veto teisės panaudojimą šių Taisyklių XII skyriaus „Skundų nagrinėjimas“ nustatyta tvarka;

171.5. informacija apie veiksmus, kurių VPS vykdytoja turi imtis, kad vietos projektų tvirtinimo procesas galėtų būti atnaujintas.

172. VPS vykdytojos darbuotojo, atsakingo už VPS įgyvendinimą (VPS vadovo), sprendimu (pvz., įsakymu) įforminamas galutinis VPS vykdytojos sprendimas dėl vietos projektų finansavimo iš paramos VPS įgyvendinti lėšų. Galutiniame VPS vykdytojos sprendime dėl vietos projektų patvirtinimo taikant rašytinę procedūrą turi būti nurodoma bent ši informacija:

172.1. vietos projektų tvirtinimo taikant rašytinę procedūrą pradžios ir pabaigos data;

172.2. taikytas susirašinėjimo būdas;

172.3. adresatų (vardas, pavardė, atstovaujama organizacija), kuriems buvo siųsti vietos projektų tvirtinimo dokumentai, sąrašas;

172.4. VPS vykdytojos valdymo organo narių balsavimo rezultatai kiekvieno vietos projekto atžvilgiu (nurodoma kiek vietos projektų atrankos komiteto narių ir už kokius siūlomus sprendimus balsavo; taip pat pažymima, ar buvo nustatyta netinkamo balsavimo atvejų);

172.5. informacija, ar balsavimas dėl vietos projektų paraiškų patvirtinimo taikant rašytinę informaciją yra laikomas tinkamu ir įvykusi. Laikoma, kad balsavimas yra tinkamas ir įvykęs, jeigu jame dalyvavo ne mažiau kaip 2/3 vietos projektų atrankos komiteto narių, taip pat yra gautas vietos projektų atrankos komiteto nario-stebėtojo – Agentūros patvirtinimas, kad Agentūra neturi pastabų dėl vietos projektų tvirtinimo taikant rašytinę procedūrą. Dalyvavusiais balsuojant laikomi tie vietos projektų atrankos komiteto nariai, kurie faktiškai balsavo ir pateikė VPS vykdytojai užpildytą vietos projektų atrankos komiteto narių balsavimo dėl vietos projektų paraiškų anketą;

172.6. galutinio sprendimo formuluotė kiekvieno vietos projekto atžvilgiu (galimi sprendimai nurodyti šių Taisyklių 136 punkte).

173. Vietos projekto atrankos komiteto sprendimas turi būti viešinamas – per 5 (penkias) darbo dienas nuo VPS vykdytojos darbuotojo, atsakingo už VPS įgyvendinimą (VPS vadovo), sprendimo (kuriuo įforminamas vietos projektų atrankos komiteto sprendimas) priėmimo ir užregistravimo dienos turi būti:

173.1. paskelbtas VPS vykdytojos interneto tinklalapyje;

173.2. pateikta Agentūrai. Turi būti siunčiamas nuskenuotas dokumentas su parašu.

IX SKYRIUS VIETOS PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS. VIETOS PROJEKTO VYKDYMO SUTARTIES SUDARYMAS IR KEITIMAS

Vietos projekto vykdymo sutarties sudarymas

174. Vietos projekto vykdymo sutartis – vietos projekto finansavimo sąlygas nustatantis dokumentas, sudaromas tarp dviejų šalių: VPS vykdytojos ir vietos projekto vykdytojo. Vietos projekto vykdymo sutarties formą rengia Agentūra.

175. Vietos projekto vykdymo sutarties sudarymą inicijuoja VPS vykdytoja po to, kai priimamas galutinis sprendimas skirti paramą vietos projektui įgyvendinti, t. y.:

175.1. VPS vykdytoja informuoja pareiškėją, kad VPS vykdytoja priėmė sprendimą skirti paramą vietos projektui įgyvendinti;

175.2. paprašo pareiškėjo iki vietos projekto vykdymo sutarties pasirašymo nurodyti atskirą banko sąskaitą paramos vietos projektui įgyvendinti lėšoms.

176. Vietos projekto vykdymo sutarties sudarymo metu pareiškėjas tampa vietos projekto vykdytoju.

177. Pirminė vietos projekto paraiška ir galutinė vietos projekto paraiška – neatsiejamoms vietos projekto vykdymo sutarties dalys.

178. Vietos projekto vykdymo sutartyje nurodomos bent šios vietos projekto finansavimo sąlygos:

178.1. paramos vietos projektui įgyvendinti suma (Eur) ir finansavimo šaltiniai (galimi variantai: EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos; EJŖŽF ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos; EŽŪFKP, EJŖŽF ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos). Paramos vietos projektui įgyvendinti suma nurodoma kaip didžiausia galima paramos suma, kuri bus išmokėta vietos projekto vykdytojui ir nesusigražinta iš jo, jeigu jis iki vietos projekto kontrolės pabaigos išlaikys atitiktį visoms tinkamumo sąlygoms ir atrankos kriterijams, vykdys visus prisiimtus įsipareigojimus, nurodytus patvirtintame vietos projektų finansavimo sąlygų apraše, vietos projekto paraiškoje ir vietos projekto vykdymo sutartyje;

178.2. investicijų vykdymo vieta ir iš ES paramos lėšų įsigytų prekių saugojimo vieta vietos projekto įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpiu (tikslus adresas);

178.3. vietos projekto įgyvendinimo terminas (pradžios ir pabaigos datos);

178.4. mokėjimo prašymų pateikimo grafikas (planuojamos tikslios datos);

178.5. vietos projektų išlaidų apmokėjimo būdai (išlaidų kompensavimo su avanso mokėjimu, kai avansas nėra EK tinkamas deklaruoti išlaidos; išlaidų kompensavimo; sąskaitų apmokėjimo);

178.6. vietos projekto vykdytojo įsipareigojimas vietos projekto įgyvendinimo metu ir jo kontrolės laikotarpiu jokių būdu neperleisti, neįkeisti ilgalaikio turto ar kitokiu būdu nesuvaržyti daiktinių teisių į ilgalaikį turtą, kuris įsigytas iš paramos vietos projektui įgyvendinti lėšų;

178.7. vietos projekto vykdytojo įsipareigojimas vietos projekto įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpiais drausti ilgalaikį turtą, įsigytą iš paramos vietos projektui įgyvendinti lėšų, didžiausiu ilgalaikio turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikų;

178.8. vietos projekto vykdytojo įsipareigojimas kontrolės laikotarpiu teikti užbaigto vietos projekto metines įgyvendinimo ataskaitas pagal KPP administravimo taisyklių 170.2–170.3 papunkčius (taikoma, kai vietos projektui taikomas kontrolės laikotarpis);

178.9. informacija apie nekilnojamojo turto nuosavybės teisės perleidimo fakto įregistravimą VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registre (taikoma, kai prie vietos projekto prisidedama įnašu natūra – nekilnojamoju turtu perleidžiant nuosavybės teisę).

179. Ne vėliau kaip per 5 (penkis) darbo dienas nuo vietos projektų vykdymo sutarties sudarymo, sudarytą vietos projektų vykdymo sutartį VPS vykdytoja pateikia Agentūrai.

Vietos projekto vykdymo sutarties keitimas

180. Vietos projekto vykdymo sutartis gali būti keičiama, kai būtina pratęsti vietos projekto įgyvendinimo terminą, mokėjimo prašymų pateikimo grafiką ar kitas vietos projekto įgyvendinimo sąlygas, nesusijusias su vietos projekto idėja, tikslais, tinkamomis finansuoti išlaidomis (jų keitimu ar didinimu), tinkamumo sąlygomis, atrankos kriterijais ir įsipareigojimais, nustatytais patvirtintame vietos projektų finansavimo sąlygų apraše.

181. Vietos projekto vykdymo sutarties ir jos priedų – pirminės vietos projekto paraiškos, galutinės vietos projekto paraiškos – keitimai, susiję su vietos projekto idėja, tikslais, tinkamų finansuoti išlaidų keitimu ir (arba) dydžio didinimu pagal atskiras išlaidų eilutes, tinkamumo sąlygomis, atrankos kriterijais ir įsipareigojimais, nustatytais patvirtintame vietos projektų finansavimo sąlygų apraše, nėra leidžiami.

182. Vietos projekto vykdytojas turi informuoti VPS vykdytoją apie visus numatomus pakeitimus, susijusius su vietos projekto įgyvendinimu, ir teikti motyvuotą prašymą pakeisti vietos projekto vykdymo sutartį.

183. Sprendimą dėl vietos projekto vykdymo sutarties keitimo priima VPS vykdytoja, vadovaudamasi šio Taisyklių skirsnio nuostatomis ir vietos projekto vykdytojo prašyme nurodytomis aplinkybėmis.

184. Galimos VPS vykdytojos sprendimų rūšys dėl vietos projekto vykdytojo parašymo pakeisti vietos projekto vykdymo sutartį: patenkinti, patenkinti iš dalies, atmesti.

185. Priimdama sprendimą dėl vietos projekto vykdymo sutarties keitimo VPS vykdytoja turi įvertinti, ar vietos projekto vykdymo sutarties keitimas yra būtinas (t. y. nustatyti faktą, kad vietos projekto idėja ir tikslai nebus įgyvendinti be vietos projekto vykdymo sutarties pakeitimo), ar vietos projekto vykdymo sutarties keitimo poreikis atsirado ne dėl vietos projekto vykdytojo kaltės (t. y. ar vietos projekto vykdymo sutarties keitimo poreikis atsirado dėl aplinkybių, nepriklausančių nuo vietos projekto vykdytojo veikimo arba neveikimo).

186. Jeigu VPS vykdytoja priima sprendimą keisti vietos projekto vykdymo sutartį, pasirašomas vietos projekto vykdymo sutarties keitimas, kuris tampa neatsiejama vietos projekto vykdymo sutarties dalimi.

187. Ne vėliau kaip per 5 (penkis) darbo dienas nuo vietos projektų vykdymo sutarties pakeitimo sudarymo, pasirašytą vietos projektų vykdymo sutarties keitimą VPS vykdytoja pateikia Agentūrai.

188. Jeigu VPS vykdytoja priima sprendimą nekeisti vietos projekto vykdymo sutarties, vietos projektas turi būti įgyvendinamas pagal galiojančias vietos projekto vykdymo sutarties nuostatas. Jeigu vietos projekto įgyvendinimas pagal galiojančias vietos projekto vykdymo sutarties nuostatas nėra įmanomas, VPS vykdytoja per 5 (penkis) darbo dienas nuo fakto sužinojimo informuoja apie tai Agentūrą, kuri sustabdo vietos projekto vykdytojo mokėjimo prašymų administravimą ir pagal šių Taisyklių XI skyrių „Pažeidimai ir sankcijos“ inicijuoja vietos projekto vykdymo sutarties pažeidimo tyrimą.

ANTRASIS SKIRSNIS. VIETOS PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ ATLIEKAMŲ PIRKIMŲ PROCEDŪROS

Asmenų, kuriems taikomas Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, vykdomi viešieji pirkimai

189. Vietos projektų vykdytojais, kurie yra perkančiosios organizacijos pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą (toliau – Viešųjų pirkimų įstatymas), vietos projekto paraiškoje numatytų prekių, paslaugų ir darbų pirkimą vykdo vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu.

190. Vietos projektų vykdytojais Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nustatytais atvejais, sąlygomis ir tvarka viešuosius pirkimus turi atlikti elektroniniu būdu, naudodamiesi CVP IS (internetu tinklalapis www.eviesiejipirkimai.lt) arba centrinės perkančiosios organizacijos CPO (internetu tinklalapis www.cpo.lt) elektroninėmis priemonėmis. Vietos projektų vykdytojais Agentūrai turi sudaryti galimybę CVP IS prisijungti prie pirkimo informacijos stebėtojo teisėmis.

191. Viešųjų pirkimų tinkamumo vertinimas atliekamas dviem būdais:

191.1. išankstinis planuojamų viešųjų pirkimų dokumentų vertinimas. Išankstinio viešųjų pirkimų vertinimo tikslas – galimų pažeidimų ir klaidų parengtuose viešojo pirkimo dokumentuose

prevencija. Šį vertinimą atlieka VPS vykdytojos darbuotojai iki vietos projekto paraiškoje nurodytų pirkimų vykdymo pradžios. Išankstinis viešųjų pirkimų vertinimas turi būti atliekamas (išskyrus pirkimus, atliekamus naudojantis CPO elektroninėmis priemonėmis – jiems išankstinis pirkimų vertinimas netaikomas), kai vietos projekto vykdytojas numato organizuoti viešuosius pirkimus, kurių numatoma vertė viršija 3 000 (tris tūkstančius) Eur (be PVM), tokiu atveju vietos projekto vykdytojas turi iki viešųjų pirkimų pradžios pateikti VPS vykdytojui ir suderinti su ja šią informaciją:

191.1.1. pasirinktą viešojo pirkimo procedūrą ir motyvus dėl tokios procedūros pasirinkimo;

191.1.2. viešojo pirkimo skelbimo turinį (kai taikoma), pirkimo dokumentus ir sutarties projektą (kai tokia sutartis bus sudaroma);

191.2. įvykdytų viešųjų pirkimų vertinimas. Įvykdytų viešųjų pirkimų vertinimo tikslas – nustatyti, ar vietos projekte numatytų prekių, paslaugų ir darbų įsigijimas atliktas nepažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymo. Įvykdytų viešųjų pirkimų tinkamumo vertinimą atlieka Agentūra vietos projektų vykdytojų mokėjimo prašymų tinkamumo vertinimo metu.

Asmenų, kuriems netaikomas Viešųjų pirkimų įstatymas, vykdomi pirkimai

192. Vietos projektų vykdytojais, kurių vietos projektai finansuojami iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, ir kurie nėra perkančiosios organizacijos pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą (nurodomos alternatyvos):

192.1. vietos projekto paraiškoje numatytas prekes, paslaugas ir darbus įsigyja neviršydami Ministerijos, Agentūros ar kitų ESIF administruojančių institucijų patvirtintų fiksuotųjų arba didžiausiųjų tokių pat prekių ir (arba) paslaugų vienetų įkainių, taikomų panašaus pobūdžio projektams ir paramos gavėjams (jeigu viršija, tinkamomis finansuoti išlaidomis pripažįstama išlaidų dalis, lygi nustatytam įkainiui) (taikoma, kai tokie įkainiai yra);

192.2. vietos projekto paraiškoje numatytų prekių, paslaugų ir darbų pirkimą vykdo vadovaudamiesi Projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. 3D-924 „Dėl Projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – EŽŪFKP pirkimų taisyklės). Išankstinį planuojamų pirkimų dokumentų vertinimą atlieka VPS vykdytoja iki pirkimų vykdymo pradžios; įvykdytų pirkimų tinkamumo vertinimą atlieka Agentūra vietos projektų vykdytojų mokėjimo prašymų tinkamumo vertinimo metu.

193. Vietos projektų vykdytojais, kurių vietos projektai finansuojami iš EJŖŽF ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, ir kurie nėra perkančiosios organizacijos pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą (nurodomos alternatyvos):

193.1. vietos projekto paraiškoje numatytas prekes, paslaugas ir darbus įsigyja neviršydami Ministerijos, Agentūros ar kitų ESIF administruojančių institucijų patvirtintų fiksuotųjų arba didžiausiųjų tokių pat prekių ir (arba) paslaugų vienetų įkainių, taikomų panašaus pobūdžio projektams ir paramos gavėjams (jeigu viršija, tinkamomis finansuoti išlaidomis pripažįstama išlaidų dalis, lygi nustatytam įkainiui) (taikoma, kai tokie įkainiai yra);

193.2. vietos projekto paraiškoje numatytų prekių, paslaugų ir darbų pirkimą vykdo vadovaudamiesi Projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo pagal Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. 3D-799 „Dėl Projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo pagal Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – EJŖŽF pirkimų taisyklės). Išankstinį planuojamų pirkimų

dokumentų vertinimą atlieka VPS vykdytoja iki pirkimų vykdymo pradžios; įvykdytų pirkimų tinkamumo vertinimą atlieka Agentūra vietos projektų vykdytojų mokėjimo prašymų tinkamumo vertinimo metu.

194. Dvisektorijų vietos projektų vykdytojai, kurių vietos projektai finansuojami iš EŽŪFKP, EJŖŽF ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, ir kurie nėra perkančiosios organizacijos pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą, vietos projekto paraiškoje numatytų prekių, paslaugų ir darbų pirkimą vykdo vadovaudamiesi vietos projekto paraiškoje nurodytu vietos projekto išlaidų sąrašu pagal ES fondus (EŽŪFKP arba EJŖŽF) – vykdydami atskirų prekių, paslaugų ir darbų pirkimą atitinkamai vadovaujasi Ministerijos, Agentūros ar kitų ESIF administruojančių institucijų patvirtintais fiksuotaisiais arba didžiausiais tokių pat prekių ir (arba) paslaugų vienetų įkainiais, taikomais panašaus pobūdžio projektams ir paramos gavėjams (taikoma, kai toks įkainis yra) arba atitinkamai EŽŪFKP pirkimo taisyklėmis arba EJŖŽF pirkimo taisyklėmis.

TREČIASIS SKIRSNIS. VIETOS PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ MOKĖJIMO PRAŠYMAI

Vietos projektų vykdytojų mokėjimo prašymų rengimas, teikimas ir pirminis vertinimas

195. Mokėjimų prašymus rengia vietos projektų vykdytojai.

196. VPS vykdytoja konsultuoja vietos projektų vykdytojus mokėjimo prašymų rengimo klausimais.

197. Mokėjimo prašymo forma patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. 3D-151 „Dėl mokėjimo prašymo pavyzdinės formos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones patvirtinimo“. Mokėjimo prašymo forma taip pat skelbiama Agentūros tinklalapyje www.nma.lt.

198. Mokėjimo prašymų rūšys pagal mokėjimų tipus: avanso mokėjimo prašymas, tarpinis mokėjimo prašymas, galutinis mokėjimo prašymas.

199. Avanso mokėjimo prašymą gali teikti tik tie vietos projektų vykdytojai, kuriems vietos projektų išlaidos apmokamos taikant išlaidų kompensavimo su avanso mokėjimu būdą, kai avansas nėra EK tinkamas finansuoti išlaidos. Vietos projekto išlaidų apmokėjimo būdas nurodomas vietos projekto vykdymo sutartyje.

200. Mokėjimo prašymus vietos projektų vykdytojai teikia VPS vykdytojai vadovaudamiesi vietos projekto vykdymo sutartyje nurodytu mokėjimo prašymų pateikimo grafiku.

201. VPS vykdytoja, gavusi mokėjimo prašymą, atlieka pirminį jo vertinimą, t. y. nustato, ar:

201.1. mokėjimo prašymas VPS vykdytojai pateiktas tinkamu būdu ir forma (laikoma, kad mokėjimo prašymas pateiktas tinkamu būdu, jeigu jis pateiktas asmeniškai arba per tinkamai įgaliotą asmenį spausdintine forma (popieriuje);

201.2. mokėjimo prašymą pasirašė tinkamas asmuo. Jeigu vietos projekto vykdytojas yra fizinis asmuo, mokėjimo prašymą turi pasirašyti ir pateikti pats arba tinkamai įgalioti kitą asmenį (fizinio asmens įgaliojimas laikomas tinkamu, jeigu jis patvirtintas notaro). Jeigu vietos projekto vykdytojas yra juridinis asmuo, mokėjimo prašymą turi pasirašyti ir jį pateikti vietos projekto vykdytojo vadovas arba tinkamai įgaliotas asmuo (juridinio asmens įgaliojimas laikomas tinkamu, jeigu jis pasirašytas juridinio asmens vadovo ir ant jo uždėtas to juridinio asmens antspaudas, jeigu jis antspaudą privalo turėti);

201.3. mokėjimo prašyme vietos projekto vykdytojo deklaruotos patirtos išlaidos atitinka patvirtintoje vietos projekto paraiškoje nurodytas tinkamas finansuoti išlaidas ir neviršija vietos projekto paraiškos patvirtinimo metu pagrįstų kainų (pagal atskiras išlaidų eilutes) viršutinės ribos (netaikoma avanso mokėjimo prašymui);

201.4. pateikta tinkama vietos projekto įgyvendinimo ataskaita (taikoma, kai teikiamas galutinis mokėjimo prašymas). Vietos projekto įgyvendinimo ataskaitos tinkamumą VPS vykdytoja vertina pagal šių Taisyklių 226 punktą.

202. Jeigu pirminio mokėjimo prašymo vertinimo metu VPS vykdytoja nenustato neatitikčių, nurodytų šių Taisyklių 201 punkte, VPS vykdytoja per 5 (penkias) darbo dienas Agentūrai pateikia vietos projekto vykdytojo mokėjimo prašymą, t. y. per ŽŪMIS suveda vietos projekto vykdytojo mokėjimo prašyme deklaruotas išlaidas ir kitą ŽŪMIS reikalaujamą informaciją, prideda nuskenuotus jo priedus (pirkimų vykdymo dokumentus, išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentus ir kt.). Elektroninio mokėjimo prašymo formos laukų išdėstymas ir pavadinimai gali skirtis nuo spausdintinės (teikiamos popieriuje) versijos.

203. Jeigu VPS vykdytoja mokėjimo prašyme nustato trūkumų, nurodytų šių Taisyklių 201 punkte, ir (arba) teikiant mokėjimo prašymą ŽŪMIS nustato administracinės atitikties trūkumų, VPS vykdytoja raštu informuoja vietos projekto vykdytoją, kad mokėjimo prašymas yra pateiktas su trūkumais, dėl to negali būti pateiktas Agentūrai tolesniam mokėjimo prašymo vertinimui. VPS vykdytoja paprašo vietos projekto vykdytojo per 5 (penkias) darbo dienas ištaisyti nustatytus trūkumus ir pateikti mokėjimo prašymą iš naujo. Iš naujo pateiktas mokėjimo prašymas pakartotinai vertinamas pagal šių Taisyklių 201 punktą.

Vietos projektų vykdytojų mokėjimo prašymų galutinis vertinimas ir tvirtinimas

204. Vietos projektų vykdytojų mokėjimo prašymų galutinį vertinimą atlieka Agentūra.

205. Vietos projektų vykdytojų mokėjimo prašymų galutinis vertinimas ir mokėjimo prašymų tvirtinimas atliekamas vadovaujantis KPP administravimo taisyklių 118–121 ir 123–129 punktais.

KETVIRTASIS SKIRSNIS. PARAMOS VIETOS PROJEKTUI ĮGYVENDINTI IŠMOKĖJIMO TVARKA

206. Paramos vietos projektams įgyvendinti lėšos išmokamos šiais būdais (toliau – paramos lėšų išmokėjimo būdai):

206.1. išlaidų kompensavimo:

206.1.1. išlaidų kompensavimas – paramos lėšų išmokėjimo būdas, kai vietos projekto vykdytojas pradeda įgyvendinti vietos projektą iš nuosavų arba skolintų lėšų ir vietos projektų vykdymo sutartyje nurodytais terminais teikia mokėjimo prašymą patirtoms išlaidoms ir apmokėtoms išlaidoms finansuoti;

206.1.2. išlaidų kompensavimo būdas gali būti taikomas visiems vietos projektų vykdytojams;

206.2. išlaidų kompensavimo su avanso mokėjimu, kai avansas nėra EK tinkamos deklaruoti išlaidos (toliau – išlaidų kompensavimas su avansu):

206.2.1. išlaidų kompensavimas su avansu – paramos lėšų išmokėjimo būdas, kai vietos projekto vykdytojui po vietos projekto vykdymo sutarties sudarymo ir avanso mokėjimo prašymo pateikimo išmokamas avansas iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto;

206.2.2. didžiausias galimas avanso dydis – iki 30 proc. nuo skirtos paramos vietos projektui įgyvendinti;

206.2.3. pirmasis mokėjimo prašymas turi būti pateiktas VPS vykdytojui ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo avanso gavimo dienos;

206.2.4. išlaidų kompensavimo su avansu būdas gali būti taikomas vietos projektų vykdytojams – viešiesiems juridiniams asmenims;

206.2.5. apmokėdama vietos projektų vykdytojų patirtas išlaidas pagal išlaidų kompensavimo su avansu būdą, Agentūra vadovaujasi KPP administravimo taisyklių 136–140 punktais;

206.3. sąskaitų apmokėjimo būdas – paramos lėšų išmokėjimo būdas, kai paramos vietos projektui įgyvendinti lėšos išmokamos vietos projekto vykdytojui pagal mokėjimo prašyme deklaruotas patirtas, bet dar neapmokėtas išlaidas. Sąskaitų apmokėjimo būdas gali būti taikomas viešiesiems juridiniams asmenims. Sąskaitų apmokėjimo būdo taikymo procesas:

206.3.1. vietos projekto vykdytojas įgyvendina visą arba dalį vietos projekto, patiria išlaidas, apmoka nuosavo piniginiu indėliu dalį arba deklaruoja ir įrodo nuosavo indėlio dalį įnašu natūra ir

iki likusios patirtų išlaidų sumos apmokėjimo prekių tiekėjams ir paslaugų teikėjams jas deklaruoja mokėjimo prašyme. Taikant sąskaitų apmokėjimo būdą kartu su mokėjimo prašymu išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentai neteikiami, išskyrus nuosavo piniginių indėlių apmokėjimo įrodymo dokumentus ir (arba) nuosavo indėlio – įnašo natūra deklaravimo ir įrodymo dokumentus;

206.3.2. po vietos projekto vykdytojo mokėjimo prašymo vertinimo, tinkamos finansuoti išlaidos apmokamos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų – pervedamos į vietos projekto vykdytojo atsiskaitomąją banko sąskaitą;

206.3.3. vietos projekto vykdytojas per 5 (penkias) darbo dienas nuo lėšų gavimo privalo visiškai atsiskaityti su prekių tiekėjais ir paslaugų teikėjais už prekes ir paslaugas, kurių išlaidos buvo deklaruotos mokėjimo prašyme, pripažintos tinkamomis ir išmokėtos vietos projekto vykdytojui, taip pat informuoti Agentūrą apie atsiskaitymo faktą bei pateikti jai išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentus. Jeigu vietos projekto vykdytojas neinformuoja Agentūros apie atsiskaitymo faktą, Agentūra neapmoka kito mokėjimo prašymo tol, kol Agentūrai nepateikiami dokumentai, įrodantys ankstesniajame mokėjimo prašyme nurodytų tinkamų finansuoti išlaidų apmokėjimą arba Agentūra pradeda galimo pažeidimo tyrimą ir jam pasitvirtinus taiko sankcijas. Jeigu buvo pateiktas galutinis mokėjimo prašymas ir vietos projekto vykdytojas per nustatytą 5 (penkių) darbo dienų terminą neinformavo Agentūros apie atsiskaitymo faktą ir (arba) nepridėjo dokumentų, įrodančių mokėjimo prašyme nurodytų tinkamų finansuoti išlaidų apmokėjimą, Agentūra pradeda galimo pažeidimo tyrimą ir jam pasitvirtinus taiko sankcijas;

206.3.4. šios išlaidos gali būti deklaruojamos EK po to, kai nustatomas ne tik tinkamų finansuoti išlaidų patyrimo, bet ir jų apmokėjimo faktas.

PENKTASIS SKIRSNIS. NUOSAVO INDĖLIO – ĮNAŠO NATŪRA SAVANORIŠKU DARBU APSKAITOS TVARKA VIETOS PROJEKTO ĮGYVENDINIMO METU

207. Nuosavas indėlis – įnašas natūra savanorišku darbu (toliau – savanoriškas darbas) gali būti pripažintas tinkamu nuosavu indėliu, kai vietos projekto įgyvendinimu yra įvykdomos šios tinkamam savanoriškam darbui keliamos sąlygos:

207.1. savanoriškus darbus turi organizuoti vietos projekto vykdytojas;

207.2. savanoriški darbai turi vykti vietos projekto įgyvendinimo laikotarpiu;

207.3. apie planuojamus savanoriškus darbus turi būti iš anksto informuojama VPS vykdytoja. Vietos projekto vykdytojas likus ne mažiau kaip 5 (penkioms) darbo dienoms iki savanoriškų darbų pradžios apie planuojamus savanoriškus darbus turi iš anksto informuoti VPS vykdytoją. VPS vykdytoja, gavusi vietos projekto vykdytojo informaciją, patikrina ją (nustato, ar pateikta visa reikalaujama informacija) ir tą pačią arba kitą dieną el. pašto adresu savanoriskidarbai@nma.lt išsiunčia Agentūrai. Vietos projekto vykdytojo ir VPS vykdytojos informaciniame rašte turi būti nurodyta ši informacija: VPS vykdytojos, kuriai pateiktas vietos projektas, pavadinimas, vietos projekto vykdytojo pavadinimas, vietos projekto pavadinimas ir registracijos numeris, vietos projekto įgyvendinimo laikotarpis, pirminėje vietos projekto paraiškoje nurodyta planuojama savanoriško darbo vertė (Eur), savanoriško darbo atlikimo vieta (tikslus adresas), data ir pradžios valanda, savanoriško darbo pobūdis ir planuojamas rezultatas, preliminarai savanoriško darbo trukmė ir preliminarus savanoriausiančių asmenų skaičius. Jeigu planuojami savanoriški darbai yra atšaukiami (pvz., dėl netinkamų oro sąlygų), tą pačią dieną, kai yra sužinoma apie tokių darbų atšaukimą, turi būti informuojama Agentūra el. pašto adresu savanoriskidarbai@nma.lt;

207.4. savanoriški darbai (jų pobūdis) turi atitikti patvirtintoje pirminėje vietos projekto paraiškoje nurodytus planuojamus savanoriškus darbus;

207.5. savanoriškų darbų vykdymo faktas turi būti dokumentuojamas, t. y. vietos projekto vykdytojas informaciją apie atliktą savanorišką darbą turi fiksuoti Savanoriško darbo laiko apskaitos lentelėje (Savanoriško darbo laiko apskaitos lentelės formą rengia Agentūra), kurioje turi būti nurodoma ši informacija:

207.5.1. VPS vykdytojos, kuriai pateiktas vietos projektas, pavadinimas;

207.5.2. vietos projekto vykdytojo pavadinimas ir registracijos kodas;

207.5.3. vietos projekto pavadinimas ir registracijos numeris;

207.5.4. vietos projekto įgyvendinimo vieta ir laikotarpis;

207.5.5. savanoriavusio (-ių) fizinio (-ių) asmens (-ų) vardas (-ai), pavardė (-ės) ir bendras skaičius;

207.5.6. informacija apie vietos projekte atlikto savanoriško darbo pobūdį ir sukurtą rezultatą (prie lentelės turi būti pridedamos bent dvi nuotraukos, įrodančios pokytį tarp savanoriško darbo pradžios ir pabaigos);

207.5.7. atlikto savanoriško darbo vieta, data ir trukmė (valandomis);

207.5.8. vietos projekte savanoriškus darbus atlikusio (-ių) fizinio (-ių) asmens (-ų) parašas;

207.5.9. vietos projekto vykdytojo vadovo arba jo įgalioto asmens vardas, pavardė, parašas ir data;

207.5.10. kita VPS vykdytojos nustatyta informacija.

208. Savanoriškų darbų atlikimo dieną Agentūra gali atlikti patikrą vietoje.

209. Patvirtinta savanoriško darbo laiko apskaitos lentelė ir kiti dokumentai, pagrindžiantys atitiktį šių Taisyklių 207 punkte nurodytoms savanoriško darbo tinkamumo sąlygoms, – mokėjimo prašymo sudėtinė dalis, pagrindžianti savanoriško darbo tinkamumą.

210. Agentūra, šių Taisyklių 204–205 punktų nustatyta tvarka atlikdama mokėjimo prašymo tinkamumo vertinimą, nustato nuosavo indėlio – įnašo natūra savanorišku darbu tinkamumą ir vertę, kuri gali būti pripažįstama tinkama finansuoti išlaida:

210.1. įvertina savanoriško darbo tinkamumą pagal šių Taisyklių 207 punkte nurodytas sąlygas;

210.2. nustato savanoriško darbo vertę, kuri gali būti pripažįstama tinkama finansuoti išlaida. Faktinė savanoriško darbo vertė nustatoma vidutinį Lietuvos valandinį *bruto* darbo užmokestį (taikomas valandinis *bruto* darbo užmokestis negali būti didesnis už Lietuvos statistikos departamento skelbiamus duomenis) padauginus iš savanoriškų darbų valandų skaičiaus ir gautą skaičių padauginus iš bendro savanoriavusiųjų asmenų skaičiaus (vadovaujamosi Savanoriško darbo laiko apskaitos lentele). Savanoriško darbo vertė kaip tinkama finansuoti išlaida turi neviršyti:

210.2.1. pirminėje vietos projekto paraiškoje nurodytos ir pagrįstos kainos;

210.2.2. 20 proc. skirtos paramos vietos projektui įgyvendinti (jeigu savanorišku darbu faktiškai yra išdirbta už didesnę vertę, įskaitoma savanoriško darbo (kaip tinkamos finansuoti išlaidos) vertė negali viršyti 20 proc. skirtos paramos vietos projektui įgyvendinti).

ŠEŠTASIS SKIRSNIS. VIETOS PROJEKTŲ VIEŠINIMAS

211. Įgyvendinamų ir įgyvendintų vietos projektų viešinimas vykdomas dviem lygmenimis: VPS vykdytojos ir vietos projekto vykdytojo.

212. VPS vykdytoja įgyvendinamų ir įgyvendintų vietos projektų viešinimą vykdo vadovaudamasi VPS administravimo taisyklių X skyriumi „VPS įgyvendinimo viešinimas ir VVG teritorijos gyventojų aktyvinimas“.

213. Vietos projektų vykdytojais, kurių vietos projektai finansuojami iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, vietos projektų viešinimą atlieka pagal Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. 3D-925 „Dėl Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Kaimo plėtros viešinimo taisyklės).

214. Vietos projektų vykdytojai, kurių vietos projektai finansuojami iš EJRF ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, vietos projektų viešinimą atlieka pagal Suteiktos paramos pagal Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programą viešinimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2016 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. 3D-89 „Dėl Suteiktos paramos pagal Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programą viešinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Žuvininkystės sektoriaus viešinimo taisyklės).

215. Vietos projektų vykdytojai, kurių vietos projektai finansuojami iš EŽŪFKP, EJRF ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, vietos projektų viešinimą atlieka vadovaudamiesi Kaimo plėtros viešinimo taisyklėmis ir Žuvininkystės sektoriaus viešinimo taisyklėmis.

216. Vietos projekto viešinimo išlaidos – vietos projekto bendrųjų išlaidų dalis. Vietos projekto bendrųjų išlaidų apibrėžimas pateikiamas šių Taisyklių 6.23 papunktyje.

X SKYRIUS

VIETOS PROJEKTŲ ATRANKOS IR ĮGYVENDINIMO VALDYMAS, STEBĖSENA IR KONTROLĖ

PIRMASIS SKIRSNIS. VIETOS PROJEKTŲ ATRANKOS IR ĮGYVENDINIMO VALDYMAS

217. Vietos projektų atrankos ir įgyvendinimo valdymas VPS įgyvendinimo metu – VPS vykdytojos ir Agentūros veikla, kuria siekiama užtikrinti skaidrų ir veiksmingą EŽŪFKP, EJRF ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto panaudojimą, patikrinamą ir kontroliuojamą vietos projektų atranką ir įgyvendinimą.

218. Vietos projektų atrankos ir įgyvendinimo valdymas VPS įgyvendinimo metu atliekamas dviem lygmenimis: VPS vykdytojos ir Agentūros.

219. Pagrindinės vietos projektų atrankos ir įgyvendinimo valdymo priemonės VPS įgyvendinimo metu yra šios: bendrųjų privalomų vietos projektų finansavimo sąlygų taikymas, Vietos projektų finansavimo sąlygų aprašų derinimas su Agentūra, VPS vykdytojos viešųjų ir privačių interesų derinimas vietos projektų finansavimo sąlygų nustatymo, vietos projektų paraiškų priėmimo, jų vertinimo ir tvirtinimo etapais, Agentūros metodinė pagalba vietos projektų paraiškų vertinimo ir vietos projektų įgyvendinimo metu, Agentūros atliekamas vietos projektų paraiškų kontrolinis vertinimas, atskirų vietos projektų atrankos vietos projektų paraiškų administravimo etapų dokumentavimas ir informacijos teikimas Agentūrai.

220. Agentūra, siekdama tinkamai įgyvendinti Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 62 str. reikalavimus, nustačiusi vietos projektų atrankos ir įgyvendinimo valdymo, kontrolės ir patikrinimo sistemos trūkumą, atsižvelgdama į pasitaikančias VPS vykdytojų, pareiškėjų, vietos projektų vykdytojų klaidas, įtariamus ar nustatytus pažeidimus ir piktnaudžiavimo atvejus, rizikų vertinimo rezultatus, imasi veiksmų – vadovaudamasi VPS administravimo taisyklių XII skyriaus „VPS įgyvendinimo stebėseną“ nustatyta tvarka atlieka tikslinį VPS įgyvendinimo vertinimą ir (arba) teikia Ministerijai siūlymus dėl vietos projektų atrankos ir įgyvendinimo valdymo, kontrolės ir patikrinimo sistemos tobulinimo.

ANTRASIS SKIRSNIS. VIETOS PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA IR KONTROLĖ

221. Vietos projektų įgyvendinimo stebėseną ir kontrolę – VPS vykdytojos ir Agentūros reguliari ir sisteminga veikla: kokybinių ir kiekybinių duomenų apie vietos projektus jų įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpiu rinkimas ir apibendrinimas.

222. Vietos projektų įgyvendinimo stebėseną ir kontrolę vykdoma dviem lygmenimis: VPS vykdytojos ir Agentūros.

223. Vietos projektų įgyvendinimo stebėseną ir kontrolę vykdoma trimis etapais:

223.1. vietos projektų įgyvendinimo laikotarpiu. Taikomos šios priemonės – vietos projektų įgyvendinimo ataskaitų vertinimas (vykdo VPS vykdytoja) ir patikrų vietoje vykdymas (vykdo Agentūra);

223.2. vietos projektų kontrolės laikotarpiu, kai VPS įgyvendinimas nėra pasibaigęs. Taikomos šios priemonės – vietos projektų priežiūros ataskaitų vertinimas (vykdo VPS vykdytoja) ir *ex-post* patikrų vykdymas (vykdo Agentūra);

223.3. vietos projektų kontrolės laikotarpiu, kai VPS įgyvendinimas yra pasibaigęs. Taikomos šios priemonės – vietos projektų įgyvendinimo ataskaitų vertinimas (vykdo Agentūra) ir *ex-post* patikrų vykdymas (vykdo Agentūra).

Vietos projektų įgyvendinimo ataskaitų teikimas, vertinimas ir tvirtinimas

224. Vietos projekto įgyvendinimo ataskaita – dokumentas, rengiamas pabaigus įgyvendinti vietos projektą, kuriame nurodomi pasiekti vietos projekto įgyvendinimo rezultatai. Pavyzdinę Vietos projekto įgyvendinimo ataskaitos formą rengia Agentūra. Vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą rengia vietos projekto vykdytojas ir teikia ją VPS vykdytojui kartu su galutiniu mokėjimo prašymu. Agentūra neišmoka paramos vietos projekto vykdytojui pagal galutinį mokėjimo prašymą tol, kol VPS vykdytoja raštu neinformuoja, kad vietos projektas yra įgyvendintas ir vietos projekto įgyvendinimo ataskaita įvertinta teigiamai.

225. VPS vykdytoja įvertina vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą ir priima vieną iš šių sprendimų:

225.1. pripažinti tinkama ir patvirtinti vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą. Patvirtinimas yra galimas, kai vietos projekto įgyvendinimo ataskaitoje pateikiama visa privaloma informacija, nurodyta vietos projekto įgyvendinimo ataskaitos formoje, ir dėl jos teisingumo nekyla klausimų;

225.2. pripažinti netinkama ir gražinti vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą, jeigu joje pateikta ne visa prašoma informacija arba VPS vykdytojui kyla abejonių dėl pateiktos informacijos teisingumo. Gražinus patikslinti vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą, vietos projekto vykdytojas per ne daugiau kaip 5 (penkias) darbo dienas patikslina vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą ir pateikia VPS vykdytojui iš naujo.

226. Užbaigtų vietos projektų metines priežiūros ataskaitas kontrolės laikotarpiu vietos projektų vykdytojai teikia Agentūrai pagal KPP administravimo taisyklių 170.2–170.3 papunkčius (taikoma vietos projektams, kuriems yra taikomas kontrolės laikotarpis).

Patikros vietoje ir *ex-post* patikros

227. Patikra vietoje – pareiškėjo, vietos projekto vykdytojo pateiktos informacijos vietos projekto paraiškoje, vietos projekto vykdymo sutartyje, mokėjimo prašymuose ir prie šių dokumentų pridėtuose dokumentuose patikrinimas, taip pat patirtų, deklaruotų, apmokėtų tinkamų finansuoti išlaidų patyrimo fakto nustatymas vietos projekto įgyvendinimo vietoje.

228. *Ex-post* patikra – vietos projekto vykdytojo pabaigto įgyvendinti vietos projekto patikrinimas, siekiant nustatyti, kaip laikomasi Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše, vietos projekto paraiškoje ir vietos projekto vykdymo sutartyje nurodytų tinkamumo sąlygų, atrankos kriterijų, vietos projekto vykdytojo įsipareigojimų.

229. Vietos projektų patikras vietoje ir *ex-post* patikras (toliau bendrai vadinamos – patikromis) vykdo Agentūra. Inicijuoti patikrą turi teisę VPS vykdytoja, Agentūra, Ministerija. Vykdam suplanuotas patikras Agentūra informuoja VPS vykdytoją apie planuojamą atlikti vietos projektų patikrą vietoje (taikoma, jeigu VPS įgyvendinimas nėra pasibaigęs).

230. Patikros pagal jų vykdymo momentą gali būti trijų rūšių:

230.1. patikra vietoje vietos projekto atrankos metu;

230.2. patikra vietoje vietos projekto įgyvendinimo metu;

230.3. *ex-post* patikra vietos projekto kontrolės laikotarpiu.

231. Patikras Agentūra vykdo vadovaudamasi KPP administravimo taisyklių VII skyriumi „Kontrolė ir patikrinimai“ ir vidaus darbo procedūromis.

232. Vietos projekto vykdytojas turi užtikrinti tinkamas sąlygas Agentūrai atlikti patikrą: patikros dieną turi dalyvauti vietos projekto vykdytojo vadovas arba kitas tinkamai įgaliotas vietos projekto vykdytojo atstovas (jeigu tai juridinis asmuo), vietos projekto vykdytojas (jeigu tai fizinis asmuo), patikros vykdymo dieną įsileisti Agentūros darbuotojus, VPS vykdytojos atstovus (jeigu jie dalyvauja) į vietos projekto vykdytojo buveinę, pateikti visus prašomus dokumentus ir informaciją, susijusius su tikrinamu vietos projektu (suplanuotų patikrų atveju), pateikti visus prašomus dokumentus, susijusius su tikrinamu vietos projektu, taip pat kitus dokumentus, susijusius su ES paramos panaudojimu arba siekiu ją gauti ir panaudoti (užsakomųjų patikrų atveju).

233. Jeigu vietos projekto vykdytojas neužtikrina tinkamų sąlygų Agentūrai atlikti vietos projekto patikros arba atsisako pasirašyti patikros ataskaitą, arba pateikti raštu pastabas dėl šios ataskaitos (jeigu tokių pastabų vietos projekto vykdytojas turi), laikoma, kad yra trukdoma atlikti patikrą vietoje, dėl to taikomos sankcijos, nurodytos šių Taisyklių XI skyriuje „Pažeidimai ir sankcijos“.

234. Jeigu vietos projekto patikros metu:

234.1. nustatoma neesminė neatitiktis, kuri gali būti ištaisyta vietos projekto vykdytojo, Agentūra per 5 (penkias) darbo dienas nuo vietos projekto patikros atlikimo suformuluoja reikalavimus vietos projekto vykdytojui ir nustato terminą, per kurį Agentūros reikalavimai turi būti įvykdyti. Apie reikalavimus ir jų įvykdymo terminus Agentūra turi raštu informuoti vietos projekto vykdytoją ir VPS vykdytoją. Įvykdęs Agentūros reikalavimus vietos projekto vykdytojas raštu informuoja Agentūrą ir VPS vykdytoją. Agentūra įsitikina, kad neatitiktis ištaisyta tinkamai;

234.2. nustatoma esminė neatitiktis, kuri paneigia vietos projekto vykdytojo arba vietos projekto atitiktį bent vienai tinkamumo sąlygai, atrankos kriterijui arba įsipareigojimui, nurodytiems Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše, vietos projekto paraiškoje ar vietos projekto vykdymo sutartyje, Agentūra inicijuoja pažeidimo tyrimą ir jį nustačiusi taiko sankciją, nurodytą šių Taisyklių XI skyriuje „Pažeidimai ir sankcijos“.

XI SKYRIUS PAŽEIDIMAI IR SANKCIJOS

235. VPS vykdytojos ir vietos projektų vykdytojų įtariamus pažeidimus tiria ir už nustatytus pažeidimus sankcijas taiko Agentūra.

PIRMASIS SKIRSNIS. VPS VYKDYTOJŲ PAŽEIDIMAI, SUSIJĘ SU VIETOS PROJEKTŲ ATRANKA, TAIKOMOS SANKCIJOS

236. Jeigu Agentūra įtaria VPS vykdytojos pažeidimą, susijusį su vietos projektų atranka (kvietimu, vertinimu, tvirtinimu), ji inicijuoja VPS vykdytojos galimo pažeidimo tyrimą.

237. Jeigu atlikusi VPS vykdytojos galimo pažeidimo tyrimą Agentūra nustato, kad pažeidimas buvo padarytas, taiko sankcijas.

238. VPS vykdytojai už pažeidimą, susijusį su vietos projektų atranka (kvietimu, vertinimu, tvirtinimu), gali būti taikomos tokios sankcijos: paramos VPS administruoti neskyrimas arba sumažinimas, paramos VPS administruoti sustabdymas arba nutraukimas, VPS paramos sutarties nutraukimas ir (arba) reikalavimas grąžinti visą ar dalį sumokėtos paramos VPS administruoti, kitos poveikio priemonės.

239. Jeigu pažeidimu pažeidžiamas Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnybos įstatymas ir šių Taisyklių nuostatos, susijusios su pareiga nusišalinti, kai kyla viešųjų ir privačių interesų konfliktas, laikoma, kad VPS vykdytojos atstovas – darbuotojas arba VVG valdymo organo narys – supainiojo viešuosius ir privačius interesus ir veikė nesąžiningai, dėl to pažeidžiamas Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 34 str. 3 d. b) papunktis. Jeigu

viešuosius ir privačius interesus supainiojęs VPS vykdytojos atstovas – darbuotojas arba VVG valdymo organo narys – buvo pateikęs VPS vykdytojai vietos projektą, dėl kurio kilo viešųjų ir privačių interesų konfliktas, dėl kurio nebuvo laiku pateiktas prašymas nušalinti, už šį pažeidimą taikoma Reglamento (ES) Nr. 640/2014 35 str. 6 d. numatyta sankcija, t. y. laikoma, kad VPS vykdytojos atstovas – darbuotojas arba VVG valdymo organo narys – siekdamas gauti paramą vietos projektui įgyvendinti, pateikė melagingos informacijos arba dėl aplaidumo nepateikė būtinos informacijos, dėl to parama vietos projektui įgyvendinti neskiriama (jeigu dar nėra priimtas sprendimas dėl vietos projekto finansavimo) arba visa skirta parama vietos projektui įgyvendinti susigražinama (jeigu buvo priimtas sprendimas dėl vietos projekto finansavimo), taip pat neskiriama EŽŪFKP ir EJŖŽF parama du kalendorinius metus nuo pažeidimo nustatymo dienos.

240. Kitos VPS vykdytojai taikomos sankcijos už VPS administravimą ir įgyvendinimą nustatytos VPS administravimo taisyklių XVI skyriuje „Sankcijos“.

ANTRASIS SKIRSNIS. VIETOS PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ PAŽEIDIMAI, SUSIJĘ SU VIETOS PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMU, TAIKOMOS SANKCIJOS

241. Jeigu Agentūra įtaria vietos projektų vykdytojo pažeidimą, susijusį su vietos projekto įgyvendinimu, ji inicijuoja VPS vykdytojos galimo pažeidimo tyrimą. Jeigu VPS vykdytoja įtaria vietos projektų vykdytojo pažeidimą, susijusį su vietos projekto įgyvendinimu, ji apie tai raštu privalo informuoti Agentūrą.

242. Jeigu atlikusi vietos projekto vykdytojo galimo pažeidimo tyrimą Agentūra nustato, kad pažeidimas buvo padarytas, taiko sankcijas.

243. Jeigu pažeidimu padaroma tiesioginė žala EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, kuri yra didesnė negu 100 Eur, tuomet tiesioginės žalos EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui dydžio suma susigražinama (jeigu pažeidimo nustatymo dieną buvo išmokėta vietos projekto vykdytojui) arba neišmokama (jeigu pažeidimo nustatymo dieną vietos projekto vykdytojui nebuvo išmokėta). Tiesioginė žala EŽŪFKP atsiranda tuomet, kai dėl vietos projekto vykdytojo netinkamo veikimo ar neveikimo Agentūra negali pripažinti VPS vykdytojos patirtų išlaidų tinkamomis ir jų deklaruoti EK.

244. Už vietos projektų vykdytojų pažeidimus taikomos sankcijos, nustatytos šiuose teisės aktuose:

244.1. Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones, taikymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-929 „Dėl Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones taikymo metodikos patvirtinimo“ (taikoma vietos projektų vykdytojams, kurių vietos projektai finansuojami iš EŽŪFKP);

244.2. Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos priemones taikymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. rugpjūčio 13 d. įsakymu Nr. 3D-639 „Dėl Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos priemones taikymo metodikos patvirtinimo“ (taikoma vietos projektų vykdytojams, kurių vietos projektai finansuojami iš EJŖŽF);

244.3. Sankcijų paramos gavėjams, pažeidusiems pirkimų vykdymo tvarką, taikymo metodikoje, patvirtintoje Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2013 m. sausio 23 d. įsakymu Nr. BR1-83 „Dėl Sankcijų paramos gavėjams, pažeidusiems pirkimų vykdymo tvarką, taikymo metodikos patvirtinimo“.

XII SKYRIUS SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS

245. Pareiškėjas arba vietos projekto vykdytojas, nesutikdamas su VPS vykdytojos arba Agentūros priimtais sprendimais, veikimu arba neveikimu, susijusiais su vietos projekto paraiškos atranka (vertinimu ir tvirtinimu), turi teisę juos apskūsti.

246. VPS vykdytojos darbuotojų veiksmus arba neveikimą pareiškėjas arba vietos projekto vykdytojas gali apskūsti VPS vadovui raštu per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai jis sužinojo arba turėjo sužinoti apie tokius veiksmus ar neveikimą.

247. VPS vykdytojos, įskaitant vietos projektų atrankos komiteto sprendimus, veikimą arba neveikimą pareiškėjas arba vietos projekto vykdytojas gali apskūsti Agentūrai raštu per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai ji sužinojo arba turėjo sužinoti apie tokius sprendimus, veiksmus ar neveikimą. VPS vykdytojos, įskaitant vietos projektų atrankos komiteto sprendimus, veikimą ar neveikimą, kuriuos Agentūra jau buvo nagrinėjusi ir priėmusi sprendimą, pareiškėjas arba vietos projekto vykdytojas gali apskūsti savo pasirinkimu administracinių ginčų komisijai Lietuvos Respublikos administracinių ginčų komisijų įstatymo nustatyta tvarka arba administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

248. Agentūros sprendimus, veikimą arba neveikimą pareiškėjas arba vietos projekto vykdytojas gali apskūsti Ministerijai raštu per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai ji sužinojo arba turėjo sužinoti apie tokius sprendimus, veiksmus ar neveikimą. Agentūros sprendimus, veikimą ar neveikimą, kuriuos Ministerija jau buvo nagrinėjusi ir priėmusi sprendimą, pareiškėjas arba vietos projekto vykdytojas gali apskūsti savo pasirinkimu administracinių ginčų komisijai Lietuvos Respublikos administracinių ginčų komisijų įstatymo nustatyta tvarka arba administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

249. VPS vykdytoja turi teisę apskūsti Agentūros sprendimus, veikimą arba neveikimą pagal VPS administravimo taisyklių XVII skyrių „VPS vykdytojų skundų nagrinėjimas“.

XIII SKYRIUS. TIESIOGINIS VIETOS PROJEKTŲ ADMINISTRAVIMAS

250. Tiesioginis vietos projektų administravimas – patvirtintų vietos projektų, kurių negali administruoti VPS vykdytoja dėl VPS įgyvendinimo pabaigos, administravimas, atliekamas Agentūros.

251. VPS įgyvendinimas pasibaigia, kai:

251.1. sueina VPS įgyvendinimo terminas, nurodytas VPS paramos sutartyje;

251.2. VPS vykdytoja nustoja įgyvendinti VPS

251.3. nutraukiama VPS paramos sutartis.

252. Pasibaigus VPS įgyvendinimui Agentūra tiesiogiai administruoja šiuos VPS vykdytojos patvirtintus vietos projektus:

252.1. vietos projektus, kurių kontrolės laikotarpis nėra pasibaigęs;

252.2. vietos projektus, kurie nėra baigti įgyvendinti.

253. Pasibaigus VPS įgyvendinimui, VPS vykdytoja turi perduoti Agentūrai visus su šių Taisyklių 252 punkte įvardytų vietos projektų atranka ir įgyvendinimu susijusių dokumentų originalus. Dokumentai perduodami Agentūrai ir VPS vykdytojai pasirašant priėmimo–perdavimo aktą.

254. Jeigu tiesioginis vietos projektų administravimas pradedamas dėl to, kad suėjo VPS įgyvendinimo terminas, šių Taisyklių 253 punkte nurodyti dokumentai turi būti pateikti Agentūrai iki 2023 m. rugsėjo 1 d. Agentūra negali išmokėti VPS vykdytojai paramos VPS administruoti pagal galutinį mokėjimo prašymą tol, kol VPS vykdytoja tinkamai neperduoda Agentūrai šių Taisyklių 253 punkte nurodytų dokumentų.

255. Jeigu tiesioginis vietos projektų administravimas pradedamas dėl to, kad nutraukiama VPS paramos sutartis, šių Taisyklių 253 punkte nurodyti dokumentai turi būti pateikti Agentūrai nedelsiant, t. y. ne vėliau kaip per 5 (penkias) darbo dienas nuo fakto apie VPS paramos sutarties nutraukimą sužinojimo. Jeigu dokumentai per nurodytą terminą nepateikiami, Agentūra atlieka

užsakomąją patikrą vietoje ir jos metu perima visus šių Taisyklių 253 punkte nurodytus dokumentus.

256. Jeigu tiesioginis vietos projektų administravimas pradedamas dėl to, kad VPS vykdytoja nustoja įgyvendinti VPS, Agentūra nedelsdama (per 5 (penkias) darbo dienas nuo šio fakto sužinojimo dienos) inicijuoja užsakomąją patikrą vietoje ir jos metu perima visus šių Taisyklių 253 punkte nurodytus dokumentus.

257. Agentūra, perėmusi tiesiogiai administruojamų vietos projektų dokumentus, informuoja visus vietos projektų vykdytojus, kad jų vietos projektai iki kontrolės laikotarpio pabaigos bus administruojami tiesiogiai per Agentūrą, taip pat nurodo kitą informaciją, reikalingą vietos projekto vykdytojams suprasti jų teises ir pareigas tiesioginio vietos projektų administravimo metu.

258. Agentūra tiesiogiai vietos projektus administruoja vadovaudamasi KPP administravimo taisyklėmis ir vidaus darbo procedūromis.

XIV SKYRIUS DOKUMENTŲ SAUGOJIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS. VPS VYKDYTOJŲ PAREIGA SAUGOTI DOKUMENTUS

259. VPS vykdytoja privalo saugoti dokumentus, susijusius su VPS įgyvendinimu, nuo VPS įgyvendinimo pradžios iki VPS įgyvendinimo pabaigos ir penkerius metus po galutinio Agentūros paramos VPS įgyvendinti išmokėjimo VPS vykdytojai. Dokumentų, susijusių su VPS atranka, saugojimo tvarka nustatyta VPS atrankos taisyklių XIX skyriuje „Dokumentų saugojimas“; dokumentų, susijusių su VPS administravimu, saugojimo tvarka nustatyta VPS administravimo taisyklių XVIII skyriuje „VPS vykdytojos dokumentų saugojimas“.

260. VPS vykdytoja privalo saugoti visus dokumentus, susijusius su vietos projektų atranka ir įgyvendinimu (kvietimais teikti vietos projektus, vietos projektų registravimu ir vertinimu, vietos projektų tvirtinimu, vietos projektų įgyvendinimo administravimu).

261. VPS vykdytoja šių Taisyklių 260 punkte nurodytų dokumentų saugojimą organizuoja vadovaudamasi šiais dokumentais:

261.1. Bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodykle, patvirtinta Lietuvos Respublikos vyriausiojo archyvaro 2011 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. V-100 „Dėl Bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodyklės patvirtinimo“;

261.2. Nevalstybinių organizacijų ir privačių juridinių asmenų dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos vyriausiojo archyvaro 2011 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. V-152 „Dėl Nevalstybinių organizacijų ir privačių juridinių asmenų dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos taisyklių patvirtinimo“;

261.3. Elektroninių dokumentų valdymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos vyriausiojo archyvaro 2011 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. V-158 „Dėl Elektroninių dokumentų valdymo taisyklių patvirtinimo“.

262. VPS vykdytoja privalo užtikrinti su VPS administravimu ir įgyvendinimu susijusių dokumentų (įskaitant elektroninius dokumentus, pateiktus el. paštu arba esančius el. laikmenose) saugumą ir prieinamumą Agentūrai, Ministerijai, kitoms ES ir valstybės institucijoms, kurioms teisės aktais suteikiama teisė kontroliuoti ir tikrinti ES paramos lėšų panaudojimo efektyvumą ir (arba) skaidrumą.

ANTRASIS SKIRSNIS. VIETOS PROJEKTO VYKDYTOJO PAREIGA SAUGOTI DOKUMENTUS

263. Vietos projekto vykdytojas privalo saugoti dokumentus, susijusius su vietos projekto įgyvendinimu, nuo pirminės vietos projekto paraiškos pateikimo iki vietos projekto kontrolės laikotarpio pabaigos.

264. Vietos projekto vykdytojas privalo saugoti visus dokumentus, susijusius su vietos projekto paraiškos rengimu, vertinimu ir įgyvendinimu.

265. Vietos projekto vykdytojas – privatus asmuo arba viešasis juridinis asmuo, išskyrus valstybės ir savivaldybių institucijas, – šių Taisyklių 264 punkte nurodytų dokumentų saugojimą organizuoja vadovaudamasis šių Taisyklių 261 punkte nurodytais teisės aktais.

266. Vietos projekto vykdytojas – valstybės arba savivaldybės institucija – šių Taisyklių 264 punkte nurodytų dokumentų saugojimą organizuoja vadovaudamasi savo vidaus tvarka.

267. Vietos projekto vykdytojas privalo užtikrinti su vietos projekto įgyvendinimu susijusių dokumentų (įskaitant elektroninius dokumentus, pateiktus el. paštu arba esančius el. laikmenose) saugumą ir prieinamumą Agentūrai, Ministerijai, kitoms ES ir valstybės institucijoms, kurioms teisės aktais suteikiama teisė kontroliuoti ir tikrinti ES paramos lėšų panaudojimo efektyvumą ir (arba) skaidrumą.

TREČIASIS SKIRSNIS. DOKUMENTŲ SAUGOJIMAS PASIBAIGUS VPS ĮGYVENDINIMUI

268. Jeigu pasibaigia VPS įgyvendinimas (VPS įgyvendinimo pabaigos pagrindai pateikiami šių Taisyklių 251 punkte), tačiau yra vietos projektų, kurių įgyvendinimas arba kontrolės laikotarpis nėra pasibaigęs, Agentūra perima iš VPS vykdytojos visus su šiais vietos projektais susijusius dokumentus ir saugo juos Agentūros vidaus nustatyta tvarka.

XV SKYRIUS INFORMACIJOS TEIKIMAS

269. Informaciją ir paaiškinimus pareiškėjams ir vietos projektų vykdytojams dėl vietos projektų atrankos ir įgyvendinimo teikia VPS vykdytoja kvietimo teikti vietos projektus skelbime nurodytais adresais ir būdais.

270. Informaciją ir paaiškinimus VPS vykdytojoms dėl vietos projektų atrankos ir administravimo teikia Agentūra el. paštu info@nma.lt. Klausimo langelyje turi būti pateikiama aiški nuoroda į šias Taisykles, klausiančiojo vardas ir pavardė arba atstovaujamo juridinio asmens pavadinimas.

271. Informaciją ir paaiškinimus dėl šių Taisyklių taikymo teikia Ministerija raštu ir el. paštu zum@zum.lt. Klausimo langelyje turi būti pateikiama aiški nuoroda į šias Taisykles, klausiančiojo vardas ir pavardė arba atstovaujamo juridinio asmens pavadinimas.
